

מחזור

חטיבת שפ"ע ותפעול

אגף תברואה – מחלקת מחזור

הקדמה - עיקרי הממצאים

1. כללי

- 1.1 בהתאם לתכנית הביקורת השנתית של מבקרת העירייה, נערכה במהלך שנת 2023 ביקורת במחלקת המחזור, הכפופה לאגף התברואה (להלן: "המחלקה"), בחטיבת תפעול ושפ"ע.
- 1.2 עיריית בת ים פועלת למען מיצוב העיר כמובילה בתחום איכות הסביבה ואיכות החיים העירונית. זאת בשאיפה להעלות את המודעות לנושאי איכות הסביבה בקרב תושבים, תלמידים, בעלי עסקים ועובדי העירייה, תוך הקניית כלים וידע בנושא שמירה על איכות הסביבה וכן מניעה ומזעור מפגעים סביבתיים בעיר.
- 1.3 הסדרת מערך ותשתית עירונית למחזור וביצוע מחזור בפועל בעיר בת-ים, החלו לראשונה בשנת 2014.
- 1.4 מחזור הינו תהליך עיבוד או השבה של חומרים או מוצרים לשימוש חוזר לאותה מטרה אשר לה יועדו בראשונה או כחומרי גלם.
- 1.5 מחלקת המחזור אחראית על הצבת תשתית כלי אצירה מסוגים שונים לצרכי מחזור, לצורך הפרדת הפסולת במקור, ופינוי הפסולת שנאספה למחזור.
- 1.6 המחלקה עומדת בקשרי עבודה שוטפים עם תאגיד המחזור "תמיר", וכן אמונה על ההתקשרויות עם קבלני הפינוי השונים עפ"י זרמי המחזור.

2. שיעור המחזור

- 2.1 עפ"י דו"ח הלמ"ס רשויות לשנת 2021 המעודכן ליום 23.6.2023, בבת ים מיוצרת 1.7 ק"ג ליום לנפש פסולת מוצקה ביתית, מסחרית וגזם, שיעור המחזור מתוך הפסולת עומד על 37%.
- 2.2 עפ"י דו"ח הלמ"ס רשויות לשנת 2022 המעודכן ליום 25.2.2024, בבת ים מיוצרת 1.6 ק"ג ליום לנפש פסולת מוצקה ביתית, מסחרית וגזם, שיעור המחזור מתוך הפסולת עומד על 40.3%.
- 2.3 להלן שיעור המחזור מתוך הפסולת לעיר בת-ים ולרשויות סמוכות ונוספות באזור המרכז, כפי שמוצג בדו"ח הלמ"ס בטבלאות שלהלן:

2.3.1 למ"ס 2021

שם הרשות	מספר תושבים (עפ"י הלמ"ס)	ק"ג פסולת לנפש ליום	סה"כ פסולת מוצקה לשנה	שיעור המחזור
ראשון לציון	257,128	1.9	178,318,268	26.2%
בת-ים	126,290	1.7	78,362,945	37%
חולון	197,464	1.8	129,733,848	36.3%
תל-אביב	467,875	2.4	409,858,500	36.8%
רמת-גן	169,706	1.7	105,302,573	38.1%
גבעתיים	61,281	1.4	31,314,591	40.2%

2.3.2 למ"ס 2022

שם הרשות	מספר תושבים (עפ"י הלמ"ס)	ק"ג פסולת לנפש ליום	סה"כ פסולת מוצקה לשנה	שיעור המחזור
ראשון לציון	260,453	1.9	180,624,156	23.9%
בת-ים	128,465	1.6	75,023,560	40.3%
חולון	197,957	1.8	130,057,749	40.2%
תל-אביב	474,530	2.4	415,688,280	39.7%
רמת-גן	172,786	1.6	100,907,024	39.7%
גבעתיים	61,924	1.4	31,643,164	41.3%

2.4 מנתוני הטבלאות ניתן לראות, כי שיעור המחזור בעיר בת-ים הוא בין הגבוהים מבין הרשויות הסמוכות לה.

2.5 שיעור המחזור בשנת 2022 עלה ביחס לשנת 2021 ב- 3.3%, בנוסף ק"ג פסולת לנפש ליום ירדה 0.1 ק"ג זאת למרות שחלה עלייה במספר התושבים.

2.6 בנוסף ניתן לראות, כי קיים קשר בין מספר התושבים, סך הפסולת המיוצרת ושיעור המחזור, כפי שבא לידי ביטוי בערים רמת-גן וגבעתיים, כך שככל שמיוצרת פחות פסולת, המחזור גבוה יותר.

3. תכנית הביקורת

3.1 תכנית הביקורת התמקדה בשנים 2021-2023 ובחנה את הנושאים הבאים:

- 3.1.1 המבנה הארגוני של המחלקה.
- 3.1.2 ההיבט החוקי, נהלים והוראות עבודה.
- 3.1.3 תכנית עבודה – יעדים ומדדים.
- 3.1.4 היקף התקציב וניהולו.
- 3.1.5 המשרד להגנת הסביבה – דיווח ומיצוי הכנסות.
- 3.1.6 זרמי המחזור השונים והטיפול בהם.
- 3.1.7 קשרי העבודה עם תאגיד המחזור "תמיר".
- 3.1.8 קבלני הפינוי – התקשרויות ותשלומים.

מחזור-אגף התברואה

3.1.9 פיקוח ובקרה על הפעילות המבוצעת בשטח.

3.2 הביקורת נפגשה במהלך עבודתה עם סמנכ"ל תפעול ושפ"ע, סגן מנהל אגף תברואה, סגן מנהל מחלקת המחזור, סגן מנהל מחלקת המחזור בעבר (י.ח.), מנהל היחידה לקיימות ואיכות הסביבה בעבר (ג.ג.) ומנהלת היחידה לקיימות ואיכות הסביבה הנוכחית.

3.3 הביקורת כללה בדיקת מסמכים שנאספו מחטיבת תפעול ושפ"ע, מאגף התברואה, ממחלקת המחזור, מהיחידה לקיימות ואיכות הסביבה, מחשבות החטיבה, מתאגיד המחזור "תמיר", ומתאגיד המחזור "מ.א.י".

4. סיכום הביקורת

4.1 בתום הביקורת נדונו ממצאיה עם מנכ"ל העירייה, סמנכ"ל תפעול ושפ"ע, סגן מנהל אגף תברואה וסגן מנהל מחלקת המחזור.

4.2 עם סיכום דו"ח הביקורת הנחה מנכ"ל העירייה את הנהלת החטיבה, לבחון חלופה להטמנת אשפה באמצעות שריפת אשפה.

4.3 הביקורת מציינת בהערכה רבה את שיתוף הפעולה המלא של המנהלים הממונים, עם עבודת הביקורת.

4.4 יש לציין לשבח את הסיוע הרב שקיבלה הביקורת ממנהל מחלקת המחזור לשעבר, אף שאינו משמש עוד בתפקיד זה.

5. ההיבט החוקי

5.1 נושא המחזור מעוגן במספר חוקים. הביקורת הסתמכה בבדיקתה על החוקים הבאים:

5.1.1 חוק איסוף ופינוי פסולת למיחזור, התשנ"ג – 1993.

5.1.2 תקנות איסוף ופינוי פסולת למיחזור (חובת פינוי פסולת למיחזור), התשנ"ח – 1998.

5.1.3 חוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט - 1999.

5.1.4 חוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים), התשס"ח – 2008.

5.1.5 חוק להסדרת הטיפול באריזות, התשע"א – 2011.

5.1.6 חוק לטיפול סביבתי בצידוד חשמלי ואלקטרוני ובסוללות, התשע"ב – 2012.

ממצאי הביקורת העיקריים:

6. פרק א' - מחלקת המחזור – אגף תברואה

6.1 אגף התברואה בעיריית בת-ים הכפוף לחטיבת שפ"ע ותפעול, אחראי על פינוי אשפה, ביצוע הדברת כנגד מזיקים ומחזור. מחלקת המחזור באגף, אחראית על יצירת התנאים להפרדת פסולת במקור.

מחזור-אגף התברואה

- 6.2 בעיר בת-ים, קיימים כלי אצירה שונים להפרדת פסולת, ומיחזור כדלקמן: פחים כחולים למחזור נייר וקרטון ביתי, פחים כתומים למחזור פסולת אריזות, פחים סגולים למחזור פסולת זכוכית, כלובים באזורי העסקים והתעשייה לאיסוף קרטונים ומתקנים מקרטון הפזורים במשרדי העירייה השונים למחזור פסולת נייר.
- 6.3 בעבר התקיים גם מחזור בקבוקי משקה באמצעות כלובי מחזור של תאגיד אל"ה. מחזור לזרם זה הופסק בשנת 2022 עם הרחבת חוק הפקדון. תושבים המעוניינים למחזור בתחום זה נדרשים להחזיר את בקבוקי המשקה לעמדות ייעודיות הנמצאות בסופרים גדולים.
- 6.4 הביקורת מצאה, כי שיעור מחזור הפסולת הכולל, הינו במגמת עלייה בשנת 2022 ביחס לשנת 2021, וכן בשנת 2023 ביחס לשנת 2022. העלייה ניכרת בכל זרמי המחזור למעט הזכוכית.
- 6.5 סגן מנהל מחלקת המחזור, הוא העובד היחיד במחלקה. עבודתו כוללת: טיפול בפניות המוקד העירוני, קשר עם התושבים, ניהול ופיקוח על עבודת קבלני הפינוי, טיפול בתשלומים לספקים, הקשר עם תאגיד "תמיר", פגישות מקצועיות ועוד. לעיתים קרובות הוא אף מחליף בעצמו פיסית כלי אצירה פגומים בעקבות פניות המתקבלות מהמוקד העירוני באמצעות רכב המשמש את אגף התברואה.
- 6.6 בנוסף, סגן מנהל המחלקה נותן מענה יומיומי בשעות הערב לבעיות שעולות מקו הערב לפינוי הקרטונים. יש לציין, כי עבודתו זו אינה מגובה בשעות כוונות.
- 6.7 תקציב מחלקת המחזור לשנת 2023 הסתכם בכ-1,700,000 ₪ שהם כ-29% מכלל תקציב האגף המסתכם ב-50,000,000 ₪.
- 6.8 הביקורת מצאה, כי תכניות העבודה של המחלקה לשנים 2021 ו-2023, לקו בחסר כפי שמפורט בפרק א' לדו"ח.
- 6.9 מנכ"ל העירייה הורה לכלול בתכנית העבודה יעדים להגדלת שיעור המחזור, לפי זרמי המחזור השונים.
- 6.10 הביקורת ניתחה את פניות המוקד העירוני שהתקבלו בין השנים 2021 – 2023 בנושא מחזור ומצאה, כי קיימת עלייה כללית במספר הפניות הכולל למוקד העירוני, אך קיימים נושאים ספציפיים בהם כמות הפניות ירדה. לדוגמא, מחזור אריזות (כתומים) ירד בשיעור של 22% בשנת 2023 ביחס לשנת 2022. כמו כן, קיימות פניות מוקד בנושאי מחזור שאינן מפולחות לפי התת נושאים, אלא מוגדרות "מחזור כללי".

7. פרק ב' – קשרי העבודה עם תאגיד המחזור "תמיר"

- 7.1 תאגיד המחזור "תמיר" הוא התאגיד היחיד בארץ אשר מטפל בפסולת אריזות. התאגיד הוכר כגוף מוכר ע"י המשרד להגנת הסביבה, בהתאם לחוק להסדרת הטיפול באריזות 2011.

מחזור-אגף התברואה

- 7.2 ביום 4.3.2012 חתמה העירייה על הסכם עם תאגיד "תמיר". בין השנים 2012 – 2022 נחתמו מספר הארכות להסכם, כאשר חלקן נובעות מהחלת נספח שינויים ע"י התאגיד להסכם המקור.
- 7.3 הביקורת מצאה, כי ביום 19.9.2019, חתמה העירייה על נספח שינויים עם תאגיד "תמיר". תחולתו של נספח השינויים מיום 1.1.2017, כלומר החתימה בוצעה בדיעבד, כמעט **3 שנים** מיום תחולת ההסכם.
- 7.4 בנוסף, ביום 22.11.22 חתמה העירייה על נספח שינויים עם תאגיד "תמיר". תחולתו של נספח השינויים מיום 1.12.2021. גם במקרה זה החתימה בוצעה בדיעבד, **שנה** מיום תחולתו.
- 7.5 במסגרת הסכם העירייה עם התאגיד, התאגיד ישלם לעירייה בגין פינוי הפסולת בכלי האצירה הייעודיים, והבאתם לתחנת מיון ולמחזור, כדלקמן:
- 7.5.1 נייר – 10% מעלות הפינוי.
- 7.5.2 קרטון – עד תקרה של 55,000 ₪ לחודש.
- 7.5.3 אריזות (כתומים) - ככלל תאגיד "תמיר" אמור לשלם לעירייה בגין כלל עלות פינוי האריזות (משמע 100%), אך בפועל הפסולת המפונה בחלקה אינה למחזור משום שתושבים מערבים פסולת שאינה שייכת לכלי האצירה בשלב ההפרדה במקור. "תמיר" מבצע באמצעות בודק חיצוני דגימות בתחנת המיון. על סמך נתוני הדגימה התאגיד מקזז עלויות פינוי בגין פסולת שאינה אריזות שנמצאה במשאית הכתומים, עפ"י נוסחת קיזוז קבועה.
- 7.6 הביקורת ריכזה את נתוני הדגימות לשנים 2021 – 2023 ומצאה, כי קיימת דינמיות באיכות הדגימות, ושיעור פסולת האריזות נעה בין 32.8% - 74%. אך המגמה הכללית מצביעה על עלייה בשיעור פסולת האריזות בשנת 2022 וירידה בשנת 2023.
- 7.7 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי איכות הדגימה נעוצה מהאזור בעיר בו פינתה המשאית, טרם נלקחה ממנה דגימה. קיימים אזורים בהם קיימת הקפדה על הפרדה במקור לעומת אזורים אחרים.
- 7.8 הביקורת סבורה, כי הדבר נובע מחוסר מודעות לנושא המחזור הנוגעת גם לתכניות הסברה שאינן מתקיימות בעיר מזה שנים.
- 7.9 הביקורת מצאה, כי בין השנים 2014-2015, עם החלת תכנית מחזור באמצעות הפרדה במקור בעיר, התקיימה תכנית הסברה במימון משותף של תאגיד "תמיר" והעירייה. מאז, לא נמשכה ההסברה, וגם כיום לא קיימת תכנית הסברה להפרדת פסולת למחזור בעיר.
- 7.10 סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי תכנית ההסברה פסקה בשל התנגדותו של החשב המלווה לעירייה (בזמן תכנית ההבראה) להקצות לכך את התקציב. מכיוון שהעירייה לא הקצתה תקציב לנושא ההסברה, תאגיד "תמיר" לא הקצה סכום להסברה גם כן (מאציינג).

מחזור-אגף התברואה

7.11 סמנכ"ל תפעול ושפ"ע ציין, כי תכנית ההסברה פסקה משום שהעירייה לא העמידה את תקציב המאצינג ועל כן תאגיד "תמיר" הפסיק את התכנית. קיים תכנון להחל בתכנית הסברה במימון משותף של תאגיד "תמיר" והעירייה.

7.12 עפ"י ההסכם, "תמיר" יחליף בכל שנה עד 10% מהפחים הכתומים בנפח 360 ו – 1,100 ליטר המוצבים בתחומי אחראי לפינוי פסולת בהתאם להוראות שלהלן: פחים כתומים המוצבים בחדרי אשפה – החל מהשנה השישית להצבתם, פחים כתומים המוצבים מחוץ לחדרי אשפה – מתום השנה החמישית להצבתם.

7.13 סגן מנהל מחלקת המחזור מסר לביקורת, כי לא ידוע לו על מצב בו "תמיר" החליף כלי אצירה בשיעור מסוים או בשל בלאי.

7.14 סגן מנהל האגף מסר לביקורת, כי אינו מכיר הסעיף בהסכם, וכי "תמיר" לא החליף פחים על חשבונה בשל בלאי, אך בעת החלת ההתקשרות עם "תמיר" התאגיד הוא זה שמימן את עלות הפחים שהוצבו בעיר.

7.15 סמנכ"ל תפעול ושפ"ע ציין, כי תאגיד "תמיר" השתתף בעלות הרכישה האחרונה של כלי האצירה שבוצעה במהלך שנת 2023, זאת במימון של 1,000 כלי אצירה מתוך 1,800 כלי האצירה שנרכשו. יש לציין, כי לא נמצאה אסמכתא כתובה על התחייבות זו.

7.16 מנכ"ל העירייה הנחה את הנהלת החטיבה, לפעול מול תאגיד "תמיר" להסדרת ההתחשבות בגין החלפת הפחים כמחויב בהסכם.

7.17 עפ"י ההסכם עם תאגיד "תמיר" ככלל, בכל בית, מבנה או בניין בתחומי אחראי לפינוי פסולת בו מוצב פח לפסולת מעורבת (קרי פח ירוק), יוצב פח כתום לאיסוף פסולת אריזות. מצא אחראי לפינוי פסולת כי לא ניתן להציב פח כתום בצמוד לפח ירוק בתחומו, "תמיר" תספק למשקי הבית שקיות כתומות אשר יפוננו בהסדר פינוי מדרכות שייקבע בין הצדדים.

7.18 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי לא קיים הסדר פינוי ממדרכות של שקים לפסולת כתומים באזורים צפופים המקשים על הצבת כלי אצירה ייעודיים או מעבר משאית פינוי.

8. פרק ג' – מחזור אריזות (כתומים)

8.1 החוק להסדרת הטיפול באריזות התשע"א 2011, מחייב את העירייה לקבוע וליישם הסדרי הפרדה, איסוף ופינוי של פסולת למחזור. מתוקף החוק הנהיגה העירייה יחד עם תאגיד "תמיר" הסדר הפרדה לשלושה זרמי מחזור.

8.2 כמות פסולת האריזות (כתומים) אשר מוחזרה בשנת 2023 הסתכמה ב- 381 טון, עלייה של 19% ביחס לשנת 2022.

8.3 נכון למועד תום הביקורת קיימים ברחבי העיר כ- 1,900 כלי אצירה כתומים למחזור פסולת אריזות.

8.4 לצורך הסדרת פינוי פסולת האריזות, פרסמה העירייה בשנים 2021 – 2013, 3 מכרזים שונים אשר בוטלו מסיבות שונות המפורטות בפרק ג' לדו"ח.

- 8.5 ביום ה- 7.7.13 אישרה מועצת העיר פטור ממכרז לנושא פינוי האריזות.
- 8.6 הביקורת לא מצאה כל תיעוד על הליך הצעות מחיר בשוק החופשי, הנדרש לאחר אישור הפטור במועצה, אך יש לציין, כי מדובר בחומר מקצועי מלפני עשור.
- 8.7 ביום 15.1.2014 התקשרה העירייה עם "נוי שירותי תברואה" להצבת כלי אצירה, איסוף ופינוי והעברת פסולת אריזות לתחנת מיון, תוקפו של ההסכם למשך 4 שנים.
- 8.8 הסכם זה הוארך מספר פעמים בין השנים 2017 - 2022, מסיבות שונות. ביניהן מחלוקת עם תאגיד "תמיר" בגין מספר כלי האצירה למחזור הפזורים בעיר יחד עם מדיניות הנהלת העיר לסידור המרחב הציבורי, סה"כ הוארך ההסכם למשך 3.3 שנים מתום תקופת המכרז (חודש מרץ 2022).
- 8.9 הביקורת לא איתרה את כל המסמכים הנוגעים להארכת התקשרות זו.
- 8.10 בנוסף הביקורת מצאה, כי בשלהי שנת 2019, העירייה התקשרה עם יועצת חיצונית (י.מ.י.) לצורך כתיבת מכרז, אשר כתבה מכרז, אך לא הצליחה לגשר בין יעדי תאגיד "תמיר" למספר כלי האצירה הצפויים נוכח מספר בתי האב, למול יעדי הנהלת העיר לסידור המרחב הציבורי.
- 8.11 ביום 22.2.2022 התקשרה העירייה עם משכ"ל לצורך שירותי ניהול וליווי לפינוי פסולת אריזות, הביקורת מצאה, כי קדם לכך הליך מקדמי של אישורים המגובים בפרוטוקולים להתקשרות לנוהל הצעות מחיר, שבסופו נבחרה חברת "מאיה ניהול תברואה ושירותים". עם זאת נמצא, כי נוהל עירייה "הצטרפות למכרזי מסגרת/מכרזים משותפים של מרכז השלטון המקומי/ החשב הכללי" שמספרו 5.2.3. אינו מעודכן ואינו מתאר את ההליך הנדרש עפ"י תקנות העירייה מכרזים.
- 8.12 סמנכ"ל תפעול ושפ"ע מסר לביקורת, כי עם כניסתו לתפקיד מצא, כי תקופת המכרז תמה, וכי קיימת מחלוקת עם "תמיר", ועל כן פנה למשכ"ל להצטרפות למכרז מסגרת.
- 8.13 ביום 22.2.22 התקשרה העירייה עם "מאיה ניהול תברואה ושירותים" לאיסוף ופינוי פסולת אריזות. יש לציין, כי לצורך ביצוע העבודה שכרה חברת "מאיה ניהול תברואה ושירותים" קבלן משנה "נ. שירותי תברואה". הביקורת מצאה, כי קיים פרוטוקול ישיבת התנעה בו קיימת הסכמה של העירייה לביצוע העבודה ע"י קבלן משנה, כנדרש בהסכם.
- 8.14 מועד תחילת העבודה נקבע ליום 1.4.2022, משך תקופת החוזה ל-3 שנים, עד ליום 1.4.2025. הביקורת מצאה, כי למעשה ההתקשרות הסתיימה ביום 30.4.2023 טרם תום תקופת החוזה, זאת בשל הלנת קבלן המשנה על תעריפי הפינוי. הביקורת מדגישה, כי תעריפי הפינוי נקבעים ע"י תאגיד "תמיר", וחושבו עפ"י 2,960 ₪ עלות ליום פינוי.
- 8.15 יש לציין, כי בנוגע להמשך ההתקשרות בנושא פסולת האריזות, נציגי העירייה הגיעו לסיכומים והבנות עם קבלן המשנה ולא הקבלן שעמו היא חתומה על הסכם.

מחזור-אגף התברואה

- 8.16 טרם תום ההסכם, פרסמה העירייה את מכרז 6/23, המסתמך על מכרז פסולת אריזות גנרי שנכתב ע"י תאגיד "תמיר", אשר עבר התאמות קלות ספציפיות לעירייה. עפ"י המכרז החדש, עלות הפינוי תחושב לפי מספר ההנפות של כלי האצירה למחזור.
- 8.17 למכרז הוגשה הצעת יחיד מטעם "נוי שירותי תברואה", אשר עמדה בכל התנאים ונבחרה ע"י ועדת המכרזים כהצעה הזוכה. בשל כך, נחתם במהלך חודש מרץ 2023 הסכם שתחילתו 1.4.2023.
- 8.18 הביקורת מצאה, כי למעשה ההסכם הישן נכפף עד ליום 30.4.2023, ואילו ההסכם החדש נכנס לתוקפו החל מיום 1.5.2023.
- 8.19 כאמור, ההכנסות מתאגיד "תמיר" בגין פסולת אריזות כפופה לדגימות אותן מבצע התאגיד בתחנת המיון, ומנגנון קיזוז הקבוע באמצעות נוסחה.
- 8.20 הביקורת מעירה, כי לא מתקיימת בקרה על התשלומים המועברים מתאגיד "תמיר" בפועל למול התשלומים שאמורים להתקבל.
- 8.21 הביקורת מצאה, כי המשרד להגנת הסביבה הקים קרן החזרים, באמצעות השלטון המקומי, לקבלת החזרים בגין פסולת "מתמחזרת" (למשל זכוכית) אשר נמצאה במשאית פסולת האריזות, וקוזה ע"י תאגיד "תמיר" בשל מנגנון הקיזוז.
- 8.22 הביקורת עדכנה את סגן מנהל המחלקה, סגן מנהל האגף, סגן הגזבר לנושא הכנסות וגזבר העירייה, בגין השבת כספים אלו לעירייה.
- 8.23 חרף מספר פניות, עד תום הביקורת הנושא לא טופל. הביקורת מעירה, כי מיצוי הכנסות הוא נדבך חשוב בניהול תקין.
- 8.24 מנכ"ל העירייה הורה להנהלת החטיבה ולגזברות העירייה, לפעול על מנת למצות את קבלת הכספים מקרן החזרים באמצעות השלטון המקומי.
- 8.25 סגן מנהל האגף ציין, כי אינו בקיא בנושא ההכנסות מתאגיד "תמיר" בגין המחזור, וכי אינו רואה את התקבולים.
- 8.26 סגן מנהל המחלקה ציין, כי הוא סורק את החשבונות לפורטל "תמיר", ואינו רואה את תחשיב הקיזוז שמבצע תאגיד "תמיר".

9. פרק ד' – מחזור נייר, קרטון וטקסטיל

- 9.1 כאמור, העירייה קבעה בהסכם עם תאגיד "תמיר" הסדר הפרדה ל- 3 זרמים. בעת הביקורת, נמצאו בעיר כ- 1,700 כלי אצירה כחולים למחזור נייר ואריזות קרטון רך, כ- 40 "תפוזיות" לאיסוף עיתון וקרטון רך, וכ- 50 כלי אצירה למחזור נייר משרדי הפזורים ב- 42 מוקדים עירוניים.

נייר

- 9.2 כמות פסולת הנייר אשר מוחזרה בעיר בשנת 2023 הסתכמה ב- 514 טון.

9.3 מכרז 6/16 – למתן שירותי אספקה, הצבה ואחזקה של כלי אצירה לפסולת נייר ושינוע תכולתם למחזור מוכר.

- 9.3.1 הביקורת לא מצאה פרוטוקול פתיחה של ועדת המכרזים למכרז זה.
- 9.3.2 מפרוטוקול ההחלטה עולה, כי הועדה בחרה ב"ק.מ.מ." משום שהצעתה היא הזולה ביותר והכי קרובה לאומדן העירייה.
- 9.4 במהלך חודש מאי 2016, חתמה העירייה על הסכם עם "ק.מ.מ." מכוח מכרז זה.
- 9.5 הביקורת ביקשה אולם לא קיבלה לידיה את כל המסמכים הקשורים להתקשרות זו.
- 9.6 הביקורת מצאה, כי הסכם זה הוארך מספר פעמים בשנים 2020 – 2021 מתוקף הוראת השעה לקורונה.

קרטון

- 9.7 מחזור קרטונים מתבצע באמצעות כלובים ייעודיים הפזורים באזורי תעשייה ומעסקים הנקראים "קרטוניות", וכן באמצעות מצבורי קרטונים על מדרכות בכתובות קבועות באזורי עסקים.
- 9.8 כמות פסולת הקרטון אשר מוחזרה בשנת 2023 הסתכמה ב – 1,326 טון.
- 9.9 פינוי הקרטונים מתבצע בשני קווים: בוקר וערב, למשך כל ימות השבוע למעט שבת. בעת הביקורת נמצאו בעיר 51 קרטוניות וכן 45 כתובות לאיסוף מהמדרכה.
- 9.10 סגן מנהל מחלקת המחזור מסר לביקורת, כי בתדירות גבוהה ויומיומית, הוא מטפל בטלפונים ופניות בשעות הערב הנוגעות לפינוי הקרטוניות ומצבורי הקרטונים מהמדרכות באזורי העסקים.
- 9.11 כאמור סגן מנהל המחלקה אינו מקבל שעות נוספות או שעות כוננות בעבור טיפול בבעיות העולות מקו הערב, למרות שקודמו לתפקיד זה, קיבל שעות כוננות.
- 9.12 סמנכ"ל החטיבה מסר לביקורת, כי יבחן את הנושא מול סמנכ"ל פיתוח הון אנושי.
- 9.13 מכרז 1/15 – לאספקה, הצבה, אחזקה, איסוף ופינוי פסולת אריזות קרטון**
- 9.13.1 למכרז הוגשו 4 הצעות.
- 9.13.2 הביקורת מציינת, כי אומדן העירייה היה נמוך מהצעות המחיר שהוגשו, כמעט בכל הפרמטרים.
- 9.13.3 ועדת המכרזים בחרה ב"ק.מ.מ." כזוכה במכרז, אשר הייתה בעלת ההצעה הנמוכה ביותר, ועמדה בכל תנאי הסף.
- 9.14 ביום 10.6.2015 חתמה העירייה על הסכם עם חברת "ק.מ.מ. מפעלי מחזור".
- 9.15 הסכם זה הוארך מספר פעמים בשנים 2020 – 2021 מתוקף הוראת השעה לקורונה.

טקסטיל

- 9.16 כיום לא מתקיים כיום מחזור טקסטיל כפי שהיה נהוג בעבר.
- 9.17 סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי מחזור הטקסטיל פסק בשלהי 2019 עם דילול כלי האצירה מהמרחב הציבורי, וכי בעבר העיר מחזרה כ- 155 טון טקסטיל בשנה.
- 9.18 מכרז 2/16 – שירותי אספקה, הצבה ואחזקה של מתקני אצירה לבגדים/מוצרי טקסטיל.**
- 9.18.1 למכרז זה הוגשה הצעת יחיד מטעם "ק.מ.מ".
- 9.18.2 ועדת המכרזים קיימה שימוע למציע משום שהצעתו הייתה נמוכה באופן משמעותי מאומדן העירייה.
- 9.18.3 בתום השימוע הצביעה ועדת המכרזים על "ק.מ.מ." כזוכה במכרז.
- 9.19 ביום 18.2.2016 חתמה העירייה על הסכם עם חברת "ק.מ.מ." לפינוי טקסטיל. מחיר פינוי לטון טקסטיל 66 ₪. עפ"י ההסכם פזורים בעיר 70 מתקנים, ועל הקבלן לפנותם מספר פעמים בחודש.
- 9.20 בין השנים 2015 – 2021, כל זרמי המחזור בעיר פונו ע"י "ק.מ.מ".
- 9.21 במהלך חודש אוגוסט 2021, שכרה העירייה את שירותיו של יועץ חיצוני בתחום המחזור (י.פ.) אשר אושר בוועדת ההתקשרויות. היועץ כתב עבור העירייה מכרז אחד בתחומים נייר, קרטון וטקסטיל.
- 9.22 לאחר מכן פרסמה העירייה את מכרז 32/21 – לטיפול בפסולת למחזור (פסולת אריזות קרטון, פסולת נייר ופסולת טקסטיל) בשטח השיפוט של בת-ים.**
- 9.22.1 למכרז זה הוגשו 3 הצעות.
- 9.22.2 ועדת המכרזים קיימה 2 שימועים, אשר לאחריהם החליטה לפצל את הזכייה: קרטון – אמניר (אינפיניה), נייר וטקסטיל "ק.מ.מ".
- 9.23 ההסכם עם "ק.מ.מ." לפינוי נייר וטקסטיל – מכרז 32/21**
- 9.23.1 תקופת ההתקשרות המוגדרת בהסכם הינה 3 שנים לתקופה שבין 1.1.2022 - 31.12.2025.
- 9.23.2 נמצא, כי למרות שההסכם בתוקף, לא מתקיים מחזור טקסטיל בעיר.
- 9.23.3 עפ"י ההסכם על הקבלן להציב 60 כלי אצירה למחזור פסולת טקסטיל.
- 9.23.4 הביקורת מצאה, כי לא קיימים כלי אצירה למחזור טקסטיל בעיר כלל, לא אלו שהיו בעבר ולא כאלו שהוצבו עפ"י ההסכם הקיים.
- 9.24 סמנכ"ל תפעול ושפ"ע ציין, כי אין ביקוש למחזור טקסטיל וכן תושבים מניחים טקסטיל סמוך לכלי האצירה ולא בתוכו, מה שגורם לכלוך ופגיעה חזותית בנראות המרחב הציבורי.

9.25 ההסכם עם "אמניר" לפינוי קרטון – מכרז 32/21

- 9.24.1 תקופת ההתקשרות הראשונה נקבעה ל-6 חודשי ניסיון בין התאריכים 1.1.2022 – 30.6.2022.
- 9.24.2 ההסכם הוארך פעמיים, ההארכה האחרונה עד לתאריך 31.12.2023.
- 9.24.3 בחודש פברואר 2022, שינתה החברה את שמה מ"אמניר תעשיות מיחזור" ל"אינפיניה מיחזור בע"מ". הדבר מגובה באישור שינוי שם מטעם רשם החברות והשותפויות במשרד המשפטים.
- 9.25 בחודש אוקטובר 2023, פנו נציגי החברות "אינפיניה" ו"ק.מ.מ" (קבלני פינוי נייר והקרטון) לסגן מנהל המחלקה, סגן מנהל האגף וסמנכ"ל תפעול ושפ"ע בבקשה להפסיק את ההתקשרות, זאת בשל ירידה חדה בערך שוק הנייר העולמי ומחירי פסולת הקרטון. לטענתם ההסכם הנוכחי הינו גרעוני עבורם.
- 9.26 הנושא נבחן יחד עם נציגי הקבלנים, נציגי תאגיד "תמיר", סגן מנהל המחלקה, סגן מנהל האגף ונציגת השירות המשפטי. סגן מנהל המחלקה עדכן את הביקורת, כי סוכם שהקבלנים ימשיכו לפנות את הנייר והקרטון עפ"י ההסכם הנוכחי עד ל 30.4.2024.
- 9.27 במקביל שוקדים המנהלים המקצועיים, יחד עם יועץ חיצוני שאושר בועדת ההתקשרויות, על כתיבת מכרז חדש אשר עתיד להתפרסם במהלך חודש מרץ 2024.
- 9.28 סגן מנהל האגף עדכן את הביקורת, כי הועברה טיוטת המכרז ליועץ החיצוני לאחר הערות תאגיד "תמיר". בנוסף, התאגיד מבקש לעשות שינוי באופן הפינוי של פסולת הקרטונים ממצבורי המדרכות באזורי העסקים בעיר.
- 9.29 כאמור, תאגיד "תמיר" מחזיר לעירייה כספים בגין עלויות הפינוי: נייר – 10% מעלות הפינוי, קרטון עד מקסימום 55,000 ואריזות עפ"י דגימות ומנגנון הקיזוז.
- 9.30 הביקורת השוותה את העברות הכספים של "תמיר" בגין נייר וקרטון למול תחשיב ההכנסות, ומצאה בשנת 2022 פער של 1,064.52 ₪ הנובעים מתשלום של "תמיר" בסכום הנמוך מעלות פינוי הנייר בפועל.

10. פרק ה' – מחזור אלקטרוניקה וזכוכית

אלקטרוניקה

- 10.1 ביום 26.11.2019 התקשרה העירייה עם תאגיד "מ.א.י" למחזור פסולת אלקטרונית.
- 10.2 מתוקף התקשרות זו, לא חלה על העירייה כל עלות, ואילו תאגיד "מ.א.י" ישלם בעבור הפסולת האלקטרונית עפ"י תעריפים שנקבעו מראש בהסכם.
- 10.3 על פי המידע המוצג באתר העירוני, ברחבי העיר קיימים 23 מוקדי איסוף עירוניים למחזור פסולת אלקטרונית קטנה וסוללות (2 מתקנים שונים). המתקנים נמצאים בבתי-ספר יסודיים, במרכזים קהילתיים, בחברה לתפ"ס, בבניין העירייה ובבניין חטיבת הנדסה.

מחזור-אגף התברואה

- 10.4 הביקורת מצאה, כי רק ב- 9 מוקדים קיימים 2 סוגי המתקנים, וב- 2 מוקדים נוספים קיים רק מתקן לאיסוף סוללות. בכל יתר המוקדים המוצגים באתר, לא קיים כל מתקן.
- 10.5 הביקורת מעירה, כי המידע המוצג לציבור צריך להיות תואם למציאות פריסת מתקני המחזור בשטח.
- 10.6 כמות פסולת האלקטרוניקה אשר מוחזרה בשנת 2023 הסתכמה ב – 1,005 טון.
- 10.7 הטיפול בפינוי הפסולת האלקטרונית למחזור מבוצע ע"י היחידה לקיימות ואיכות הסביבה ולא ע"י המחלקה למחזור באגף התברואה.
- 10.8 הביקורת סבורה, כי ההיבט התפעולי של כלל זרמי המחזור צריכים להיות באחריות מחלקת המחזור, אשר נמצאת בקשר ישיר עם תאגידי המחזור וקבלני הפינוי השונים. יתרון נוסף הוא העובדה שהמחלקה כפופה לאגף התברואה ומטפלת ביתר הפסולת העירונית, ולה תמונה רחבה על ההיבטים התפעוליים והסתכלות רחבה על המרחב הציבורי.
- 10.9 סמנכ"ל תפעול ושפ"ע ציין, כי הוא סבור שהטיפול התפעולי במחזור האלקטרוניקה צריך להיות בסמכות מחלקת המחזור.
- 10.10 הביקורת מצאה, כי עפ"י ההסכם ניתן לתאם עם נציג "מ.א.י" בדבר פינוי מוסדי של פסולת אלקטרונית (למשל החלפה של גופי תאורה, או מכשירי קשר), ובמקום להשליכה העירייה תעלה את שיעור המחזור ואת ההכנסות ממחזור אלקטרוניקה.
- 10.11 נמצא, כי מהיום שנחתם ההסכם עם תאגיד "מ.א.י", לא בוצע כל פינוי מוסדי.
- 10.12 הביקורת בדקה עם מנהל מחלקת החשמל, אשר מסר לביקורת, כי אינו מכיר הסדר כזה, וישמח למחזור ולהוסיף ערך כלכלי לעירייה.
- 10.13 הביקורת מצאה, כי החל משנת 2022 לא מתקיימת תכנית הסברה בנושא מחזור אלקטרוניקה.
- 10.14 הביקורת בדקה ומצאה, כי בין השנים 2021 – 2023, תאגיד "מ.א.י." פינה פסולת אלקטרונית מרחבי העיר, אך לא שילם לעירייה בעבור עלות הפסולת שנאספה כמוגדר בהסכם.
- 10.15 ראש תחום רשויות בתאגיד "מ.א.י." מסר לביקורת, כי למעשה אין לו כתובת בעירייה לפנות אליה (בשל היעדר מנהל ביחידה לקיימות) על מנת להסדיר את העניינים התפעוליים והמינהליים, ולא הוצאה דרישת תשלום לתאגיד, ולכן התאגיד לא העביר לעירייה תשלום בגין הפינויים שבוצעו בשנים אלו.
- 10.16 עפ"י נתוני תאגיד "מ.א.י.", קיימת יתרת הכנסות לעיריית בת-ים בסך כולל של 1,954.40 ₪ - עפ"י הפירוט: עבור שנת 2020 - 561.4 ₪, עבור שנת 2021 - 896 ₪ ועבור שנת 2022 - 497 ₪.

מחזור-אגף התברואה

- 10.17 הביקורת עדכנה את גזבר העירייה בעניין זה, וכן את מנהלת היחידה לקיימות ואיכות הסביבה אשר נכנסה לתפקידה ביום 1.12.2023.
- 10.18 בעקבות הפגישה עם הביקורת, הוציאה ביום 24.12.2023 מנהלת היחידה דרישות תשלום כמפורט לאחראי רשויות בתאגיד "מ.א.י".
- 10.19 ביום 28.12.2023 ביצע תאגיד "מ.א.י" העברה לעירייה בסך 1,954.40 ₪.
- 10.20 הביקורת מעירה, כי יש לטפל בנושא באופן שוטף, ולקיים קשרי עבודה עם התאגיד.

זכוכית

- 10.21 מחזור זכוכית מתבצע באמצעות כלי אצירה ייעודיים בצבע סגול. נכון למועד הביקורת קיימים בעיר **36 כלי אצירה למחזור פסולת זכוכית** המפוזרים ברחבי העיר. כלי האצירה, נמצאים ברחובות מרכזיים ובסמוך לבתי-ספר.
- 10.22 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי כל היבטי הטיפול במחזור הזכוכית הכוללים: הצבת כלי אצירה, תחזוקתם ואחזקתם ופינויים למחזור מבוצעים ע"י תאגיד "תמיר".
- 10.23 "תמיר" מתקשרת עם קבלן לפינוי פסולת ייעודית זו, ויוצרת עבורו תכנית פינוי המותאמת לפיזור כלי האצירה בעיר.
- 10.24 כאשר מתקבלת פנייה מהמוקד העירוני בנושא מחזור זכוכית, היא מועברת ע"י סגן מנהל המחלקה לרפרנטית של "תמיר" עמה הוא נמצא בקשרי עבודה שוטפים.
- 10.25 לאחר פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", הודיע תאגיד "תמיר" לסגן מנהל המחלקה, כי לא יתקיים פינוי של הזכוכית בשל מחסור בעובדים לקבלן המפנה, וכי על העירייה להתקשר עם קבלן פינוי להסדרת הנושא.
- 10.26 ביום 12.11.23 עדכן סגן מנהל המחלקה, כי תאגיד "תמיר" התקשר עם קבלן זמני לביצוע הפינוי.

11. פרק ו' – היחידה לקיימות והמשרד להגנת הסביבה

- 11.1 המשרד להגנת הסביבה פועל לשמירה על הסביבה ועל בריאות הציבור באמצעות קידום חוקים, תקנות ותקנים ופיקוח על יישומם ואכיפתם. במסגרת השלטון המקומי, המשרד תומך ביותר מ-50 יחידות סביבתיות שהוקמו בערים ובאיגודי ערים.
- 11.2 בבת-ים קיימת יחידה לקיימות ואיכות הסביבה אשר כפופה לחטיבת ההנדסה. ביחידה קיימים תקנים המתוקצבים ע"י המשרד להגנת הסביבה: מנהלת היחידה, רכז פסולת מחזור, רכז חינוך סביבתי ומפקח איכות הסביבה.
- 11.3 הביקורת מצאה, כי בין השנים 2021 – 2023, חלו שינויים רבים במצבת העובדים ביחידה, ביניהם חילופי מנהלים פעמיים, ואי איש משרות הרכוז הקיימות.

מחזור-אגף התברואה

11.4 בתום הביקורת, נערכה פגישה עם המנהלת החדשה, הוצגו לה ממצאי הביקורת והומלצו לה ההמלצות הרלוונטיות לתפקידה. בנוסף, הועבר לה ע"י הביקורת מידע חשוב בנושאי הטיפול בתחום המחזור, הן על הפעילויות שנעשו והן על אלו שטרם טיפלו.

11.5 הביקורת מצאה, כי בסוף שנת 2021, הגיש סמנכ"ל תפעול ושפ"ע בקשת תמיכה למשרד הגנת הסביבה, במסגרת קול קורא להקמת מרכזי מחזור בסך 3,000,000 ₪ כמפורט בפרק ו'.

הביקורת ממליצה:

- א. לתעד כל התקשרות של העירייה על כלל מסמכיה. לתעד חומר מקצועי קריא ובהיר המאפשר להבין את ההליך שהתבצע.
- ב. לכלול בתכנית העבודה של מחלקת המחזור לשנת 2024, יעדים להגדלת שיעור המחזור בזרמי המחזור השונים, בדגש על אלו ששיעורם ירד. לשם כך, יש לבחון את הסיבות לעלייה או ירידה בזרמי המחזור השונים.
- ג. לכתוב הוראת עבודה המגדירה את תהליך העבודה במחלקה, תוך הגדרה של תחומי האחריות בין הגורמים השונים בהתחשב במבנה הארגוני הנוכחי של החטיבה, מודל הרובעים. קשרי העבודה עם מחלקות אחרות בעירייה, כגון: מחלקת איכות הסביבה, מחלקת המשק, אגף התחזוקה ועוד.
- ד. להקפיד על כתיבת תכנית עבודה שנתית מלאה ומפורטת.
- ה. להגדיר הליך עבודה סדור לטיפול בפניות המוקד העירוני בתחום המחזור תוך שימוש במשאבי הרובעים וחלוקת האחריות של בעלי התפקידים השונים, ולהסיר את הקטגורייה הכללית בנושאי הפניות למוקד העירוני.
- ו. להציב יעדי מחזור חדשים משותפים ל"תמיר" ולעירייה. על היעדים להיות ריאליים לתוואי העיר וברי השגה.
- ז. לנהל קובץ גאנט רב שנתי המתעד את כל ההסכמים, המכרזים וההתקשרויות עם הקבלנים השונים במחלקה, ולפעול מראש עפ"י תכנית עבודה על מנת להסדיר את ההתקשרויות השונות ולוודא, כי כל המכרזים וההסכמים שמכוחם תקפים. בתום הביקורת עדכן סגן מנהל אגף התברואה, כי כעת הנושא מתנהל באופן סדור מול סגנית מנהלת אגף תכנון אסטרטגי, כולל קבלת התראות לסיומו של מכרז/הסכם.
- ח. לבחון את הסדר הפיננסי באמצעות שקי מחזור ייעודיים, כפי שמוגדר בהסכם עם "תמיר" ביחוד לשכונות אשר תוואי הבנייה בהן אינו מאפשר הצבת כלי אצירה. סגן מנהל אגף התברואה וסמנכ"ל שפ"ע ותפעול עדכנו, כי החשש הוא שתושבי השכונות ישתמשו בשקים אלו לפסולת רטובה.
- ט. לבחון את התחייבות "תמיר" בהסכם להחלפת 10% מכלי האצירה בשל בלאי מול היועמ"ש של העירייה, ולאכיפת הסעיף בהסכם, במטרה לחסוך לעירייה בעלות רכישת כלי אצירה.

מחזור-אגף התברואה

- י. ליזום תכנית הסברה כוללת, המשותפת לתאגיד "תמיר" ולעירייה במטרה להעלות את המודעות לסוגי הפחים השונים ולפסולת שניתן להשליך אליהם, ומכך להעלות את שיעור המחזור ואיכותו. זאת במימון משותף של "תמיר" והעירייה (מאצינג). על תכנית ההסברה לכלול את המחלקות: קהילה, חינוך, דוברות, איכות הסביבה, אגף תברואה וכו'.
- יא. לקיים בקרה שוטפת אחר התקבולים המתקבלים מ"תמיר" ובחינת הקיזוזים שהוא מבצע.
- יב. לבחון את נושא החזרי מנגנון הקיזוז מול השלטון המקומי, ולפעול על מנת להשיב לעירייה כספי קיזוז אלו.
- יג. לעדכן את הנוהל העירוני בנושא "הצטרפות למכרזי מסגרת/מכרזים משותפים של מרכז השלטון המקומי/החשב הכללי" שמספרו 5.2.3, בהלימה להוראות חוזר מנכ"ל המעודכנות משנת תשפ"א (2021).
- יד. להימנע ממצב בו מתקיימים סיכומים עקרוניים הנוגעים להתקשרות עם העירייה עם קבלני משנה. יש להגיע לסיכום עם הגורם שעמו חתומה העירייה על ההסכם.
- טו. לבחון הוספת כלי אצירה נוספים בעיר במטרה להנגיש את המחזור לכל בתי האב בעיר ובכך להעלות את שיעור המחזור העירוני, זה בהתחשב באפשרות פיזור כלי האצירה במרחב הציבורי ובהלימה לתוואי העיר.
- טז. לעדכן את המידע המופיע באתר העירוני בדבר מיקומי מתקני איסוף פסולת אלקטרונית, או לחילופין לפעול מול תאגיד המחזור "מ.א.י" להציב מתקנים בכתובות אלו.
- יז. לכפוף את הטיפול התפעולי במחזור אלקטרוניקה למחלקת המחזור.
- יח. ליזום פעולות להגדלת שיעור מחזור פסולת האלקטרוניקה המוסדית, זאת באמצעות הסברה למנהלים שונים בתחומי התפעול בעיקר, בדבר הפסולת המוסדית אותה ניתן למחזר.
- יט. להמשיך לפעול על מנת לגייס את תקני היחידה לקיימות ואיכות הסביבה שאינם מאוישים.

פרק א' – מחלקת מחזור

1. כללי

1.1 אגף התברואה של עיריית בת-ים הכפוף לסמנכ"ל תפעול ושפ"ע, אחראי על פינוי אשפה (מסוגים שונים), ביצוע הדברה כנגד יתושים ומכרסמים ומחזור.

1.2 מחלקת המחזור באגף התברואה אחראית על יצירת התנאים בקרב תושבי העיר להפרדת הפסולת לפי זרמי המחזור ושינועה לתחנת מיון. משם מועברת הפסולת ע"י תאגיד "תמיר" אל מפעלי המחזור השונים לטובת יצירת מוצרים חדשים לתעשייה הישראלית.

1.3 בעיר בת-ים קיימים כלי אצירה שונים לקידום מחזור ובהם פחים כתומים להפרדת פסולת אריזות, פחים כחולים למחזור נייר, קרטוניות (כלובים), פחים סגולים למחזור זכוכית ומכולות למחזור טקסטיל. במחלקת המשק קיים כלוב לאיסוף פסולת אלקטרונית וכן מפוזרים במוסדות חינוך ותרבות בעיר כלי אצירה לאיסוף פסולת אלקטרונית קטנה וסוללות.

1.4 על מנת להוציא אל הפועל את משימת המחזור התקשרה העירייה בהסכמים עם מספר גורמי חוץ, כגון תאגיד המחזור "תמיר" וכן קבלנים שונים לפינוי פסולת מחזור בהתאם למכרזים השונים שפורסמו בתחום. זאת במטרה להוציא לפועל את הפרדת הפסולת במקור וכל המשמעויות הנובעות מהפרדה זו, כחלק מתהליך מחזור עירוני.

1.5 מספר כלי האצירה עפ"י זרמי המחזור השונים כדלקמן:

מספר כלי אצירה	זרם מחזור/כלי אצירה
1,500	פח כחול – פסולת אריזות קרטון ונייר
1,900	פח כתום – פסולת אריזות
50	מתקן מחזור נייר משרדי
51	קרטוניות - כלוב
36	פח סגול - זכוכית

מחזור – אגף התברואה

1.6 הביקורת רכזה את נתוני המחזור לשנים 2021 - 2023 לפי זרמים, בטבלאות להלן. הנתונים הונפקו ע"י סגן מנהל המחלקה מפורטל תאגיד "תמיר". המספרים המוצגים הם עפ"י טון פסולת:

שנת 2021

זרם יעודי	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	סה"כ
כחול נייר	90.34	100.5	100.9	109.51	401.22
פלסטיק בקבוקים	23.02	24.86	29.83	20.08	97.79
קרטון	362	351	350.8	358.94	1422.72
כתום אריזות	93.4	90.78	89.04	89.72	362.94
זכוכית	10.77	4.89	8.63	4.91	29.2

שנת 2022

זרם יעודי	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	סה"כ
כחול נייר	123.7	118.5	129.9	139.68	511.8
פלסטיק בקבוקים	-----	-----	-----	-----	-----
קרטון	336.2	347.3	317.6	281.89	1283
כתום אריזות	84.2	90.62	74.44	72.42	321.7
זכוכית	6.65	5.34	0	10.55	22.54

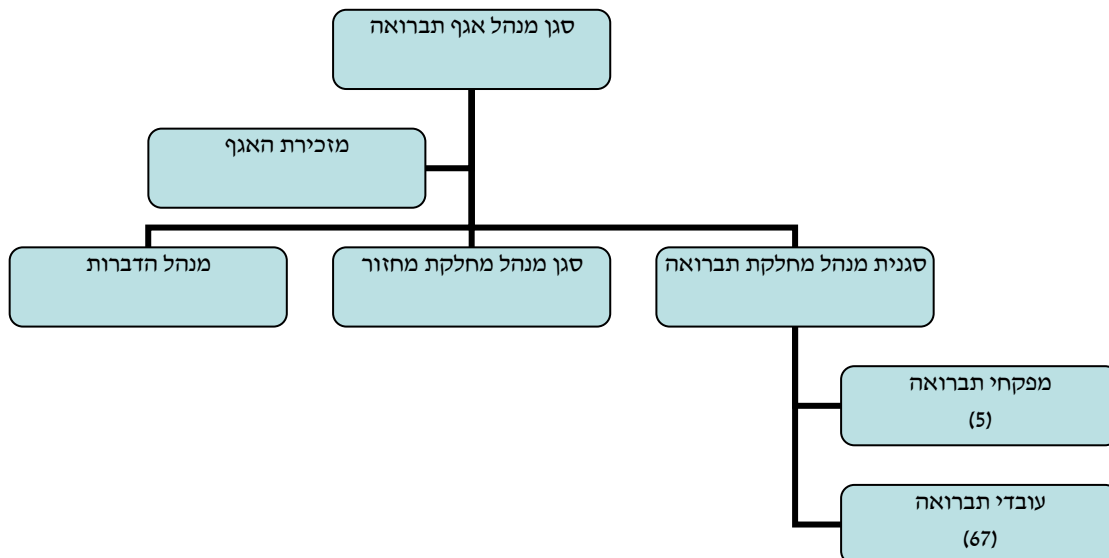
שנת 2023

זרם יעודי	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	סה"כ
כחול נייר	148.36	137.65	126.2	101.9	514.1
פלסטיק בקבוקים	-----	-----	-----	-----	-----
קרטון	357.73	335.86	310.1	322.5	1,326
כתום אריזות	93.24	100.14	96.2	91.42	381
זכוכית	6.11	6.76	0.09	0.5	13.46

- 1.7 מנתוני הטבלאות ניתן לראות, כי בשנת 2022 פסק מחזור בקבוקי פלסטיק (מה שהיה בעבר תאגיד אל"ה), וזאת בשל הרחבת חוק הפקדון וסגירת תאגיד אל"ה.
- 1.8 סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי עם הרחבת חוק הפקדון, הוצאו מהעיר הכלובים אשר בעבר הכילו פסולת בקבוקי פלסטיק. פעולה זו נעשתה ללא פרסום והסברה לתושבי העיר, כתוצאה מכך ציבור התושבים שלא הונחו ולא ידעו כיצד לפעול, השליכו פסולת זאת בכל פח שקיים במרחב הציבורי.
- 1.9 סגן מנהל המחלקה הנוכחי, התמודד עם בעייה זו עם כניסתו לתפקיד והוביל תהליך ליווי של הסרת הכלובים למחזור פלסטיק שהיו בעיר.
- 1.10 במסגרת הסרת הכלובים, תאגיד "תמיר" היה אחראי לפינוי בקבוקי הפלסטיק מהכלובים, ואילו אגף אחזקה בעירייה היה אחראי לניתוק חיבור הכלוב מהקרקע.
- 1.11 לאחר מכן, "תמיר" המציא לאגף התברואה קבלן על מנת לפנות את הכלובים שהיו מוצבים בעיר. יש להדגיש, כי הפינוי בוצע ללא כל עלות מצד העירייה. התמורה הכספית לקבלן בעבור עבודה זו, באה לידי ביטוי בערך הברזל שהוא פירק ויכולתו למכור ברזל זה.
- 1.12 מנתוני הטבלאות ניתן גם לראות, כי בכל זרמי המחזור חלה עלייה בשנת 2022 ביחס לשנת 2021, וכן בשנת 2023 ביחס לשנת 2022, זאת למעט מחזור הזכוכית אשר חלה בו ירידה.
- 1.13 הביקורת ממליצה, לכלול בתכנית העבודה של מחלקת המחזור לשנת 2024, יעדים להגדלת שיעור המחזור בזרמי המחזור השונים, בדגש על אלו ששיעורם ירד. לשם כך, יש לבחון את הסיבות לעלייה או ירידה בזרמי המחזור השונים.

2. מבנה ארגוני

2.1 המבנה הארגוני של מחלקת המחזור מוצג כחלק מאגף התברואה בתרשים שלהלן:

- 2.2 מהתרשים הארגוני ניתן לראות, כי סגן מנהל מחלקת המחזור הוא העובד היחיד במחלקה, ללא כל סיוע של עובדים נוספים, יש לציין, כי לעיתים העבודה בתחום זה חורגת משעות העבודה הפורמליות.
- 2.3 סגן מנהל המחלקה הנוכחי נכנס לתפקידו בחודש דצמבר 2021, ואילו סגן מנהל המחלקה הקודם (י.ח.) ניהל את המחלקה החל משנת 2016 ועד לחודש יולי 2021.
- 2.4 סגן מנהל מחלקת המחזור מטפל באופן שוטף בכל היבטי הניהול והתפעול של המחלקה בתחום המחזור הכוללים: טיפול בפניות המוקד העירוני, קשר עם התושבים, ניהול ופיקוח על העבודה של קבלני הפינוי, טיפול בחשבונות ותשלומים, דיווח לתאגיד "תמיר", פגישות מקצועיות ועוד. העבודה מתאפיינת בעבודה משרדית ועבודת שטח.
- 2.5 לצורך ביצוע משימות אלו, הוא מקיים ממשקי עבודה עם מחלקת המשק, מנהלי הרובעים, המוקד העירוני ואגף התחזוקה בעירייה. לעומת זאת, קשרי העבודה עם מחלקת איכות הסביבה אינם מתקיימים כמעט כלל.
- 2.6 לעיתים קרובות הוא אף מחליף בעצמו פיסית כלי אצירה פגומים בעקבות פניות המתקבלות מהמוקד העירוני באמצעות רכב המשמש את אגף התברואה.
- 2.7 במסגרת עבודתו, סגן מנהל המחלקה נותן מענה גם בשעות הערב לפניות קבלן פינוי הקרטון ופניות נוספות המתקבלות במוקד העירוני בגין נושא זה, זאת בשל העובדה שקיים קו ערב לאיסוף קרטונים ממצבורי מדרכות, כפי שיפורט בפרק ד' של הדו"ח.
- 2.8 יש לציין, כי סגן מנהל המחלקה אינו מקבל שעות כוננות בעבור עבודת ערב זו. הביקורת ממליצה לסמנכ"ל תפעול ושפ"ע, לבחון את הנושא מול סמנכ"ל פיתוח הון אנושי.

3. הוראות עבודה

- 3.1 הוראות עבודה מטרתן להגדיר את תהליך העבודה, בעלי התפקידים השונים לצורך ביצוע העבודה, סמכויות ותחומי אחריות.
- 3.2 הביקורת מצאה, כי לא קיימת הוראת עבודה המגדירה את תהליך עבודת מחלקת המחזור על משימותיה.
- 3.3 היעדר הוראת עבודה לתהליך הפרדת הפסולת במקור, וכן העובדה שיתר הוראות העבודה באגף התברואה אינן רלוונטיות לתהליכי העבודה הקיימים במחלקה זו, עלולים לגרום לפערים בביצוע משימות המחלקה בתחום המחזור.
- 3.4 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי בעקבות הערת הביקורת, הוא יפעל יחד עם הגורמים העירוניים השותפים בתהליך לכתיבת הוראת עבודה.
- 3.5 הביקורת ממליצה, לכתוב הוראת עבודה המגדירה את תהליך העבודה במחלקה, תוך הגדרה של תחומי האחריות של הגורמים השונים בהתחשב במבנה הארגוני הנוכחי של החטיבה, קרי מודל הרובעים, קשרי העבודה עם מחלקות אחרות בעירייה, כגון: מחלקת איכות הסביבה, מחלקת המשק, אגף התחזוקה ועוד.

4. ממשקי עבודה

4.1 למחלקת המחזור קיימים ממשקי עבודה פנימיים וחיצוניים:

- 4.1.1 פנימיים – למחלקה קשרי עבודה עם העובדים באגף התברואה, בחטיבת שפ"ע ותפעול (אגף האחזקה, המוקד העירוני ומחלקת המשק). כולל ממשק רציף עם מנהלי הרובעים ומפקחי האשפה הקיימים בכל רובע.
- 4.1.2 חיצוניים – למחלקה קיימים קשרי עבודה חיצוניים עם תאגיד "תמיר", קבלני הפינוי עמם התקשרה העירייה ונציגי משכ"ל (ככל שקיימת התקשרות תקפה באמצעות מכרז משכ"ל).

4.2 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי לרוב קיימים קשרי עבודה עם הרובעים, בחלק מהרובעים מפקחי האשפה מעורבים ומדווחים למחלקה ובחלקם פחות.

5. היקף התקציב וניהולו

5.1 תקציב אגף התברואה בשנת 2023 הסתכם בכ- 50 מיליון ₪ לשנה, מתוכו תקציב מחלקת המחזור הסתכם בכ- 1.7 מיליון ₪.

5.2 הביקורת בחנה את תקציב מחלקת המחזור והביצוע בפועל לשנים 2021 – 2023, והוא מוצג בטבלה שלהלן:

שנה	סעיף תקציבי	שם כרטיס	תקציב	ביצוע	יתרת תקציב	שיעור הביצוע ב%
2021	1712300752	מחזור איסוף ובעור אשפה	1,843,888.00	1,877,019.83	-33,131.83	101.8
2022	1712300752	מחזור איסוף ובעור אשפה	1,900,000.00	1,138,065.60	722,509.14	61.97
2023*	1712300752	מחזור איסוף ובעור אשפה	1,700,000.00	389,519.90	34,582.22	97.97
*נתוני שנת 2023 מעודכנים לחודש יולי 2023						

5.3 מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי חלה תנודתיות בתקציב מחלקת המחזור. בשנת 2021 הסתכם התקציב בסך של 1,843,888 ₪, בשנת 2022 הסתכם התקציב בסך של 1,900,000 ₪ ובשנת 2023 הסתכם תקציב המחזור בסך של 1,700,000 ₪. משמע גידול ואז הפחתה בתקציב.

5.4 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי התקציב של שנת 2023 נבנה על בסיס ההסכם הקודם שהיה נהוג עם קבלני פינוי הכתומים, כאשר התעריף היה על בסיס יום עבודה ולא על בסיס מספר הנפות הנהוג כיום. עלות הפינוי עפ"י ההסכם הישן הינה נמוכה יותר מעלות הפינוי עפ"י ההסכם החדש.

5.5 שיעור הניצול הסתכם בשנת 2021 ב- 101.8%, בשנת 2022 הסתכם ב- 61.97% ובשנת 2023, נכון לחודש יולי 2023 מסתכם שיעור הניצול ב- 97.97%, כולל שריון בהזמנות עבודה.

מחזור – אגף התברואה

5.6 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי סגן מנהל המחלקה הקודם (י.ח.) הוא זה שערך והגיש את הצעת התקציב לשנת 2022, התחשיב מסתמך על סך טון הפסולת שנאספה בשנת 2021.

5.7 בדיעבד הסתבר, כי התחשיב היה מוטה כלפי מעלה. כלומר בשנת 2022 ההוצאות בפועל בנושא המחזור, היו נמוכות מהתקציב לאותה שנה.

5.8 יש לציין, כי קיימות חשבוניות שטרם שולמו מהחודשים דצמבר 2022 ו-ינואר עד מרץ 2023 המגיעות לקבלן "מאיה ניהול ושירותי תברואה" בסכום כולל של 177,106 ₪, בכפוף להסכם הקודם באמצעות משכ"ל. החשבוניות הוגשו ע"י הקבלן בעיכוב משמעותי, של אשר ביקש להפסיק את ההסכם עם העירייה, ושולמו בפועל בחודש נובמבר 2023, פירוט על חשבוניות אלו, מצוין בפרק ג' מחזור אריזות – (כתומים).

5.9 הביקורת מצאה, כי קבלני הפינוי מלינים כל העת על פגיעה כלכלית הנובעת מהפער בין תעריף הפינוי אליו התחייבו אשר נקבע ע"י תאגיד "תמיר" ובין ההכנסה שלהם מפסולת המחזור, ומבקשים להפסיק את ההתקשרות עם העירייה הרבה לפני תום התקופה.

6. תכנית עבודה יעדים ומדדים

6.1 תכנית עבודה הינה כלי למימוש אסטרטגיית הפעולה של היחידה, לייצר כיוון, להגדיר ולתעדף את מטרות היחידה לשנה הקרובה ולבצעם בפועל תוך כדי בחינה ומדידה.

6.2 הביקורת קיבלה לידיה את תכניות העבודה של המחלקה, לשנים 2021 – 2023 הנגזרות מתכנית העבודה של האגף, והן מוצגות בטבלה שלהלן:

שנה	יעד	אבני דרך	לוי"ז מתוכנן	תקציב	מדד הצלחה	מועד סיום מתוכנן
2021	מתן שירות מהיר ומקצועי לתושבי העיר - CRM	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין
	הגדלת נפח ומשקל בכלל המחזור העירוני ב- 3%	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין
	מחזוריות – הגדלת כמות מחזוריות בעיר	שלב א' – הגדלה מ-235 ל-275 שלב ב' – הגדלה מ-275 ל-335	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין
	נייר – הוספת 80 פעמוניות ברחבי העיר	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין
	טקסטיל - החלפה והגדלת מתקני	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין

מחזור – אגף התברואה

שנה	יעד	אבני דרך	לוי"ז מתוכנן	תקציב	מצלחה מדד	מועד סיום מתוכנן
	טקסטיל מ-40 ל-80	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין
	קרטון – * החלפת 30 קרטוניות חדשות באזור העסקים. * טיפול בקרטונים הנאספים מרחבי העיר, בתחנת מעבר ובקו איסוף ערב מבעלי העסקים.	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין
	זכויות – הגברת מודעות (פרסום) איסוף זכויות מרחבי העיר	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין
2022	מרכזי מחזור - בניית 40 מרכזי מחזור עירוניים ברחבי העיר	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין	לא צוין
	הטמעת מרכז מחזור (מיכלים כתומים)	מיפוי סקר מיכלים קיים	01/2022	1,000,000 ₪	הקמת 30 מרכזי מחזור	12/2022
		פרסום מכרז כתומים דרך נוהל משכ"ל	03/2022			
		החלפה והוספת כתומים לפי הצורך	12/2022			
	הטמעת מרכז מחזור (מיכלים כתומים) החלפת פחים ישן בחדש והוספת פחים במוקדים ללא פחים ובהתאם לצרכים	הגעת הפחים	1-2/2023	לא צוין	לא מצוין* מצוינת הערה: "קיים פער באחסון המיכלים מדובר בכ-1,200 מיכלים כתומים".	לא צוין
		פיזור הפחים	3/2023			
	הקמת 60 מרכזי מחזור	הטמעת התכנית	12/2023	לא צוין	לא מצוין** מצוינת הערה: "בתהליך מול	

מחזור – אגף התברואה

שנה	יעד	אבני דרך	לוי"ז מתוכנן	תקציב	מדד הצלחה	מועד סיום מתוכנן
					המשרד להגנת הסביבה ובהתאם לאישור קול קורא של המשרד".	

6.3 עותק תכנית העבודה לשנת 2021 שנמסר לביקורת ע"י סגן מנהל המחלקה הקודם (י.ח.) לא הכיל כותרת ואף שם הקובץ לא מעיד, כי אכן תכנית העבודה הינה לשנת 2021.

6.4 סגן מנהל המחלקה הקודם (י.ח.) מסר לביקורת, כי אכן לא רשום, אך זוהי התכנית שהציג לשנה זו.

6.5 מהטבלה ניתן לראות, כי בתכנית העבודה לשנת 2021 לא מצוינים אבני הדרך (למעט הגדלת כמות המחזוריות), לוי"ז מתוכנן, תקציב, מדדי הצלחה ומועד סיום מתוכנן.

6.6 לגבי יעד החלפת פחים ישנים בחדשים והוספת פחים במוקדים ללא פחים ובהתאם לצרכים אשר הוצגו בתכנית העבודה לשנת 2023, חסר מידע לגבי התקציב הנדרש, מדד ההצלחה ומועד סיום מתוכנן.

6.7 הביקורת מדגישה, כי כתיבת תכנית עבודה המגדירה את יעדי המחלקה לשנה הקרובה, מדדי ההצלחה והמשאבים הנדרשים לביצועה הינה כלי למימוש וביצוע פעולות המחלקה.

6.8 הביקורת ממליצה, להקפיד על כתיבת תכנית עבודה שנתית מלאה ומפורטת.

6.9 מנכ"ל העירייה הורה לכלול בתכנית העבודה יעדים להגדלת שיעור המחזור, לפי זרמי המחזור השונים.

7. טיפול בפניות מהמוקד העירוני

7.1 סגן מנהל המחלקה מטפל באופן שוטף בפניות המגיעות מהמוקד העירוני בנושא מחזור.

7.2 הביקורת בדקה את הפניות למוקד העירוני בנושא מחזור בין השנים 2021 עד 2023, והן מוצגות בטבלה שלהלן:

מספר פניות 2023	מספר פניות 2022	מספר פניות 2021	נושא הפניה
שונות			
32	62		בעיות כלליות-מחלקת מחזור
	9	360	מיכל למחזור בקבוקים מלא
	2	1	מיכל למחזור בגדים מלא
29			מיכל מחזור זכוכית מלא (סגול)
61	73	361	סה"כ שונות
כתומים			
99	231	158	בקשה להוספת מיכל כתום
45	79	26	בקשה להחלפת מיכל כתום
70	114	65	בקשה להסרת מיכל כתום

מחזור – אגף התברואה

מספר פניות 2023	מספר פניות 2022	מספר פניות 2021	נושא הפניה
80	64	44	מיכל כתום לא הוחזר לביתן
1204	1413		מיכל כתום מלא
56	79	76	מיכל כתום נעלם
		722	מיכל כתום לא פונה
		20	מיכל כתום לא תקין
1554	1980	1111	סה"כ כתומים
נייר			
14	24	1	בקשה להחלפת מיכל למחזור נייר
92	107	3	בקשה להסרת מיכל למחזור נייר
80	113	132	בקשה להוספת מיכל למחזור נייר
48	40	57	מיכל למחזור נייר לא הוחזר לביתן
2154	1474	1563	מיכל למחזור נייר מלא
48	33	75	מיכל למחזור נייר נעלם
		29	מיכל למחזור נייר לא תקין
2436	1791	1860	סה"כ נייר
קרטון			
39	31	235	מתקן למחזור קרטונים מלא
2	3	33	מתקן למחזור קרטון/בקבוקים שנפגע
23	91		מתקן למחזור קרטונים מלא - עסקים
64	125	268	סה"כ קרטון
4115	3969	3600	סה"כ:

7.3 מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי קיימת עלייה כללית במספר הפניות למוקד העירוני בנושאי מחזור.

7.4 מספר הפניות בנושאי מחזור אריזות (כתומים) עלה ב-79% בשנת 2022 ביחס לשנת 2021, אך ירד בשנת 2023 בשיעור של 22%.

7.5 מספר הפניות בנושאי נייר ירד בשיעור של כ-4% בשנת 2022 ביחס לשנת 2021, אך עלה בשנת 2023 בשיעור של 36%.

7.6 סמנכ"ל תפעול ושפ"ע ציין, כי הדבר נובע מירידה בתדירות הפינוי של קבלן פינוי הנייר משום שהוא סבל מהפסדים.

7.7 קיימים נושאי מחזור בשנים 2021 – 2022, אשר לא קיימים בעיר בשנת 2023, כגון מחזור בקבוקים שהיה בעבר באמצעות תאגיד המחזור אל"ה, ובשל הרחבת חוק הפקדון אינו רלוונטי.

7.8 סגן מנהל מחלקת המחזור מסר לביקורת, כי עם כניסתו לתפקיד (סוף שנת 2021) הוא נאלץ לטפל בפניות מוקד רבות העוסקות בנושא מחזור האריזות (כתומים) שעיקרן אי פינוי, מיכל חסר/נעלם ובקשה להוספת מיכל. זאת בשל פינוי כלי אצירה מהמרחב הציבורי שבוצע בהנחיית סגן ראש העיר מחזיק תיק השפ"ע.

7.9 כך שהפניות בנושא הפחים הכתומים היוו את מרבית העיסוק השוטף של סגן מנהל המחלקה בתחילת דרכו. מאז כמות הפניות בנושא זה ירדה, כי הוא פעל על מנת לצמצם את הפער בין מספר כלי האצירה לבין מספר בתי האב, זאת באמצעות הוספת כלי אצירה.

- 7.10 סגן מנהל המחלקה פילח את פניות המוקד בנושא "מיכל כתום מלא" שהתקבלו בחודשים ינואר - נובמבר 2023.
- 7.11 מנתוני הפילוח עולה, כי בין החודשים ינואר-אפריל התקבלו 755 קריאות בנושא זה, ואילו בין החודשים מאי – נובמבר התקבלו 366 קריאות בנושא זה.
- 7.12 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי השינוי המהותי במספר הפניות נובע מהשירות הטוב שמעניק קבלן הפינוי הפועל תחת ההסכם החדש, טוב יותר ביחס לשירות שניתן ע"י הקבלן הקודם, והדבר מתבטא בירידה בפניות למוקד בהיבט זה.
- 7.13 קיימות פניות המוגדרות כפניות כלליות, ולפיכך לא ניתן לדעת מה נושא הפנייה ולנתחה.
- 7.14 מנהל המוקד מסר לביקורת, כי במטרה למנוע למנוע ריבוי פניות ללא פילוח מדויק בוטלו כל הקטגוריות הכלליות. למרות זאת, הציג בפני הביקורת פניות כלליות גם בשנים 2022 – 2023, אך מספר הפניות הכלליות בשנים אלו הינו רבע ממספר הפניות הכלליות בשנת 2021 (63 בשנת 2022 למול 248 בשנת 2021), כלומר חלה ירידה משמעותית בהגדרת הפנייה ככללית.
- 7.15 הביקורת סבורה שפילוח מדויק וספציפי ככל שניתן לנושא הפנייה למוקד העירוני, מהווה כלי מיפוי למגוון צרכים מקצועיים, אשר להם השפעה ישירה על המענים לתושבים.
- 7.16 הביקורת ממליצה להסיר את הקטגורייה הכללית.
- 7.17 קשרי העבודה השוטפים עם מנהלי הרובעים הוא תנאי לאספקת שירות איכותי לתושבי העיר לטיפול בפניות בנושא מחזור. קיימים רובעים אשר חלק מהפניות המתקבלות בנושא המחזור מטופלות ע"י צוות הרובע, וללא כל התערבות מצד סגן מנהל המחלקה, במרבית המקרים הם מטופלים ע"י סגן מנהל המחלקה או ע"י עובדי הקבלן המפנה.
- 7.18 בשל כך, סגן מנהל המחלקה נאלץ לטפל בנושא באופן ישיר ולא באמצעות צוות הרובע, כולל בשעות שמעבר לשעות העבודה הפורמליות.
- 7.19 סמנכ"ל תפעול ושפ"ע מסר לביקורת, כי סגן מנהל המחלקה יכול לעשות שימוש במפקחי האשפה ברובעים על מנת לייעל את הטיפול ברמת הרובע.
- 7.20 סגן מנהל האגף ציין, כי מנהלי הרובעים עצמאיים ואין שת"פ מקצועי המאפשר שימוש במפקחי האשפה ברובעים.
- 7.21 הביקורת ממליצה להגדיר הליך עבודה סדור לטיפול בפניות המחזור תוך שימוש במשאבי הרובעים וחלוקת האחריות של בעלי התפקידים השונים.

פרק ב' – תאגיד המחזור "תמיר"

1. כללי

- 1.1 חברת "תמיר" תאגיד מחזור בישראל בע"מ (חל"צ) מיסודה של התאחדות התעשיינים בישראל, הינה חברה אשר הוקמה על מנת לאפשר ליצרנים וליבואנים של מוצרים ארוזים ואריזות לקיים את חובותיהם עפ"י חוק האריזות.
- 1.2 עפ"י סעיף 12 לחוק להסדרת הטיפול באריזות, המנהל (מי שמונה כאחראי על תחום האריזות במשרד להגנת הסביבה) רשאי להכיר בחברה כגוף האחראי לקיום חובות יצרנים או יבואנים לפי חוק זה שיתקשרו עמה, אם מתקיימים בה תנאים מקדימים הכוללים: הגדרה בחוק החברות, מטרתה היחידה היא קיום חובות היצרנים/יבואנים לטיפול באריזות, השירות שהיא תתן לא יפחת מ- 10% מסך החומר האריזות שיובא/יוצרו, ובתוך 3 שנים ממועד ההכרה השירות לא יפחת מ- 25%, היא התחייבה לתת את השירותים המחויבים עפ"י חוק זה, היא בעלת הון עצמי מספק על מנת לעמוד במטרה שנקבעה, וכן תנאים נוספים ככל שייקבע השר.
- 1.3 "תמיר" הוא התאגיד היחיד בארץ למחזור פסולת אריזות, והחוק מחייב להתקשר עם תאגיד זה על מנת ליישם את הוראות החוק.
- 1.4 "תמיר" הינה חברה לתועלת הציבור אשר פועלת ללא מטרת רווח, והיא הוכרה ע"י המשרד להגנת הסביבה כ-"גוף מוכר" ביום 1.12.2011 לתקופה של חמש שנים.
- 1.5 ביום 13.11.2016 הוארכה הכרה זו לתקופה של חמש שנים נוספות, וביום 13.10.21 לתקופה של חמש שנים נוספות כלומר עד 12.10.2026.
- 1.6 מכורח הכרה זו ומתוקף החוק, התקשרה העירייה בהסכם עם תאגיד "תמיר".
- 1.7 ההסכם מגדיר את יעדי "תמיר" לפריסת כלי האצירה בעיר, השתתפות "תמיר" במימון עלויות פינוי הפסולת למחזור, והמחויבויות של העירייה המוגדרת בחוק כ"אחראי לפינוי פסולת" להוצאה לפועל של פעולות אלו.

2. ההסכם עם תאגיד "תמיר"

- 2.1 עפ"י החוק להסדרת הטיפול באריזות, התשע"א – 2011, אחראי לפינוי פסולת (הרשות המקומית) מחויב לקבוע הסדרים בדבר הפרדת פסולת אריזות מפסולת אחרת, וכן לקבוע הסדרים בדבר איסוף ופינוי פסולת אריזות.
- 2.2 הסדרי ההפרדה לפינוי הפסולת, יבוצעו ע"י האחראי לפינוי פסולת באופן אשר יאפשר לתאגיד "תמיר", לעמוד ביעדי המחזור הקבועים בחוק האריזות, ביחס לפסולת האריזות הנאספת בתחום הרשות.
- 2.3 ביום 4.3.2012 חתמה העירייה על הסכם עם תאגיד "תמיר".

2.4 יש לציין, כי עותק ההסכם אשר התקבל מגזברות העירייה, לא כלל נספחים המהווים את הבסיס האופרטיבי להתקשרות, כך שהתיעוד הינו חלקי. רשימת הנספחים מופיעה בגוף ההסכם.

2.5 הביקורת פנתה בעניין זה גם לתאגיד "תמיר" באמצעות הרפרנטית מטעם התאגיד של העיר בת-ים, וזו נתנה לביקורת עותק של הסכם הכולל נספחים, אך עדיין חלק מהנספחים חסר, וכן וצורפו נספחים נוספים אשר אינם כפי שמפורט בגוף ההסכם.

2.6 הביקורת בחנה את מסמכי ההסכם שהתקבל מהעירייה ומתאגיד "תמיר".

2.7 מההסכם עולה, כי:

2.7.1 תקופת ההתקשרות – תהיה לפרק זמן של שלוש שנים, שיחל מיום חתימת ההסכם עם הקבלן. הרשות עפ"י שיקול דעתה הבלעדי, תהיה רשאית להאריך את תקופת ההתקשרות בשני פרקי זמן של שנה כל אחד ובסה"כ שנתיים.

2.8 הביקורת מצאה, כי בפועל המשך וחיידוש ההתקשרות עם תאגיד "תמיר" מתבצע בכפוף להכרה של המשרד להגנת הסביבה בתאגיד כגוף מוכר. הכרה זו המתחדשת מעת לעת, ניתנת לעיתים מחדש, בשל שינויים בחוק האריזות.

2.9 העירייה בחרה בהסדר של הפרדה במקור ל-3 זרמים כאשרק במסגרתו התחייבה לבצע את הפעולת הבאות:

2.9.1 לקבוע וליישם הסדר הפרדה במקור ל-3 זרמים בהיקף ולוחות הזמנים כמפורט בנספח יב' להסכם זה.

2.9.2 וליישם הסדרי איסוף ופינוי של פסולת האריזות המופרדת למתקן מיון כפי שתורה "תמיר" ועל פי שיקול דעתה הבלעדי.

2.9.3 לקבוע וליישם הסדרי איסוף ופינוי של זרם פסולת השיורית, ככל שזרם זה מיועד אף לפסולת אריזות, לתחנת מעבר המתאימה לטיפול בפסולת מסוג זה, ואשר תאושר מראש ע"י "תמיר".

2.9.4 פסולת שיורית היא הפסולת הנותרת לאחר תהליך מיון או טיפול שאינה ניתנת למחזור.

2.10 מנגד תאגיד "תמיר" התחייב לממן את עלויות האיסוף והפינוי בהתאם לפעולות הבאות:

2.10.1 הפרדת פסולת אריזות באמצעות הסדר הפרדה במקור ל-3 זרמים, בהתאם לתעריף הנקוב בלוח התעריפים המצורף כנספח יג' ביחס לפעולות אלה, אשר לא יעלו על המחירים שיומלצו ע"י ועדת המחירים.

2.10.2 איסוף ופינוי של פסולת האריזות המופרדות למתקן מיון, בהתאם לתעריפים הנקובים בנספח יג' אשר לא יעלו על המחירים שיומלצו ע"י ועדת המחירים. היה והתעריפים שיומלצו ע"י ועדת המחירים יהיו נמוכים מהתעריפים שנקבעו

בהסכם זה, יעודכנו המחירים שתשלם "תמיר" בהתאם להמלצת ועדת המחירים (ההדגשה במקור).

2.10.3 ועדת המחירים היא ועדה לעניין מחירי ההפרדה, איסוף ופינוי של פסולת אריזות שתוקם עפ"י סעיף 23 (ה) לחוק האריזות.

2.10.4 איסוף ופינוי של זרם הפסולת השיורית או זרם הפסולת המעורבת, ככל שזרמים אלו מיועדים אף לפסולת אריזות, בהתאם לתעריפים הנקובים בלוח התעריפים – נספח יג'. התשלומים של "תמיר" בעבור פעולות אלו, יהיו אך ורק ביחס למשקל פסולת האריזות שתהיה מעורבת בפועל בזרמי הפסולת כאמור וכפי שייבדק בתחנת המעבר מעת לעת.

2.11 אופן ביצוע ההתחשבות ופירוט ההכנסות מתאגיד "תמיר" מפורטים בהמשך הדו"ח. תאגיד "תמיר" מבצע באמצעות קבלן חיצוני ("פורטל ייעוץ אקולוגי") מספר בדיקות במהלך רבעון, על מנת לבחון את מרכיבי הפסולת שנאספה מכלי האצירה לפסולת אריזות (כתומים), לצורך ההתחשבות עם העירייה לקביעת סך ההכנסות המגיעות לה.

2.12 הביקורת בחנה ורכזה את נתוני דגימות הכתומים שבוצעו ע"י תאגיד "תמיר" בין השנים 2021-2023 (הנתונים הנפקו ע"י סגן מנהל המחלקה מפורטל "תמיר") והם מוצגים בסעיף דגימות פסולת אריזות בפרק זה.

2.12.1 התחשבות - האחראי לפינוי פסולת ינפיק ל"תמיר" אחת לרבעון חשבונית ובה החיוב עבור הפעולות שבוצעו ע"י האחראי לפינוי פסולת בכל הנוגע לפסולת האריזות באותו רבעון. לחשבונית יצרף האחראי לפינוי פסולת דו"ח מפורט בו יפורט אופן החישוב באמצעותו נקבע סכום החשבונית. האחראי לפינוי פסולת יפעל בכל אמצעי סביר העומד לרשותו כדי להנפיק ל"תמיר" חשבונית כדין הכוללת מע"מ. היה ולא יעלה הדבר, תהא רשאית "תמיר" לדרוש כי החשבונית תונפק ל"תמיר" ישירות ע"י קבלני המשנה של האחראי לפינוי הפסולת, זאת לאחר שהאחראי לפינוי פסולת אישר את החשבונית בחתימתו ו"תמיר" אישרה את סכום החשבונית.

2.13 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי העירייה אינה מנפיקה חשבוניות, אלא קבלן הפינוי מנפיק בתחילת החודש חשבונית בגין החודש שהסתיים. אחת לרבעון, סגן מנהל המחלקה סורק את החשבוניות ששולמו לקבלני הפינוי בעבור הרבעון שהסתיים (כל זרם מחזור בנפרד) לפורטל "תמיר".

2.13.1 מכרז - ל"תמיר" תהיה הזכות ליטול חלק פעיל בהכנת תנאי המכרז וניהול מו"מ עם קבלני המשנה וכן בעלי ו/או מפעילי תחנות מעבר. מוסכם עוד כי האחראי לפינוי פסולת לא יפרסם מכרז לבחירת קבלני משנה אלא לאחר שקבל את אישורה של "תמיר" לתנאי המכרז, לרבות תנאי הסף, הגדרת הכשירויות הנדרשות להשתתפות במכרז, והתנאים המסחריים.

מחזור – אגף התברואה

- 2.14 הביקורת מדגישה, כי סמכויות "תמיר" לקביעת המכרז מכורח הסכם זה, עלולות לעכב את העירייה מיציאה למכרז בזמן, כפי שיפורט בפרק ג' של הדו"ח.
- 2.15 בנוסף, היות ו"תמיר" קובעת את מחירי הפינני, לא קיימת מבחינת העירייה גמישות בנושא זה.
- 2.15.1 חובת דיווח – האחראי לפינני פסולת ידווח ל"תמיר" לא יאוחר מ-14 יום מסיומו של כל רבעון, על כמויות פסולת האריזות שנאספה בתחומו באותו רבעון. טופס דיווח זה, ייחתם ע"י מורשה חתימה של האחראי לפינני פסולת בפורמט של תצהיר.
- 2.16 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי אחת לרבעון כל קבלן פינני בכל זרם מדווח בפורטל "תמיר" לגבי כמות פסולת המחזור שנאספה בתחומי העיר באותו הרבעון.
- 2.17 לטענתו, "תמיר" עושה התאמה בין דיווח הפסולת של הקבלן למול החשבונית ששולמה (אותן מעלה סגן מנהל המחלקה לפורטל "תמיר").
- 2.18 במשך התקופה שהוא מנהל את המחלקה, הוא נתקל רק במקרה אחד בו קבלן פנה ל"תמיר", כי עשה בשוגג טעות בדיווח, והוא הונחה ע"י "תמיר" למשוך את הדיווח לועדכנו בהתאם.
- 2.18.1 פיקוח – ל"תמיר" למנות מפקח מטעמה לביצוע הוראות ההסכם. האחראי לפינני פסולת ימנה איש קשר מטעמו עימו יעמוד המפקח מטעם "תמיר" בקשר לביצוע הוראות ההסכם ככל שיידרש.
- 2.19 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי הוא נמצא בקשרי עבודה שוטפים עם רפרנטית מטעם "תמיר" המטפלת בעיר בת-ים.
- 2.19.1 **"חישוב עלות הפלסטיק, הקרטון והנייר, לצורך השתתפות "תמיר" בעלויות, יעשה בדרך הבאה (בהסתמך על נתוני העירייה כי התשלום השנתי של העירייה ל"ק.מ.מ. מפעלי מחזור" הינו 101,725 ש"ח לאיסוף כלל פסולת המחזור, קרי: קרטון, נייר ופלסטיק):"** (ההדגשה במקור)
- 2.19.2 פלסטיק – עלות מערך הפינני והאיסוף: 0 ₪ (מבוסס על הנחות שבסיסן נובע מעלויות חומר הגלם הקיימות כיום בשוק). ככל שיהיה תשלום בעבור איסוף פסולת אריזות פלסטיק, במסגרת ההסכם הקיים של העירייה עם קמ"מ או בכל מסגרת התקשרות עתידית, על העירייה להתקשר מול קמ"מ לקבלת מימון לפעולות איסוף הפסולת.
- 2.19.3 קרטון – מערך האיסוף והפינני יחושב עפ"י ערך של 68,000 ₪ בשנה. "תמיר" תשלם סכום זה במלואו.
- 2.19.4 נייר – מערך האיסוף והפינני יחושב ע"פ ערך של 33,724 ₪ בשנה. מובהר כי "תמיר" תשלם 10% כמפורט בהסכם עם "ק.מ.מ."

מחזור – אגף התברואה

2.19.5 **מכרז חדש** – "תמיר" תשפה את הרשות עד ליציאת הרשות למכרז קבלנים לאיסוף פלסטיק, קרטון ונייר בתחומה. הרשות מתחייבת לצאת למכרז/הצעות מחיר לבחירת קבלנים לאיסוף אריזות קרטון, פלסטיק, נייר ומתכת, עד ליום 1.9.2013. המחירים הנ"ל יתעדכנו בהתאם לתוצאות המכרז, לא יאוחר מיום 31.12.2013. היה והמחירים לא יעודכנו כאמור, יתעדכנו המחירים בהסכמת הצדדים ו"תמיר" לא תהיה מחויבת למחירים הנקובים בטבלה הנ"ל.

2.20 מהסעיפים הנ"ל ניתן לראות, כי ההתקשרות הבסיסית עם תאגיד "תמיר" נשענת על ההסכם שהיה בעיתו עם קמ"מ אשר פינתה את כל זרמי המחזור בעיר, אולם מאז חלו תמורות רבות במחירי פסולת המחזור ובעלויות התשומות.

2.21 סגן מנהל מחלקת המחזור מסר לביקורת, כי בתחום פינוי הקרטונים "תמיר" מממנת מחיר פיקס של עד 55,000 ₪ מקסימום. ככל שהחשבונית שתוגש היא עד 55,000 ₪, התמורה שתשלם "תמיר" היא סכום החשבונית במדויק ועד תקרה של 55,000 ₪.

2.22 להלן תכנית תשתית המחזור העירונית, כפי שמוצג בהסכם עם תאגיד "תמיר":

2.22.1 הסדר ל-3 זרמים (פחים כתומים) פעימה ראשונה – 2,700 בתי אב ראשונים:

הערות	עלות נסיעה מעבר ל-30 ק"מ (לכל ק"מ נוסף)	עלות איסוף לפינוי	מס' פינויים שבועי (לכלי אצירה אחד)	דמי שימוש חודשיים לכלי אצירה (₪ ליחידה)	סוג מיכל האצירה
הצבה החל מ-8.10.2012	ללא	2,250 ₪ לפינוי כל 350 הפחים הכתומים בסבב אחד.	1 בשבוע	12.9 ₪	כתום בנפח 360 ליטר
				ללא	כתום בנפח 1,100 ליטר

2.22.2 הסדר ל-3 זרמים (פחים כתומים) פעימה שנייה – שאר העיר 47,300 בתי אב: בהתאם לעלויות שייקבעו במכרז.

2.23 הביקורת מצאה, כי ההתקשרות עם "נוי שירותי תברואה" אשר בוצעה ב-15.1.2014, הינה מכוח פטור ממכרז שאושר במועצת העיר, כפי שמפורט בהמשך הדו"ח.

2.24 עפ"י הסכם זה, התמורה בגין אספקת שירותי איסוף ופינוי אריזות הינה: פינוי 450 פחים במסגרת יום עבודה – 2,960 ₪ לא כולל מע"מ.

מחזור – אגף התברואה

2.25 להלן פירוט מיכלי אצירה, כפי שמופיע בנספח יז 1 להסכם עם תאגיד "תמיר" - הסדר ביניים להחלת הליך מחזור עירוני, עפ"י דיווח האחראי על פינוי פסולת (העירייה):

סוג פסולת	מספר מיכלים	נפח מיכל	מספר פינויים שבועיים לכל מיכל
פסולת רטובה	90	360	3
פסולת יבשה	200	360	2
פסולת אריזות	350	360	1
פלסטיק	241	4	2
נייר – פחי 360 ליטר	2,296	360	0.5
נייר – פחי 1,100 ליטר	92	1,100	0.5
קרטון	62	6	5
זכוכית	---	---	---

2.26 להלן פירוט מיכלי אצירה, כפי שמופיע בנספח יז 1 להסכם עם תאגיד "תמיר" - הסדר הפרדה מבוקש, עפ"י דיווח האחראי על פינוי פסולת (העירייה):

סוג פסולת	מספר מיכלים					מספר פינויים שבועיים לכל מיכל	נפח מיכל
	2015	2014	2013	2012	2011		
פסולת רטובה			1,200	140	90	360	3
פסולת יבשה			2,500	260	200	360	3
פסולת אריזות			8,000	350		360	1
פלסטיק			241	241	241	4 קוב	2
נייר – פחי 360 ליטר			2,500	2,300	2,296	360	0.5
נייר – פחי 1,100 ליטר				92	92	1,100	
קרטון		62	62	62	62	8 קוב	2
זכוכית		75	75			1.5 קוב	

2.27 מנתוני הטבלאות ניתן לראות, כי החל משנת 2012 בה העירייה חתמה על ההסכם עם "תמיר", נעשו פעולות על מנת להעמיק את שיעור המחזור בעיר, באמצעות הוספת כלי אצירה ייעודיים לפי זרמי המחזור.

2.28 מהטבלה המופיעה בסעיף 2.26 ניתן לראות, כי התכנון היה שעד שנת 2013 יהיו בעיר 8,000 כלי אצירה לפסולת אריזות, 2,500 פחי נייר 360 ליטר, 62 קרטוניות ו- 75 כלי אצירה למחזור זכוכית.

2.29 הביקורת מצאה, כי בשנת 2021 היו בעיר 992 כלי אצירה למחזור פסולת נייר (כחול), ו- 1,423 כלי אצירה למחזור פסולת אריזות (כתום). זאת עפ"י סקר כלי אצירה שביצע תאגיד "תמיר" בשנה זו.

2.30 כיום (2023), קיימים בעיר כ- 1,500 כלי אצירה למחזור פסולת נייר (כחול), ו- 1,900 כלי אצירה למחזור פסולת אריזות (כתום).

- 2.31 סגן מנהל המחלקה ציין, כי במהלך שנת 2023 נוספו 460 כלי אצירה כתומים חדשים והוחלפו 390 בשל בלאי.
- 2.32 הביקורת ניסתה לאתר נתוני ביניים לשנת 2022 על מספר כלי האצירה בעיר, אך סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי הוא מנהל קובץ "חיי" אשר מתעדכן כל העת, ולמעשה הנתונים החדשים מבטלים את קודמיהם.
- 2.33 הביקורת מציינת, כי על אף העלייה במספר כלי האצירה בעיר, המספר רחוק מהיעד שהוצב ע"י "תמיר" עשור קודם לכן. קיים פער של 6,200 כלי אצירה (1,900 במקום 8,000), כך שמספר כלי האצירה הקיימים למחזור פסולת אריזות מהווים 24% מהיעד שהוצב ע"י תאגיד "תמיר".
- 2.34 הביקורת סבורה, כי יעדי "תמיר" אינם מותאמים למגבלות השטח המוניציפלי של העיר ותוואי הבנייה הקיים בשכונות מסוימות בעיר. כלומר, מספר כלי האצירה המיועד גבוה מאוד.
- 2.35 הביקורת ממליצה, להציב יעדים חדשים משותפים ל"תמיר" ולעירייה, שיהיו ריאליים לתוואי העיר וברי השגה.

3. הארכת ההסכם ושינוי תנאים

- 3.1 הביקורת מצאה, כי להסכם המקור עם "תמיר" נחתמו "נספחי שינויים" המאריכות את ההתקשרות בין "תמיר" לעירייה.
- 3.2 ביום 18.6.2014, חתמה העירייה על תוספת להסכם המקור אשר אמור להסתיים ביום 30.11.2016. היות והצדדים מעוניינים להאריך את תוקפו של ההסכם ב- 24 חודשים נוספים ולפיכך יסתיים ביום 30.11.2018.
- 3.3 ביום 19.9.2019 חתמה העירייה על נספח שינויים להסכם המקור עם "תמיר" בעקבות קבלתה של "תמיר" את ההכרה הנוספת מהמשרד להגנת הסביבה מיום 30.11.2016 למשך חמש שנים נוספות. עותק נספח השינויים אשר מצוי בידי הביקורת אינו מכיל נספחים, בדיקת הביקורת העלתה, כי תחולתו של נספח שינויים זה מיום 1.1.2017. ולמעשה מדובר על חתימה שבוצעה בדיעבד כשלוש שנים לפני כן.
- 3.4 יש לציין, כי הארכת ההתקשרות הקודמת הייתה תקפה עד ליום 30.11.2018, אך מכיוון ש"תמיר" קיבלו הכרה מחדש בתחילת 2017, נדרש היה להסדיר את המשך ההתקשרות במועד ההכרה מחדש ולא בדיעבד.
- 3.5 השינויים כפי שמצוינים בנספח השינויים מתייחסים לנספחי ההסכם שחלקם הוחלפו בנספחים אחרים, חלקם בוטלו ובחלקם שונו סעיפים מסוימים.
- 3.6 מכיוון שעותק ההסכם שבידי הביקורת חסר חלק מהנספחים, לא ניתן היה לבחון את השינויים.

- 3.7 **ביום 22.11.2022** נחתם נספח שינויים נוסף להסכם המקור עם "תמיר" בעקבות קבלתה של "תמיר" את ההכרה הנוספת מהמשרד להגנת הסביבה מיום **1.12.2021** למשך חמש שנים נוספות.
- 3.8 הביקורת מעירה, כי גם במקרה של הארכה זו עקב ההכרה מחדש של "תמיר" נחתמה ההתקשרות המחודשת שנה לאחר שהחלה בפועל ההכרה מחדש ותוקפה. כלומר, העירייה חתמה על נספחי השינויים תקופות ארוכות לאחר שניתנו ההכרות לתאגיד "תמיר".
- 3.9 על מנת למנוע מצבים בהם הסכמים מוארכים בדיעבד הביקורת ממליצה, לנהל קובץ גאנט רב שנתי המתעד את כל ההסכמים, המכרזים וההתקשרויות עם הקבלנים השונים במחלקה, ולפעול מראש עפ"י תכנית עבודה על מנת להסדיר את ההתקשרויות השונות ולוודא, כי כל המכרזים וההסכמים שמכוחם תקפים.
- 3.10 הביקורת נפגשה עם סגנית מנהלת אגף תכנון אסטרטגי אשר מטפלת בנושא המכרזים החל מינואר 2023. סגנית מנהלת האגף הציגה מאגר מכרזים עירוני שהקימה באמצעות קובץ ייעודי. במאגר מופיעות כלל התקשרויות העירייה באמצעות מכרז, והפריטים מתועדפים לפי סדר תום תקופת המכרז. בהלימה לדחיפות המכרזים שאמורים להסתיים בשנה העוקבת, היא בונה תכנית עבודה שנתית אשר לוקחת בחשבון את הזמן לכתיבת מכרז, אישורו ופרסומו. הביקורת מציינת, כי חל שיפור משמעותי בתחום זה.
- 3.11 עם זאת, המעקב אחר תום תקופת ההסכם וההחלטה להאריכו, לא מתקיים.
- 3.12 עפ"י נספח שינויים זה, והנספחים המצורפים אליו עיקרי השינויים כדלקמן:
- 3.12.1 מימון פינוי מחזוריות מהרשויות המקומיות – החל מ 1.12.2021 מנגנון הפקדון יורחב על כלל המשקאות הקלים במיכלי משקה בנפח עד 5 ליטרים למעט החריגים המנויים בחוק.
- 3.12.2 מטרתו של מסמך הסכמות זה היא לתת מענה לציבור שהורגל להפריד מיכלי פלסטיק במחזוריות וליצור רציפות של תשתיות לאיסוף המכלים.
- 3.12.3 סוכם, כי כל הצדדים יעודדו את הציבור להחזיר את מיכלי המשקה בפקדון לבית העסק לפי החוק.
- 3.13 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי לא נעשו כל פעולות הסברה בנוגע מיכלי המשקה ע"י "תמיר" ו/או העירייה, וכתוצאה מכך התושבים השליכו את פסולת בקבוקי הפלסטיק לפחים הכתומים. בנוסף, היו 3 ימי פינוי בשבוע (בניגוד ל-4 כיום), מה שגרם לכך שהפחים הכתומים עלו על גדותיהם.
- 3.13.1 בתכנון של הקמת מרכזי המחזור בהתאם לקול קורא של המשרד להגנת הסביבה, קיימת היתכנות, כי יתווסף למרכז מחזור מכשיר למחזור בקבוקי פלסטיק לו ממשק עם אפליקצייה לקבלת החזר כספי.
- 3.13.2 פריסה – רשויות שפרוסים בהן פחים כתומים (רשויות כתומות) – "תמיר" יממן את פינוי התכולה מהמחזוריות במהלך כל חודש דצמבר 2021. החל מינואר 2022

"תמיר" מתחייב לתגבר את הפינויים / נפח האצירה של הפחים הכתומים, בהתאם לצורך.

3.14 "מחזוריות" הכוונה לכלובי המחזור שהוצבו בזמנו ע"י תאגיד "אל"ה", אשר הכילו את פסולת מיכלי המשקה.

3.15 סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי כל תשלומי פינוי בקבוקי המשקה, לאורך כל השנים בהם היו קיימים הכלובים בעיר, חלו על תאגיד "תמיר" (back2back).

3.15.1 קיצוץ והחזר דמי פיקדון – החל מיום 1.12.2021 לא יבוצע קיצוץ עבור מכלי משקה קטנים או גדולים בפיקדון שימצאו בפחים הכתומים.

3.15.2 מפתח פריסה פחים כתומים – ככלל, בכל בית, מבנה או בניין בתחומי אחראי לפינוי פסולת בו מוצב פח לפסולת מעורבת (קרי פח ירוק), יוצב פח כתום לאיסוף פסולת אריזות. מצא אחראי לפינוי פסולת כי לא ניתן להציב פח כתום בצמוד לפח ירוק בתחומו, "תמיר" תספק למשקי הבית שקיות כתומות אשר יפנו בהסדר פינוי מדרכות שייקבע בין הצדדים.

3.16 סגן מנהל מחלקת המחזור מסר לביקורת, כי לא קיים הסדר לפינוי ממצבורי מדרכות באזורי מגורים של פסולת מחזור משקיות כתומות, למרות שקיימים אזורים בעיר אשר בשל אופי הבנייה לא ניתן להציב שם כלי אצירה למחזור.

3.17 הביקורת ממליצה לבחון הסדר זה, ביחוד לשכונות אשר תוואי הבנייה בהן אינו מאפשר הצבת כלי אצירה וליישמו.

3.17.1 "על אף האמור ביחס להוראות בדבר קיצוץ תשלומים לאחראי על פינוי הפסולת, אם יימצא בדגימות ש"תמיר" מקיימת מעת לעת, כי במשך שני רבעונים רצופים 65% או יותר מתכולת הפחים הכתומים שיידגמו אינה פסולת אריזות או פסולת מכלי משקה, תהיה רשאית "תמיר" ברבעון העוקב שלא לשאת בעלויות הפינוי והמיון של הפחים הכתומים והעירייה תשא בעלויות אלה".

3.18 סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי בתחנת המיון קיים בודק חיצוני מטעם "תמיר" (י.פ.) אשר דוגם מכל משאית מספר כפות. אם נמצאה במשאית פסולת שאינה פסולת אריזות בשיעור של עד 20% מכלל המשאית, "תמיר" תשלם לעירייה לפי משאית מלאה. באם נמצאה במשאית פסולת שאינה פסולת אריזות בשיעור של מעל 20% מכלל המשאית, "תמיר" תשלם לעירייה לפי החלק היחסי במשאית שהוא פסולת אריזות.

3.19 לדבריו, בתקופה שהוא ניהל את המחלקה, משאיות שלמות נפסלו משום שהתושבים השליכו פסולת שאינה מותאמת לפח. נוצר מצב בו הוא היה צריך לשלוח תכולת פחי מחזור רבים להטמנה, פעולה שגררה ביקורת ציבורית. תושבים ראו משאית פסולת (רגילה) מרוקנת פחי מחזור, וזעמו על כך שהם מפרידים, והפסולת עוברת להטמנה ולא למחזור.

3.20 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי בעת שנכנס לתפקידו היו עדיין בין 1-2 משאיות לרבעון שנפסלו ע"י "תמיר", ונשלחו להטמנה ולא למחזור, אך התופעה הלכה והצטמצמה, ובשנת 2023 לא נפסלה אף משאית.

3.21 במקרים מסוימים בהם קבלן הפינוי מזהה (טרם הפינוי) כלי אצירה למחזור פסולת אריזות אשר מרבית הפסולת בו אינה אריזות, הוא מצלם את הפח, ופונה לסגן מנהל המחלקה אשר דואג שכלי האצירה הספציפי יפונה ע"י קבלן פינוי האשפה (הרגילה), זאת במטרה שלא לפגוע באיכות הפסולת במשאית שלמה ובאיכות הדגימות.

3.22 לדבריו, השיפור בתקינות המחזור נובע מהגדלת ימי הפינוי ומספר כלי האצירה. בעבר היה פינוי 3 ימים בשבוע וכלי האצירה היו עולים על גדותיהם, מצב שגרם לתושבים להניח פסולת בכל פח בו היה מקום, ללא הבחנה בזרם המחזור. כעת בשל הגדלת מספר כלי האצירה הפזורים בעיר, וכן הגדלת ימי הפינוי מ-3 ל-4 בשבוע, לא נפסלות משאיות.

3.23 יש לציין, כי הרחבת ימי הפינוי הינה תודות למאמציו של סגן מנהל האגף להסדיר את הנושא בעיר, זאת למרות התנגדויות רבות של "תמיר" בשל המשמעויות הכספיות שיחולו על התאגיד מעצם הוספת יום פינוי נוסף.

3.23.1 "במכרזים חדשים אשר עניינם טיפול בפסולת אריזות קרטון ו/או פסולת אריזות תכולת כלי האצירה הכתומים, "תמיר" תעביר לבקשת הרשות מכרז מדף אשר הוכן על ידה תוך 3 ימי עבודה ממועד בקשת הרשות. הרשות תוכל לפרסם את מכרז המדף ובלבד ש"תמיר" אישרה מראש ובכתב את התנאים הטכניים והאופרטיביים הרלוונטיים למכרז הנדון".

3.24 הביקורת מצאה, כי מכרז 6/23 לטיפול בפסולת אריזות (כתומים), הינו פורמט מכרז אשר נכתב ע"י "תמיר", ועבר התאמות לעיר בת-ים באמצעות השירות המשפטי של העירייה.

3.24.1 החלפת פחים - "תמיר" יחליף בכל שנה עד 10% מהפחים הכתומים בנפח 360 ו – 1,100 ליטר המוצבים בתחומי אחראי לפינוי פסולת בהתאם להוראות שלהלן: פחים כתומים המוצבים בחדרי אשפה – החל מהשנה השישית להצבתם, פחים כתומים המוצבים מחוץ לחדרי אשפה – מתום השנה החמישית להצבתם.

3.25 סגן מנהל מחלקת המחזור מסר לביקורת, כי לא ידוע לו על מצב בו "תמיר" החליף כלי אצירה בשיעור מסוים או בשל בלאי.

3.26 סגן מנהל האגף מסר לביקורת, כי אינו מכיר הסעיף בהסכם, וכי "תמיר" לא החליף פחים על חשבונו בשל בלאי, אך בעת החלת ההתקשרות עם "תמיר", התאגיד הוא זה שמימן את עלות הפחים שהוצבו בעיר.

3.27 סמנכ"ל תפעול ושפ"ע ציין, כי העירייה לא עמדה במספר התחייבות למול תאגיד "תמיר", הן בהקצאת תקציב להסברה (מאצינג) והן במספר כלי האצירה בעיר ועל כן לא פנו לתאגיד על מנת שיחליף בכל שנה 10% מפחים. בנוסף תאגיד "תמיר" התחייב לממן מחצית מכלי האצירה שנרכשו בשנת 2023.

3.28 הביקורת בדקה ומצאה, כי לא קיימת אסמכתא להתחייבות תאגיד "תמיר" למימון כלי האצירה, וכן בדקה עם חשבת החטיבה ואכן תאגיד "תמיר" לא העביר כספים בגין מימון כלי האצירה.

3.29 יש לציין, כי העירייה שילמה את כל חשבונות כלי האצירה שסופקו.

3.30 הביקורת ממליצה לבחון את התחייבות "תמיר" בהסכם להחלפת 10% מכלי האצירה בשל בלאי, מול היועמ"ש של העירייה ולאכיפת הסעיף בהסכם, במטרה לחסוך לעירייה בעלות רכישת כלי אצירה.

3.31 מנכ"ל העירייה הנחה את הנהלת החטיבה, לפעול מול תאגיד "תמיר" להסדרת ההתחשבות בגין החלפת הפחים כמחויב בהסכם.

3.31.1 סיום ההסכם – בסיום תקופת ההסכם המקורי, תוארך תקופת ההסכם באופן אוטומטי לתקופות נוספות של 12 חודשים בכל פעם ולכל היותר עד לתום תקופת ההכרה ב"תמיר" ביום 30.11.2026.

3.32 יש לציין, כי מאז הוארכה ההכרה בתאגיד "תמיר" ונכון להיום היא תקפה עד ל - 12.10.2026.

3.33 בבחינת כלל מסמכי ההתקשרות עם "תמיר" ובחינת הליכי מכרזי המחזור, כפי שיפורט בפרקים הבאים בדו"ח, הביקורת מתרשמת, כי לתאגיד "תמיר" כתאגיד יחיד למחזור משקל רב בקביעת ההתנהלות העירונית בנושא המחזור.

3.34 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי תחושותיו ביחס לקשרי העבודה עם תאגיד "תמיר" הן שמדובר בתאגיד יחיד, הדואג לאינטרסים שלו מבלי להתחשב בצרכי העירייה והשירות הניתן לתושבים. קיימת חוסר הקשבה לצרכי העיר, בפעולות מסוימות, כגון: מחזור הזכוכית אשר כל הטיפול נמצא בידי תאגיד "תמיר". לא ניתן שירות לפניית שהתקבלו במוקד העירוני בנושאי זכוכית בזמן סביר או כזה שעומד בתקני slan למתן שירות.

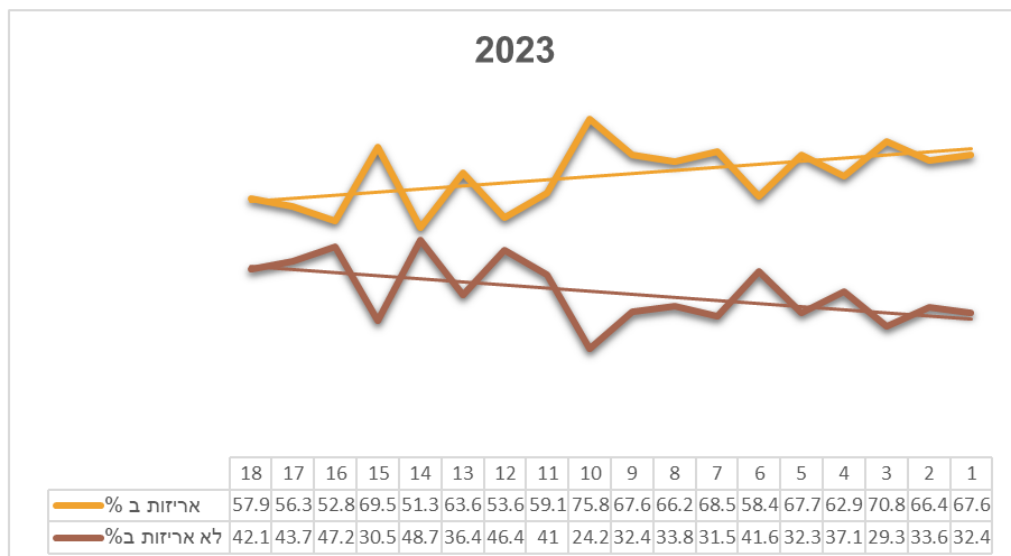
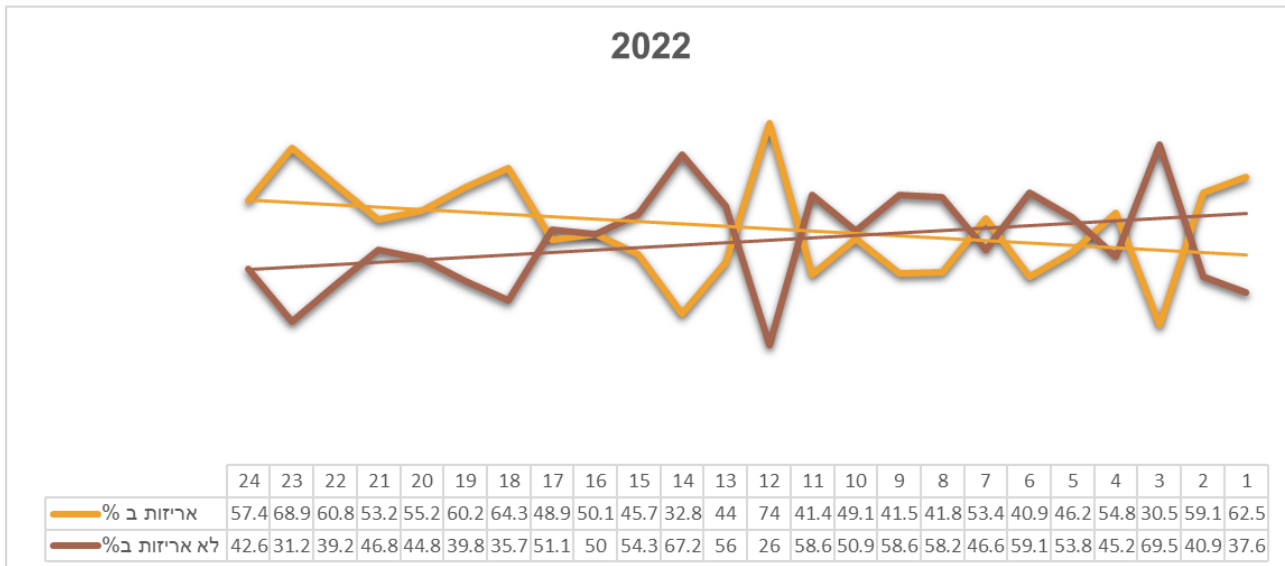
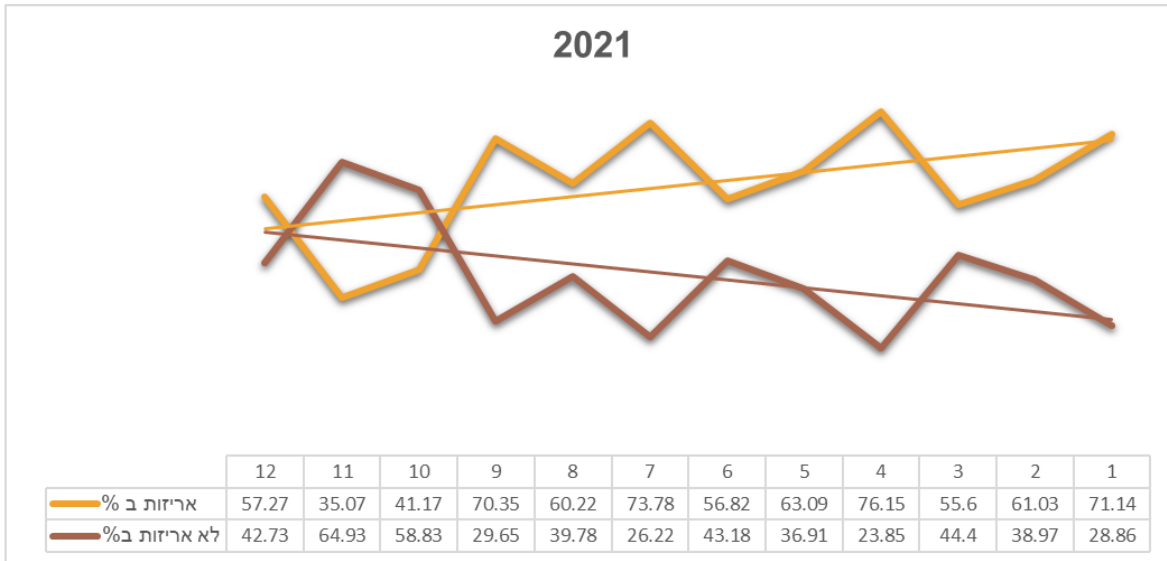
3.35 סגן מנהל אגף התברואה מסר לביקורת, כי הוא נמצא בקשר רציף עם מנהלי אגפי תברואה ברשויות אחרות אשר מלינים גם הם על השפעה הרבה שיש ל"תמיר" על התהליכים, אשר מצרה את צעדיהם ומעכבת אותם.

4. דגימות פסולת אריזות

4.1 בכפוף להסכם שנחתם בין "תמיר" לעירייה, "תמיר" מבצעת מספר דגימות בכל רבעון בתחנת המעבר אליה מובילות המשאיות את פסולת האריזות.

4.2 הביקורת קיבלה לידה את ריכוז דו"חות הדגימה שבוצעו בין השנים 2021 – 2023 (הנתונים הונפקו ע"י סגן מנהל המחלקה מפורטל "תמיר").

4.3 הביקורת ביטאה את נתוני הדגימה בתרשימים המוצגים בדף הבא (קווי האלכסון מבטאים את המגמה הכללית):

- 4.4 בבחינת נתוני דו"חות הדגימה ניתן לראות, כי קיימת דינמיות באיכות המחזור לאורך השנה. שיעור פסולת האריזות בדגימות נע בין 32.8% עד 74% .
- 4.5 מהמגמה הכללית ניתן לראות, כי חלה עלייה בשיעור פסולת האריזות בדגימה בשנת 2022 לעומת שנת 2021.
- 4.6 בחלק היחסי של שנת 2023, מוצג שיעור מחזור ממוצע של 60%, אך המגמה מצביעה על ירידה בשיעור האריזות מתחילת השנה ובהמשכה, ובהלימה לכך עלייה בשיעור פסולת ה"לא אריזות".
- 4.7 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי איכות הדגימות מושפעת באופן ישיר גם מהאזור בעיר שממנו אספה משאית הפינוי טרם הדגימה. קיימים אזורים בעיר אשר קיימת בהן מודעות גבוהה יותר למחזור וכאלו שפחות.
- 4.8 הביקורת סבורה, כי איכות המחזור נעוצה בהפרדה במקור ובחינוך והסברה סביבתית.
- 4.9 התייחסות להיבט זה, מפורטת בסעיף תכנית ההסברה בפרק זה.

5. תכנית ההסברה

- 5.1 עפ"י נספח י"ח – חינוך והסברה בת-ים (51,000 בתי אב) תאגיד "תמיר" והרשות יקיימו תכנית הסברה בשנה הראשונה (2013-2014).
- 5.2 תקציב תכנית ההסברה והחינוך הכולל ברשות המקומית יעמוד של 2,040,000 ₪, כאשר מחציתה תמומן ע"י תאגיד "תמיר" ומחציתה ע"י הרשות.
- 5.3 בנספח זה, קיימת חלוקה לנושאי תכנית ההסברה והחינוך הכוללים: הסברה, פרסום ויח"צ, פעילויות הסברה בשטח, פעילויות במערכת החינוך הפורמלית, פעילויות במערכת החינוך הלא פורמלית.
- 5.4 בנוסף, "תמיר" יציג בפני הרשות המקומית את התקציב הנדרש ליישום התכנית ויפרט את אופן חלוקת מימון התכנית בין הרשות המקומית ל"תמיר".
- 5.5 סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי בשנת 2014 וכן בתחילת 2015, "תמיר" והעירייה השקיעו בפרסום חוצות, עיתונות, פעילויות במרכזים קהילתיים, בתי"ס, הסברה מדלת לדלת וחלוקת שקי מחזור לתושבים, במטרה לחנך את התושבים למחזור.
- 5.6 בנוסף, בשנת 2014 הקצתה העירייה 50,000 ₪ להשקעה במודעות הציבור, אך סכום ההקצאה לא הספיק. כמו כן, לטענתו הטיפול בנושא ההסברה לא נמשך בשל התנגדות החשב המלווה להוצאה זו של העירייה, ועל כן "תמיר" לא הקציב לעירייה את חלקו.
- 5.7 עפ"י נספח ז' (נספח מעודכן המחליף את נספח י"ח) לנספח השינויים שפורט בסעיף 3, "תמיר" יגיש לרשות המקומית טיוטה ראשונה בה תפורט תכנית השיווק והסברה המוצעת לשנתיים הראשונות להסכם. מטרת התכנית הינה להגדיל את מספר משקי הבית בתחום הרשות אשר לוקחים חלק בתהליך איסוף והפרדת פסולת האריזות והשלכתה לכלי האצירה הייעודיים שהוצבו במרחב הציבורי ו/או סמוך לביתם.

- 5.8 הביקורת בדקה ומצאה, כי כיום לא קיימת תכנית הסברה בעיר.
- 5.9 סגן מנהל מחלקת המחזור מסר לביקורת, כי אין ספק שתכנית הסברה יכולה לתרום להעלאת שיעור המחזור ואיכותו. כמו כן, חלק ממרכזי המחזור המתוכננים במסגרת הקול קורא שהוגש אך טרם אושר, יוקמו בסמוך לבתי"ס תוך שימוש בחלק קטן משטח ביה"ס.
- 5.10 הקול הקורא להקמת מרכזי מחזור מפורט בפרק ו' לדו"ח.
- 5.11 נמצא, כי היחידה לקיימות ואיכות הסביבה פועלת להפעלת תכנית בגני הילדים (ובעתיד מתוכנן להרחיבה גם לבתי ספר). תכנית זו לפעילויות לקידום חינוך בנושא משבר אקלים במהלך רשותי רחב במערכת החינוך, הינה במסגרת קול קורא 14752/22 של המשרד להגנת הסביבה שנמצא בהליך בקשה שטרם אושרה.
- 5.12 הביקורת ממליצה, ליזום תכנית הסברה כוללת, המשותפת לתאגיד "תמיר" ולעירייה במטרה להעלות את המודעות לסוגי הפחים השונים ולפסולת שניתן להשליך אליהם, ומכך להעלות את שיעור המחזור ואיכותו. זאת במימון משותף של "תמיר" והעירייה (מאצינג). על תכנית ההסברה לכלול את המחלקות: קהילה, חינוך, דוברות, איכות הסביבה, אגף תברואה וכו'.

פרק ג' – מחזור אריזות (כתומים)

1. כללי

1.1 החוק להסדרת הטיפול באריזות – התשע"א 2011, מחייב את האחראים לפינוי פסולת בישראל, ביניהן הרשויות המקומיות, לקבוע וליישם הסדרי הפרדה, איסוף ופינוי של פסולת אריזות וזאת החל מיום 1.3.2011.

1.2 הסדרי הפרדה לפסולת האריזות ייקבעו ויבוצעו על ידי הרשויות המקומיות, באופן אשר יאפשר לעמוד ביעדי המחזור הקבועים בחוק האריזות. 111

1.3 סוגי הסדרי הפרדה לפסולת האריזות הנם כדלקמן:

1.3.1 **הפרדה במקור ל"שני זרמים" ("רטוב" – "יבש")** – במסגרת הסדר זה, יהיו שני כלי אצירה ייעודיים, אחד עבור פסולת אריזות מעורבת עם פסולת יבשה אחרת, והשני עבור פסולת רטובה. תהליך ההפרדה של פסולת האריזות יושלם במקרה זה בתחנת המעבר אליה יגיע הפח היבש.

1.3.2 **הפרדה במקור ל"שלושה זרמים" או "פסולת אריזות"** – במסגרת הסדר זה, יוצב כלי אצירה ייעודי עבור פסולת אריזות (פח כתום), וזאת לצד כלי אצירה ייעודי לפסולת יבש אחרת וכלי אצירה ייעודי לפסולת רטובה (בהסדר שלושה זרמים), או לצד כלי אצירה ייעודי לפסולת מעורבת (בהסדר פסולת אריזות).

1.3.3 **הפרדה במרכזי מחזור "זרמים ייעודיים"** (בכפוף לאישור תאגיד "תמיר") לפסולת אריזות של מיכלי זכוכית, קרטון ונייר, פלסטיק ומתכת.

1.4 בעיר בת-ים מונהג הסדר הפרדה במקור לשלושה זרמים (פסולת אריזות). במסגרת הסדר זה מחלקת המחזור מציבה פחים ייעודים בחדרי אשפה של בנייני מגורים רווי בנייה ובמסותרי אשפה יעודיים בבניינים אשר לא קיימים בהם חדרי אשפה.

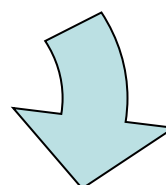
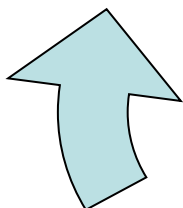
1.5 קיימים סוגי פסולת אותם ניתן להשליך לפח הכתום, והם: אריזות מזון כגון – מוצרי חלב, ירקות, אורז ופסטה, ממרחים, חטיפים, מזון לתינוקות ועוד, אריזות ניקיון, כגון – תרסיסים, נוזל ניקוי, מרכז כביסה ועוד, אריזות טיפוח והגינה, כגון – אריזות מוצרי קוסמטיקה, שמפו, מגבונים, דאודורנט, קרמים ועוד, שקיות פלסטיק, קופסאות שימורים, קרטונים שונים, אריזות משלוחים וקלקר, חמגשיות, קופסאות פלסטיק ועוד.

1.6 יש לציין, כי בעבר התקיים גם מחזור של בקבוקי פלסטיק לשתייה באמצעות כלובי מחזור של תאגיד "אל"ה". התאגיד הוקם על ידי ארבעה יצרני המשקאות: החברה המרכזית לייצור משקאות קלים (זכיינית קוקה קולה בישראל), טמפו משקאות, יפאורה-תבורי ומעיינות עדן, במטרה ליישם את חוק הפיקדון, ולתת פתרונות מחזור ליצרנים, יבואנים ואחראים על פינוי אשפה. מחזור זה הופסק בשלהי שנת 2021, בעקבות הרחבת חוק הפיקדון.

תהליך מחזור פסולת אריזות מוצג בתרשים שלהלן:

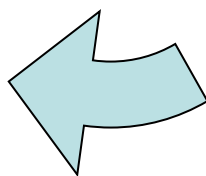
הבאלות מועברות אל מפעלי המחזור השונים הקיימים ברובם בישראל, לטובת יצירת מוצרים חדשים. לתעשייה

תושבים משליכים אשפה מהסוג המוגדר לפח זה, בפח ייעודי כתום המוצב בחדר האשפה או במקום מוגדר אחר בסמוך לבניין.

בתחנת המיון הפסולת ממוינת לפי סוג החומר. לאחר המיון, האריזות נכבשות לקוביות גדולות (באלות) העשויות מאותו חומר.

קבלן הפינוי מפנה את תכולת הפחים הכתומים לפי תכנית עבודה ומוביל את הפסולת לתחנת מיון בראשון לציון.

1.7 לצורך פינוי האריזות (כתומים) בהתאם לחוק להסדרת הטיפול באריזות 2011, התקשרה העירייה עם קבלני פינוי. וכן עם קבלן נוסף לצורך רכישת כלי אצירה כתומים למחזור אריזות, כפי שיפורט בהמשך.

1.8 כמות פסולת האריזות אשר מוחזרה בעיר בת-ים בשנים 2021 – 2022 (בטון) מוצגת בטבלה שלהלן: (הנתונים התקבלו מסגן מנהל המחלקה שניפק אותם מפורטל תאגיד "תמיר")

שנה	סה"כ טון פסולת אריזות שמוחזרה
2021	362.94
2022	321.7
2023	381

1.9 ניתן לראות, כי שיעור המחזור בזרם זה יָרָד בשנת 2022 ביחס לשנת 2021, בשיעור של 11%, ועלה בשנת 2023 בשיעור של 19%.

2. פטור ממכרז (מכרזים 11/13, 10/13, 25/12)

2.1 בשנים 2021 ו-2013 פרסמה העירייה מספר מכרזים לפינוי פסולת אריזות והצבת כלי אצירה ייעודיים.

2.2 להדגשה תאגיד "תמיר" קובע את מחירי המקסימום שניתן לשלם לקבלן המספק את הפחים ומבצע את הפינויים.

2.3 בשנת 2021 פרסמה העירייה את **מכרז 25/12 - לרכישת פחים כתומים ופינוי פסולת אריזות**.

2.4 למכרז זה לא הגישו הצעות, בשל טענת החברות הפוטנציאליות שהן לא יכולות לממן את רכישת הפחים.

2.5 בשל כך, פרסמה העירייה ב- 30.4.2013 2 מכרזים: **מכרז 10/13 – רכישת מיכלי אצירה, ומכרז 11/13 – פינוי פחים**.

2.6 למכרז רכישת כלי האצירה לא הוגשה אף הצעה. טענת החברות הפוטנציאליות הייתה, כי אינן יכולות לעמוד בתנאי המימון המפורטים במכרז.

2.7 למכרז הפינוי – הגישו 2 חברות (מפע"ת ואמניר). שתיהן הגישו הצעות במחירים הגבוהים ממחירי המקסימום של תאגיד "תמיר", ולכן הצעתן נפסלה.

2.8 מחירי ההצעות למול מחירי המקסימום שנקבעו ע"י תמיר מוצגים בטבלה להלן: (המחירים אינם כוללים מע"מ)

מחיר מקסימום "תמיר"	הצעת "אמניר"	הצעת מפע"ת	סוג כלי אצירה לפינוי
5	7.20	7.69	360 ליטר
15	15	15	1100 ליטר

2.9 מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי המחירים שהציעו החברות לגבי פינוי מיכלי בנפח 360 ליטר גבוה מהמחיר שנקבע ע"י תמיר, ואילו בפינוי מיכל בנפח 1,100 ליטר המחיר זוהה.

2.10 הביקורת מדגישה, כי מספר מיכלי האצירה בנפח 360 ליטר הקיימים כיום מהווים כ-95% מכלל כלי האצירה, והם למעשה מרבית כלי האצירה. השימוש בפח כתום בנפח 1,100 ליטר נדיר, וגם כיום הם קיימים בשיעור של פחות מ-5% מכלל כלי אצירה לזרם מחזור זה.

2.11 בהתאם לתקנה 22 (ח) לתקנות המכרזים מקום בו לא הוגשה כל הצעה למכרז או לא המליצה הועדה על הצעה כלשהיא, רשאית העירייה להתקשר בחוזה ללא מכרז, לאחר שמועצת העיר החליטה על כך ברוב חבריה, ולאחר שנוכחה שבנסיבות העניין עריכת מכרז לא תביא תועלת.

2.12 כאמור, המכרז פורסם פעמיים בשני פרמטרים שונים, אשר לא הובילו לתוצאות, ולכן סביר להניח, כי פרסום מכרז נוסף לא יביא תועלת. בנסיבות אלה, מוצע למתן פטור ממכרז.

- 2.13 הביקורת מצאה, כי ביום 7.7.2013 התקיימה ישיבת מועצת עיר מן המניין מספר 59/17, בישיבה זו אושר פטור ממכרז על מנת לנהל משא ומתן בשוק החופשי.
- 2.14 לא נמצא כל תיעוד, כי אכן התקיים הליך הצעות מחיר הנדרש במקרה זה של פטור ממכרז שאושר במועצת העיר. עם זאת יש לציין, כי מדובר במסמכים מלפני עשור.

3. ההתקשרות עם "נוי שירותי תברואה"

- 3.1 ביום 15.1.2014 חתמה העירייה על הסכם התקשרות עם "נוי שירותי תברואה" (שירותי נוי המנוף אילת בע"מ), למתן שירותי הצבה של מיכלים לאיסוף פסולת, לרבות טיפול בפסולת אריזות תכולת כלי אצירה כתומים בתחום השיפוט של הרשות.
- 3.2 ההתקשרות הינה בהתאם לפטור ממכרז כמפורט בסעיף 2 לפרק זה.
- 3.3 תקופת ההסכם המוגדרת בחוזה הינה 15.1.2014 עד 15.1.2017.
- 3.4 עיקרי ההסכם מובאים כדלקמן:
- 3.4.1 "הקבלן מתחייב להציב על חשבונו, ולא יאוחר מ-15 ימים מיום אספקת הפחים, את הפחים הכתומים לפינוי ואיסוף פסולת האריזות, במקומות שיקבעו על ידי המפקח, בתחום שיפוט העירייה".
- 3.4.2 "לעירייה הזכות לדרוש מהקבלן, על פי שיקול דעתה הבלעדי בכל עת להציב פחים כתומים או להסירם והקבלן מתחייב לבצע אחר הוראה זו תוך שבוע ימים. התשלום יגדל/יקטן בהתאם".
- 3.4.3 סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי הקבלן ביצע את עבודת הצבת הפחים במועדים שנקבעו ולפי תכנית פריסה שכתב יועץ חיצוני (א.א.).
- 3.4.4 "מובהר וידוע לקבלן כי הבעלות בתכולת הפחים הכתומים היא של תמיר בלבד, ולפיכך הוא מתחייב להעביר את כל תכולת הפחים הכתומים לתחנת המיון".
- 3.4.5 "הקבלן יעביר לעירייה, לא יאוחר מ-10 ימים מסיומו של כל חודש קלנדרי (החודש המדווח), דיווח על איסוף ופינוי הפחים הכתומים בחודש המדווח לתחנת המיון, בפורמט המצורף כנספח ג', כשהוא חתום על ידי הקבלן".
- 3.4.6 סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי הקבלן לא היה מגיש לו דיווח כל חודש, אך הקבלן הגיש לסגן מנהל המחלקה לשעבר, בתום כל חודש את כל תעודות השקילה שבוצעו בתחנת המיון בחודש שחלף.
- 3.4.7 "באחריות הקבלן ועל חשבונו, לוודא מעקב ובקרה אחר תלונות התושבים מהמוקד העירוני. לבדוק את התלונה תוך 12 שעות מעת קבלתה, לטפל בתלונה ולפתור אותה לשביעות רצון המפקח, סיום הטיפול באמצעות דיווח למפקח ולמוקד ותיעוד תמונה של המקום".

מחזור – אגף התברואה

3.4.8 סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי בכל בוקר של יום עבודה הוא היה מעביר לנציג הקבלן פניות ממערכת ה-crm. הקבלן היה מטפל בתלונה בזמן המוגדר עפ"י ה-sla, ושולח אליו משוב עם תמונה שאכן הליקוי טופל.

3.4.9 סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) ציין, כי בשנים 2020 – 2021, מחלקת המחזור הייתה בין המחלקות המובילות במתן שירות ובטיפול בקריאות מוקד.

3.4.10 התמורה בגין אספקת שירותי איסוף ופינוי אריזות הינה: פינוי 450 פחים במסגרת יום עבודה – 2,960 ש"ח לא כולל מע"מ.

3.4.11 "מובהר כי בשנה הראשונה של עבודת הקבלן, התשלום יהיה יומי ויבוסס על מספר ימי הפינוי שביצע הקבלן בפועל כפול המחיר. החל מהשנה השנייה ואילך התשלום יהיה חודשי – ויחושב לפי 26 ימי עבודה בחודש".

3.4.12 סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי בשנה הראשונה והשנייה הקבלן פינה פסולת אריזות על בסיס יומי, קרי 5 ימים בשבוע. לאחר מכן בעקבות שיקולים כלכליים של תאגיד "תמיר" צומצמו ימי הפינוי ל-4 ימים ולאחר מכן ל-3.

3.5 הביקורת סקרה ורכזה את מסמכי ההתקשרות עם "נוי שירותי תברואה", והם מוצגים בטבלה שלהלן:

סוג המסמך	תוקף	הערות
הסכם מקור	15.1.2014 – 15.1.2017	פטור ממכרז. לא ברור כיצד נבחרה חברה זו, אין תיעוד לבחירתה באמצעות הצעות מחיר.
הארכת הסכם	16.1.2017 – 30.6.2017	נרשם כאילו בוצע מכרז פומבי שמספרו 3/14 – הביקורת לא מצאה לכך תיעוד. ההשערה שמדובר בהארכה של ההסכם הקודם. לא היה מכרז וצוין לכאורה שהיה מכרז שלפי מספרו עוסק בנושא אחר לחלוטין.
הארכת הסכם	30.6.2017 – 30.6.2018	מצויין בהארכה בהתאם למכרז 3/14. ההארכה נחתמה באיחור חצי שנה.
הארכת הסכם	1.7.2018 – 30.6.2019	מצויין בהארכה בהתאם למכרז 1/15, תוקן בכתב יד למכרז 3/14. אפשר היה להאריך עד 1/2019 - חמש שנים ואז לצאת למכרז חדש. לא נמצא כל הסבר להארכה מעבר ל-5 שנים.
הארכת הסכם	30.6.2019 – 30.9.2019	מצויין בהארכה בהתאם למכרז 3/14. אפשר היה להאריך עד 1/2019 - חמש שנים ואז לצאת למכרז חדש. לא נמצא כל הסבר להארכה מעבר ל-5 שנים.
הארכת הסכם	30.9.2019 – 30.12.2019	מצויין בהארכה בהתאם למכרז 1/15. אפשר היה להאריך עד 1/2019 - חמש שנים ואז לצאת למכרז חדש. לא נמצא כל הסבר להארכה מעבר ל-5 שנים.
הארכת הסכם	1.1.2020 – 31.3.2020	מצויין בהארכה בהתאם למכרז 1/15. אפשר היה להאריך עד 1/2019 - חמש שנים ואז לצאת למכרז חדש. לא נמצא כל הסבר להארכה מעבר ל-5 שנים.
הארכת הסכם	31.3.2020 – 31.7.2020	מצויין בהארכה בהתאם למכרז 1/15. אפשר

מחזור – אגף התברואה

הערות	תוקף	סוג המסמך
היה להאריך עד 1/2019 - חמש שנים ואז לצאת למכרז חדש. לא נמצא כל הסבר להארכה מעבר ל-5 שנים.		
מצוין בהארכה בהתאם למכרז 1/15. אפשר היה להאריך עד 1/2019 - חמש שנים ואז לצאת למכרז חדש. לא נמצא כל הסבר להארכה מעבר ל-5 שנים.	31.10.2020 – 31.7.2020	הארכת הסכם
מצוין בהארכה בהתאם למכרז 1/15. אפשר היה להאריך עד 1/2019 - חמש שנים ואז לצאת למכרז חדש. לא נמצא כל הסבר להארכה מעבר ל-5 שנים.	31.12.2020 – 31.10.2020	הארכת הסכם
מצוין בהארכה בהתאם למכרז 1/15. קיים פרוטוקול החלטת ועדת מכרזים מיום 1.12.20, בקשה לפטור זמני – פירוט בהמשך הדו"ח.	31.5.2021 – 1.1.2021	הארכת הסכם
בהתאם להחלטת ועדת מכרזים מיום 19.5.2021, קיים פרוטוקול החלטה, הארכה בגין סקר כלי אצירה הנדרש ליציאה למכרז – פירוט בהמשך הדו"ח. מצוין בהארכה, כי ההסכם יוארך ב-6 חודשים, למרות שטוח התאריכים מצביע על הארכה של 7 חודשים.	31.12.21 – 1.6.2021	הארכת הסכם
מצוין בהארכה בהתאם למכרז 1/15. קיים פרוטוקול החלטת ועדת מכרזים מיום 6.1.22, עד לסיום נוהל משכ"ל – פירוט בהמשך הדו"ח.	31.3.2022 – 2.1.2022	הארכת הסכם

3.6 מהאמור לעיל ניתן לראות, כי הביקורת לא הצליחה לאתר את כל המסמכים הנדרשים להתקשרות זו, זאת על אף מאמציה הרבים לאסוף מסמכים מאגף תברואה, מהאגף המוניציפלי, מגזברות העירייה ומהשירות המשפטי. אי לכך, לא ניתן היה לוודא, כי העירייה פעלה בכל אחת מההארכות של ההסכם, לפי ההנחיות הקיימות.

3.7 ניתן לראות, כי הסכם ההתקשרות עם "נוי שירותי תברואה", הוארך לתקופה של **3.3 שנים מתום תקופת המכרז**, בתקופה שבין 1.1.2019 ועד 31.3.2022.

3.8 הביקורת מצאה, כי מספרי המכרז אשר מצוינים בהארכות להסכם הנס טעות סופר. מכרז 3/14 הינו מכרז להשכרת נכס ברחוב המלאכה, ומכרז 1/15 הינו מכרז לפינוי קרטון המטופל ע"י חברת קמ.מ. (התייחסות למכרז 1/15 מפורטת בפרק ד' לדו"ח הביקורת).

3.9 עפ"י תקנות העיריות (מכרזים) (הוראת שעה) התש"ף 2020 שהוצאה ע"י הממשלה ביום 8.4.2020, "בתקופה שעד יום ח' בסיוון התש"ף (31 במאי 2020) יראו כאילו בתקנות העיריות (מכרזים התשמ"ח 1987), בתקנה 3, בסופה בא :

3.9.1 17 (א) התקשרות המשך בתנאים זהים לתנאי ההתקשרות הראשונה או תנאים מיטיבים עם העירייה, במהלך תקופת ההתקשרות הראשונה או בסמוך לאחריה, לתקופה המינימלית הנדרשת ובשווי שאינו עולה על שווי ההתקשרות הראשונה, ובלבד שהוועדה שוכנעה כי הדבר נדרש בשל מגבלות על יכולתה של העירייה לערוך

- מכרז הנובעות מהוראות תקנות שהותקנו לפי סעיף 39 לחוק-יסוד הממשלה או צווים שניתנו לפי סעיף 20 לפקודת בריאות העם, 1940.
- 3.9.2 17 (ב) תקופת התקשרות ההמשך לפי פסקת משנה (א), לא תעלה על שישה חודשים, ואולם רשאית הוועדה לקבוע, מטעמים מיוחדים שיירשמו, תקופה ארוכה יותר שלא תעלה על שנים עשר חודשים אם שוכנעה כי לא ניתן להאריך את ההתקשרות לתקופה של שישה חודשים בלבד בשל אופי ההתקשרות ואם הדבר נדרש לצורך שמירה על רציפות הפעילות לאורך שנת הלימודים.
- 3.9.3 17 (ג) החלטות הוועדה לפי פסקה זו, ינומקו ויפורסמו באתר האינטרנט של העירייה בתוך חמישה ימי עבודה ממועד קבלת ההחלטה.
- 3.9.4 17 (ד) בפסקה זו" - התקשרות ראשונה" - התקשרות של עירייה, לרבות כל זכות ברירה הנתונה לעירייה הכלולה באותה התקשרות; "התקשרות המשך" - התקשרות הנעשית להרחבת התקשרות ראשונה או להארכת התקשרות ראשונה, שלא מכוח זכות ברירה הנתונה לעירייה הכלולה בהתקשרות הראשונה; "ועדה" - ועדה שחבריה הם המנהל הכללי של העירייה, ובאין מנהל כללי - מזכיר העירייה, והוא יהיה היושב ראש, גזבר העירייה והיועץ המשפטי לעירייה."
- 3.10 הביקורת מצאה, כי על אף האמור בהוראת השעה, התקשרויות מכוח מכרזים הוארכו עקב הוראת השעה לקורונה בוועדת המכרזים ולא בוועדת השלושה.
- 3.11 הביקורת מעירה, כי יש להאריך התקשרויות מתוקף הוראת שעה בפורום הנדרש בהוראה.
- 3.12 בעתיד לבוא הביקורת ממליצה, לפעול עפ"י המוגדר בהוראת השעה.
- 3.13 ביום 31.8.2020, הוארך תוקף הוראת השעה עד ליום 1.11.2020.
- 3.14 הביקורת מצאה, כי ע"ג הארכות ההסכם אשר בוצעו בתקופה שבין מרץ 2020 ועד דצמבר 2020 לא צוין, כי ההארכות בוצעו עפ"י הוראת השעה בשל מגבלות הקורונה. על גבי הארכות נוספות שנבחנו במסגרת ביקורת זו, כגון נייר וקרטון צוינה הערת הוראת השעה לקורונה.
- 3.15 הביקורת מעירה, כי היה צריך לציין על גבי ההארכות הרלוונטיות, כי הן מתוקף הוראת השעה לקורונה, כפי שצוין בהארכות אחרות.
- 3.16 הביקורת מצביעה על חשיבות התייעוד ושמירת המסמכים והאסמכתאות הנוגעות להתקשרות עם ספקים.
- 3.17 הביקורת קיבלה לידיה מס' פרוטוקולים של ועדת מכרזים לעניין הארכת ההסכם לפינוי אריזות, וסקרה אותם להלן: (כאמור, הביקורת לא איתרה את כל המסמכים הנוגעים לעניין זה).
- 3.17.1 **פרוטוקול ועדת מכרזים מיום 1.12.2020** - בקשה לפטור זמני. בדיון זה, מציין סגן מנהל המחלקה דאז (י.ח.), כי מכרז חדש כבר מוכן, אך קיימת מחלוקת בין העירייה

לתאגיד "תמיר" על מספר כלי האצירה. בשל כך הוא מבקש הארכה לתקופה שבין
1.1.2021 – 31.5.2021.

3.17.2 **פרוטוקול ועדת מכרזים מיום 19.5.2021** – בדיון זה מציין סגן מנהל המחלקה דאז (י.ח.), כי הם מבקשים הארכה נוספת, מכיוון שהם מתכננים לבצע סקר כללי של חדרי אשפה, גודל, כמות פחים ירוקים, כתומים וכחולים. בנוסף ב- 1.12 חוק המחזור יחול גם על בקבוקי 1.5 ליטר.
היועמ"ש מציינת, כי מדובר באורכה לחוזה אשר פג תוקפו. בנוסף, מציינת לפרוטוקול, כי תקנות העירייה מכרזים קובעות מה הם הפטורים ממכרז. בשנת 2020 הייתה קורונה ויש פטורים אחרים. פינוי אשפה הוא צורך חיוני, ויש מכרז שצריך לצאת. היועמ"ש מבקשת מהגזברות לתעדף מכרז זה. מהצעת ההחלטה עולה, כי ועדת המכרזים קיבלה את הסבר הנציג המקצועי, ושלא ניתן לצאת למכרז חדש ללא הסקר. בנוסף, קיימת התחייבות של המנהל לבחירת מציע חדש תוך 6 חודשים. הועדה אישרה הארכה נוספת של ההסכם לתקופה של 6 חודשים, אך צוין ע"ג ההארכה: "הסכם ההתקשרות יוארך ב- 6 חודשים מ- 1.6.2021 – 31.12.2021", שאלו 7 חודשים.

3.17.3 הביקורת מעירה, כי קיימת אי התאמה בין תקופת הארכת ההסכם שצוינה בחודשים (6 חודשים) למול טווח התאריכים שצוין, ולמעשה ההסכם הוארך ב- 7 חודשים.

3.17.4 הביקורת מעירה, כי יש להאריך הסכמים בהלימה להחלטות שהתקבלו בוועדת המכרזים.

3.17.5 הביקורת מצאה, כי סקר כלי האצירה שקיימה "תמיר" הסתיים בחודש אוגוסט 2021.

3.17.6 **פרוטוקול ועדת מכרזים מיום 6.1.2022** – בדיון זה מציינת היועמ"ש, כי מדובר במכרז שתוקפו פקע לפני שנתיים. התחלפה הנהלת עיר והייתה מגפת קורונה, העירייה עתידה להתקשר עם משכ"ל לפינוי הכתומים, כעת מבקשים להמשיך להתקשר עם הקבלן הנוכחי. סגן ראש העיר ומחזיק התיק שנכח בדיון ציין, כי כל העיכובים נובעים מהנחיתו, וכי הוא מעוניין לעשות סדר בנושא המחזור בעיר. סמנכ"ל התפעול מבקש הארכה עד לחודש מרץ 2022 (שלושה חודשים), עד לסיום נוהל משכ"ל. חבר הנהלת העיר מבקש הארכה של חצי שנה. היועמ"ש מציינת, כי **מדובר בהליך לא תקין ואנחנו בהארכה על הארכה. בנוסף מציינת, כי קיימת הפרה של הוראות החוק, לכל מכרז יש תוקף**, ויש להאריך עד ל- 31.3.2022 בלבד.

מהצעת ההחלטה עולה, כי הועדה מאשרת הארכה עד 31.3.2022 מהסיבות שלהלן: יש צורך חיוני בפינוי אשפה, העירייה פעלה להוצאת מכרז וסקר, הוכנה טיוטת מכרז, הוחלט לפנות למשכ"ל, קיימת מחלוקת עם "תמיר" על חובות כספיים מהעבר.

3.17.7 סגן מנהל האגף מסר לביקורת, כי המחלוקת עם "תמיר" בעניינים כספים הייתה על כך שהעירייה לא העמידה את שיעור המאצינג להסברה.

- 3.18 הביקורת קיבלה לידיה התכתבויות דוא"ל בין המנהלים המקצועיים לבין היועמ"ש מחודש יוני 2019 וכן מחודש ינואר 2022. מההתכתבויות עולה, כי היועמ"ש מבקשת מהמנהלים המקצועיים תיעוד בכתב לסיבות שהובילו לבקשות ההארכה ולאי יציאה למכרז חדש.
- 3.19 הביקורת מעירה על כך שהעירייה לא נערכה בזמן להכנת מכרז ולפרסמו, בניגוד לקבוע בתקנות העירייה מכרזים, זאת למרות התראות חוזרות ונשנות של היועמ"ש. הדבר פוגע בעיקרון שוויון ההזדמנויות שהוא אחד מעקרונות היסוד החשובים ביותר של דיני המכרזים, וחושף את העירייה לתביעות שונות.
- 3.20 הביקורת מצאה, כי בשנת 2019, התקשרה העירייה עם יועצת חיצונית (י.מ.י) על מנת שזו תכין עבורה מכרז לטיפול בפסולת אריזות (כתומים). עלות העבודה הסתכמה 11,567 ₪ והוכנה הזמנת עבודה מספר 20192477 אשר בסופו של דבר לא נפרעה, לכן נערכה מחדש הזמנה מספר 20200495 בתחילת שנת 2020.
- 3.21 הביקורת מצאה, כי שולמה ליועצת חשבונית עסקה מספר 266 ע"ס 11,567 ₪ כנגד הזמנה 20200495.
- 3.22 הביקורת קיבלה לידיה התכתבויות דוא"ל בין סגן מנהל המחלקה הקודם (י.ח.), מנהלים מתאגיד "תמיר", היועצת החיצונית שנשכרה לכתובת מכרז הכתומים וכן מנהלים מקצועיים נוספים בעירייה.
- 3.23 מההתכתבויות עולה, כי:
- 3.23.1 סיכום פגישה שנשלח ע"י מנהל תפעול רשויות ב"תמיר" ביום 3.11.2019: בפגישה נכחו: סגן מנהל אגף תברואה, סגן מנהל מחלקת המחזור, היועצת החיצונית ששכרה העירייה (י.מ.י), סמנכ"ל תפעול ומנהל תפעול רשויות בתאגיד "תמיר".
- 3.23.2 בפגישה סוכם על פעולות שיש לבצע לשם קידום המכרז לטיפול בפסולת אריזות כדלקמן:
- 3.23.2.1 העירייה תעביר מסמך גזבר עם כמות משקי הבית העדכנית ברשות, לפי חלוקה של כמות משקי בית בבנייה פרטית וכמות בבנייה רוויה.
- 3.23.2.2 העירייה תכין מיפוי מיקום פחים כתומים וכמות פחים רצויה של פחים מכל סוג. בנייה רוויה – פח כתום ליד פח ירוק או טמון, כלי אצירה 360 ליטר לכ-12 משקי בית, כלי אצירה 1,100 ליטר לכ-40 משקי בית. בנייה פרטית – פח כתום בקרנות רחוב, מתקן מונף 2.5 קוב לכ-80 משפחות.
- 3.23.2.3 מצוין, כי שני השלבים שצוינו לעיל הכרחיים להכנת נספחי המכרז.
- 3.23.2.4 תאגיד "תמיר" יבצע ספירה של פחים כתומים ברשות, כמה קיימים וכמה פגומים וכן יוודאו, כי הפריסה החדשה תהא עם כלי אצירה תקינים.
- 3.23.3 ביום 4.11.2019 מגיבה היועצת החיצונית (י.מ.י) לסיכום הפגישה:
- 3.23.3.1 מכתב גזבר בהכנה.

מחזור – אגף התברואה

- 3.23.3.2 מתקנים מונפים אינם רק לבתים פרטיים, אלא גם לבנייה רוויה בעיר שאין בה חדרי אשפה.
- 3.23.3.3 מצב כלי האצירה רע, הם בני מעל 5 שנים, ולכן העירייה דורשת להחליפם, תוך שמירת התקינים במחסני העירייה.
- 3.23.3.4 קיימת עדיפות עליונה לקיים את סקר כלי האצירה. נציגי "תמיר" הבטיחו לתת תאריך מוקדם ככל האפשר ולעדכן את העירייה.
- 3.23.3.5 העירייה ביקשה לעבור לפינוי של אחת לשבוע בפחים הכתומים בשל העובדה שרוב הפחים הכתומים נמצאים ברחובות ולא בחדרי אשפה.
- 3.23.3.6 לאחר הסקר שתערוך "תמיר" ייערך חישוב לגבי תדירות הפינוי.
- 3.23.3.7 הנהלת העיר מבקשת ליצור אחידות בצורה וגודל המתקנים המונפים, ולכן נציגי "תמיר" יעבירו בהקדם האפשרי את הדגמים האפשריים לנציגי העירייה על מנת שאלו יקבלו את אישור הנהלת העיר.
- 3.23.4 לאור התייחסות היועצת החיצונית, משיב לה מנכ"ל "תמיר" ב- 4.11.2019, כדלקמן:
- 3.23.4.1 לא ברור לי נושא כלי האצירה, לא מחליפים סתם אלפי כלי אצירה, ובטח שכולם לא במצב רע.
- 3.23.4.2 מבקש לראות תכנית פריסה מלאה הנדרשת על ידכם, במתכונת של עגלה ליד כל עגלה בבנייה רוויה ליד כל בניין, ומתקן מונף ליד כל 40 משפחות בצמודי קרקע או צמוד למכולה/טמון.
- 3.23.4.3 פינוי יבוצע בהתאם לצורך ובהתאם לנפח כלי האצירה שייקבע.
- 3.23.4.4 לא מובן נושא הסיפא על אחידות המתקנים.
- 3.23.5 להתכתבות זו משיבה לו היועצת החיצונית ב- 4.11.2019, כדלקמן:
- 3.23.5.1 לכן הוחלט שיהיה סקר כלי אצירה בו תבדקו כמה כלי אצירה לא תקינים קיימים בשטח.
- 3.23.5.2 באשר לאחידות המתקנים, סגן ראש העיר האחראי על הנושא מתלונן מאוד על הנראות. הוא הנחה אותנו שהמתקנים המונפים יהיו מדגם אחד, ולא מתקן זכוכית מדגם X ומתקן מונף כתום מדגם Y, כנ"ל גם לגבי מתקנים לזרמים אחרים.
- 3.23.5.3 בכל מקרה הדגמים צריכים להיות מאושרים על ידו.
- 3.24 את השתלשלות המיילים שצוינו לעיל, צרף סגן מנהל המחלקה הקודם (י.ח.) למייל אשר כתב למזכירת האגף המוניציפלי ביום 18.4.2021 וציין, כי יש צורך להאריך את ההסכם ל-6 חודשים בין התאריכים 1.6.2021 – 31.12.2021. לטענתו יש מכרז חדש מוכן, אך קיימת מחלוקת עם תאגיד "תמיר" על מספר כלי האצירה. בנוסף, קיימת התנגדות מצד העירייה

מחזור – אגף התברואה

- שטוענת, כי אין די מקום לשים פחי מחזור בחדרי אשפה לצד הפחים של הפסולת האורגנית. סוכם, כי יבוצע סקר כלי אצירה, ועל כן יש צורך בהארכה נוספת.
- 3.25 הביקורת בדקה ומצאה, כי היועצת החיצונית שנשכרה, אכן הכינה טיוטת מכרז לנושא פסולת האריזות, אך בשל המחלוקת המתוארת לעיל המכרז לא פורסם, ולבסוף העירייה השתמשה מכרז משכ"ל, כפי שיפורט בסעיף הבא.
- 3.26 לסיכום ניתן לומר, כי פרסום מכרז חדש להסדרת הטיפול בפסולת אריזות, התעכב בשל המחלוקת בנושא תנאי תאגיד "תמיר" למספר כלי האצירה הפזורים בעיר, ורצון סגן ראש העיר מחזיק התיק לקיים סדר במרחב הציבורי. בשל מצב זה שנוצר, האריכו את תקופת ההסכם לתקופה של **3 שנים ו-3 חודשים** ממועד תום תקופת המכרז.
- 3.27 סמנכ"ל תפעול ושפ"ע, אשר החל את תפקידו בתחילת חודש מאי 2021 מסר לביקורת, כי העיר בת-ים נכנסה להליך הטמעת מחזור בשנת 2014. זאת כאשר הייתה אי התאמה בין מספר כלי האצירה למספר בתי האב, כך שהיו פחות כלי אצירה מהנדרש.
- 3.28 עם כניסתו לתפקיד, הבין שקיים משבר בנושא מחזור הכתומים בין העירייה לבין תאגיד "תמיר", וכן בוצע תהליך של דילול כלי אצירה מהמרחב הציבורי טרם כניסתו לתפקיד.
- 3.29 סמנכ"ל תפעול ושפ"ע פעל על מנת להכין ולפרסם מכרז לזרם מחזור זה, ובינתיים החליט להתקשר עם משכ"ל.
- 3.30 בשל עיכובים אלו, והקושי לצאת למכרז חדש, התקשרה העירייה באמצעות משכ"ל.

4. התקשרות באמצעות משכ"ל

- 4.1 החברה למשק וכלכלה (להלן: "משכ"ל") הינה חברת בת של השלטון המקומי אשר הוקמה במטרה לשמש כזרוע מקצועית, ערכית, עדכנית ומובילה במגוון תחומי העשייה עבור כלל הרשויות המקומיות.
- 4.2 משכ"ל עורך מעת לעת מכרזי מסגרת אליהם יכולות להצטרף הרשויות המקומיות. ההצטרפות למכרזים אלו מחייבת את העירייה לקיים הליכים המוכתבים עפ"י הנחיות חוזר מנכ"ל משרד הפנים.
- 4.3 העירייה התקשרה באמצעות הסכם מסגרת של משכ"ל (פא/2021/6) עם חברת "מאיה ניהול תברואה ושירותים" לצורך פינוי מיכלי המחזור הכתומים.
- 4.4 הביקורת בדקה ומצאה, כי לעניין ההתקשרות דרך הסכם מסגרת של משכ"ל בוצעו השלבים הבאים:
- 4.4.1 ביום 8.12.2021 פנה סגן מנהל אגף התברואה בכתב לוועדת השלושה, כי הוא מבקש להצטרף למכרז של משכ"ל.
- 4.4.2 עפ"י תקנות העירייה (מכרזים) הוראת שעה תשע"ח-2018 (תיקון) תשפ"א-2021: על מנת להצטרף למכרז של משכ"ל, יש לכנס את ועדת השלושה שחבריה הם מנכ"ל העירייה - יושב הראש, גזבר העירייה והיועץ המשפטי לעירייה, ורק לאחר שהועדה

שוכנעה, לאחר בחינת האפשרויות השונות, כי ההתקשרות עם משכ"ל נדרשת מטעמים מפורטים והגיוניים, וכי היא מיטיבה עם העירייה, וזאת בשים לב לעקרונות השוויון וההגינות, ומחליטה לאשר זאת, ניתן לפנות למשכ"ל.

4.4.3 ביום 14.12.2021 התכנסה ועדת השלושה, אשר נכחו בה: מנכ"לית העירייה, היועמ"ש והגזבר, והחליטה לאשר התקשרות עם משכ"ל, זאת בכפוף ובהתאם לתוצאות הליך בקשת הצעות מחיר. הועדה נימקה את החלטה בפרוטוקול כדלקמן: חסכון בעלויות ובלוחות הזמנים בשל היעדר הצורך לצאת למכרז, משכ"ל ייתנו שירותי ניהול ופיקוח לנשוא המכרז, שירותים אותם העירייה לא מעוניינת לרכוש. בנוסף, שיעור התמורה שתשולם למשכ"ל (גובה העמלה) אושר ע"י משרד הפנים והוא סביר, למשכ"ל יש את הידע והניסיון והמיומנות הנדרשת לעריכת מכרז מסוג זה, יש למשכ"ל ניסיון רב בניהול ופיקוח על עבודות מורכבות בהיקף כספי גבוה.

4.4.4 ביום 26.12.2021 פנה סגן מנהל אגף התברואה למשכ"ל בבקשה לביצוע נוהל הצעות מחיר ע"י החברה למשק וכלכלה פע"י מכרז פא/06/2021, תוך פירוט תדירות הפיננסיים שהעירייה מבקשת וכלי האצירה הייעודיים (כתומים) שיש ברשות העירייה.

4.4.5 ביום 14.2.2022 התכנסה ועדת השלושה והחליטה, כי בהתאם לנוהל הצעות מחיר למתן שירותי איסוף ופינוי אשפה ופסולת מוצקה פא/06/2021 הוחלט להתקשר עם הספק "מאיה ניהול תברואה ושירותים" שהיא ההצעה הזולה ביותר. קיים פרוטוקול אליו מצורף ריכוז הצעות מחיר מספקים שונים אשר זכו במכרז של משכ"ל.

4.5 הביקורת מעירה, כי טבלת ריכוז הצעות המחיר שקיבלה הביקורת אינה קריאה, ואינה מאפשרת להבין מהי אכן ההצעה הזולה ביותר.

4.6 הביקורת מעירה, כי יש לתעד חומר מקצועי קריא ובהיר המאפשר להבין את ההליך שתועד.

4.7 הביקורת מציינת בחיוב, כי העירייה פעלה בהתאם לנדרש בנוהל משרד הפנים, הדורש את אישורה של ועדת השלושה בשלב הראשון לקבלת ההחלטה לרכוש שירותים באמצעות משכ"ל ובשלב השני לבחור את המציע.

4.8 מתוקף החלטת ועדת השלושה זו, התקשרה העירייה עם קבלן הפינוי "מאיה ניהול תברואה ושירותים" באמצעות משכ"ל.

נוהל העבודה

4.9 עפ"י תקנות העיריות (מכרזים) (הוראת שעה) התשע"ח – 2018 ותיקון תשפ"א 2021, אישור התקשרות לרכישת שירותי ניהול ופיקוח עם חברה שבעלי המניות שלה הם רוב הרשויות המקומיות, נדרשים התנאים הבאים:

4.9.1 השר אישר את שיעור התמורה שבהסכם.

4.9.2 כינוס ועדה שחבריה הם: המנהל הכללי (או מזכיר העירייה והוא יהא יו"ר הועדה), גזבר העירייה והיועמ"ש לעירייה, לאחר ששוכנעה, כי בחירת האפשרות לערוך את ההתקשרות בדרך של מכרז, כי ההתקשרות נדרשת מטעמי חיסכון ויעילות, וכי היא

מיטיבה עם העירייה. זאת בשים לב לעקרונות השיוויון, השקיפות וטוהר המידות ומזעור הפגיעה בתחרות.

4.9.3 החלטות הועדה ינומקו ויפורסמו באתר האינטרנט של העירייה 7 ימים לפחות לפני כריתת החוזה.

4.10 נוהל עירוני בנושא "הצטרפות למכרזי מסגרת/מכרזים משותפים של מרכז השלטון המקומי/החשב הכללי" שמספרו 5.2.3, מגדיר את תהליך ההצטרפות של עיריית בת-ים למכרזי מסגרת הנערכים ע"י משכ"ל, ואת תחומי האחריות של המנהלים בתהליך.

4.11 הביקורת מצאה, כי הנוהל אינו מעודכן, ואינו מתאר את התהליך הנדרש עפ"י חוזר מנכ"ל משרד הפנים. למעשה, הנוהל עודכן לאחרונה ביום 2.4.2008, לפני 16 שנים.

4.12 הביקורת ממליצה לעדכן את הנוהל העירוני בנושא "הצטרפות למכרזי מסגרת/מכרזים משותפים של מרכז השלטון המקומי/החשב הכללי" שמספרו 5.2.3, בהלימה להוראות חוזר מנכ"ל המעודכנות משנת תשפ"א (2021).

החוזה עם משכ"ל

4.13 ביום 22.2.2022 חתמה משכ"ל על הסכם עם עיריית בת-ים, עיקרי התחייבויות משכ"ל **בהסכם זה הינן:**

4.13.1 ליווי שוטף של הרשות בניהול הפרויקטים והשירותים המבוצעים ע"י הקבלן/נים עבור הרשות המזמינה מכוח המכרז.

4.13.2 סיוע באיסוף כלל הנתונים לרבות בחירת החלופות המיטביות עבור הרשות המזמינה, וזאת לצורך קבלת החלטות בנוגע לאופן ביצוע הפרויקט.

4.13.3 עריכת פניה/ות לקבלת הצעות מחיר עפ"י תנאי המכרז ונוהל משרד הפנים.

4.13.4 עריכה והכנה של מסמכי חוזה ההתקשרות בין הרשות לקבלן עפ"י המכרז.

4.13.5 ביצוע הפעולות הדרושות להערכות והתארגנות לביצוע הפרויקט, וסיוע במתן הסברים לקבלן לצורך ביצוע הפרויקט ככל שיידרש.

4.13.6 הפעלת מפקחים בשטח בתיאום עם הרשות המזמינה.

4.13.7 עריכת ביקורות מדגמיות על ביצוע השירותים ע"י הקבלן עמה התקשרה הרשות, עפ"י תכנית פיקוח שתיקבע בתאום עם הרשות.

4.13.8 שימוש במערכת לניהול הפיקוח והבקרה.

4.13.9 להשתתף בדיונים הקשורים לביצוע הפרויקט ע"י הקבלן, לרבות עם נציגי הרשות ככל שיידרש.

4.13.10 מעקב אחר המסגרת התקציבית של חוזה ההתקשרות ותמחור השינויים והתוספות הנדרשים.

4.13.11 בדיקת חשבוניות הקבלן ואישורן.

- 4.13.12 סיוע לרשות בפתרון מחלוקות עם הקבלן.
- 4.13.13 מעקב אחר אישורי קיום הביטוחים וערבויות ביצוע של הקבלן, וכן אחר העברת כל המסמכים הנדרשים מהקבלן לפי חוזה ההתקשרות.
- 4.13.14 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי אין מפקחים בשטח מטעם "משכ"ל". ישנו נציג משכ"ל אשר משתתף בכל הדיונים והפגישות בנושא הכתומים, מתערב במחלוקות ופועל לפתור בעיות, כגון: רצונו של קבלן פינוי הכתומים לסיים את עבודתו לפני תום תקופת ההסכם.
- 4.13.15 סגן מנהל המחלקה בודק את החשבונית שהגיש קבלן הפינוי, היא מועברת למשכ"ל, ואז משכ"ל מנפיקה חשבונית מעודכנת הכוללת את העמלה הנדרשת על ידה.

התמורה

- 4.13.16 "בתמורה לשירותים שיסופקו על ידה על פי חוזה זה, תהא החברה זכאית לתמורה בשיעור של 4.5%, וזאת מכל תשלום המגיע לקבלן בגין הפרויקט".

5. ההסכם עם "מאיה ניהול תברואה ושירותים"

- 5.1 הסכם ההתקשרות בין עיריית בת-ים ל"מאיה ניהול תברואה ושירותים" נחתם ביום 22.2.2022.
- 5.2 הביקורת בחנה את הסכם ההתקשרות ועיקריו מוצגים להלן:
- 5.2.1 "על הקבלן לאסוף את תכולת כלי אצירה כתומים ושקיות כתומות בנפרד מכל פסולת אחרת, הכל בהתאם להוראות הנספח הטכני והאופרטיבי המצורפים לחוזה זה ולפעול בהתאם להוראות חוק האריזות כהגדרתו".
- 5.2.2 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי הקבלן אוסף רק מכלי אצירה ייעודיים ולא משקיות כתומות.
- 5.2.3 "הרכבים יתייצבו לעבודה נקיים ושטופים באופן יסודי. הקבלן יבצע על חשבונו חיטוי הרכבים בחומרים מתאימים בתדירות ובהתאם להנחיית תברואן הרשות...".
- 5.2.4 סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) למסר לביקורת, כי בתחנת המיון בראשון לציון, קיים עמדת שטיפה עם חומרי חיטוי ייעודיים, ובכל יום נהגי המשאיות לאחר סבב הפינוי ופריקת הפסולת בתחנת המיון, מבצעים שטיפה בתחנת המיון.
- 5.2.5 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי לא ידוע על חיטוי שעוברים הרכבים, והוא אינו מכיר בעל תפקיד עירוני שהוא מוגדר כתברואן ואשר נותן הנחיות בנושא.
- 5.2.6 "הקבלן יעסיק בכל רכב נהג קבוע שלא יוחלף אלא במקרים של תקלה ברכב, מחלת נהג, יציאת הנהג לחופשה, גיוסו למילואים של הנהג, התפטרות או פיטורין. בכל מקרה של חילופי הנהג יהא על הקבלן להודיע על כך מראש לנציג הרשות המזמינה".

- 5.2.7 לדברי סגן מנהל המחלקה, קבלן הפינוי אינו מודיע מראש על החלפת נהג קבוע מכל סיבה שהיא, אך קיים איש קשר של קבלן המשנה (המבצע בפועל את הפינוי), והוא נמצא בקשר ישיר עימו ונותן מענה לכל בעיה שעולה.
- 5.2.8 "קבלן האיסוף יתקין על חשבונו מערכות איתור בעלות אימות מיקומים רציף הניתנות לצפייה דרך האינטרנט (כדגומת סקיילוק או איתוראן או ש"ע), על כל רכבי האיסוף המשמשים למתן שירותים. הקבלן ידאג למתן הרשאה לרשות המזמינה ו/או לתמיר ו/או למי מטעמן להתחבר באמצעות האינטרנט למערכות האיתור הללו מכל נקודת מחשב, בהתאם לצורך, על פי הנחיית הרשות המזמינה ו/או תמיר ו/או מי מטעמן. על הקבלן לוודא כי בנוסף ליכולת ניטור בזמן אמת מערכת האיתור תהייה בעלת יכולת לשמור נתוני עבר".
- 5.2.9 לסגן מנהל המחלקה, קיימת גישה למערכת האיתור, אך הוא נכנס למערכת רק במקרה שקורה משהו חריג, והוא נדרש לקיים בדיקה על מיקומו של רכב הפינוי.
- 5.2.10 בהתקשרות בהיקף כספי חודשי של עד 260,000 ₪ - בגין כל 10,000 ₪ של היקף ההתקשרות החודשי, יועסק מנהל עבודה ברשות המזמינה בהיקף של יום עבודה אחד" (יום מלא שמנהל העבודה צמוד לרשות המזמינה). קרי, בהתקשרות בהיקף של 50,000 ₪ לחודש יועסק מנהל עבודה מטעם הקבלן למשך 5 ימי עבודה בחודש.
- 5.2.11 סגן מנהל המחלקה ציין, כי מנהל העבודה מטעם הקבלן המבצע נמצא בעיר, ונותן מענה בכל ימות השבוע בהם מתבצע פינוי, ללא קשר להיקף ההתקשרות.
- 5.2.12 "מדי יום עבודה, בטרם תחילת ביצוע העבודות, לרבות במקרה של חזרה לסבב פינוי נוסף לאחר פריקת התכולה בתחנת המיון, מחויב קבלן האיסוף לבצע עבור כל משאית שקילת "אפס" במיקום עליו תורה הרשות המזמינה ו/או מי מטעמה מעת לעת. באחריות הקבלן לוודא, כי המשאית תהיה ריקה לחלוטין במועד ביצוע שקילת "אפס" כאמור".
- 5.2.13 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי לפני סבב פינוי (כתומים) בעיר ובסיומו, ובסיומו המשאיות נשקלות בתחנת שקילה הנמצאת סמוך למתחם המשק ליד טרמינל העיצוב, והן מציגות שקילה 0 בכל יום לפני תחילת הפינוי. לדבריו, בעבר היה נציג מטעם החטיבה (ש), אשר היה מזין את פרטי המשאית הנכנסת למערכת.
- 5.2.14 הביקורת סיירה עם סגן מנהל המחלקה בתחנת השקילה ומצאה, כי קיים בתחנת השקילה מפרץ ייעודי, ובו מעין רמפה אליו נכנסת המשאית אשר מהווה את מערכת המשקל. מספר המשאית נסרק ע"י מצלמה המוצבת בקצה המשקל, והיא נשקלת.
- 5.2.15 נתוני המשאית הנשקלת הכוללים את מספרה ומשקלה נאגרים במערכת של שקילה ובקרה המנוהלת ע"י חברת "מאזני הארץ". מערכת זו משמשת לשקילת כלל המשאיות המפנות מהעיר: פסולת ביתית, פסולת מחזור, גזם וגרוטאות.

- 5.2.16 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי יש לו גישה למערכת המאפשרת עדכון נתונים והנפקת דו"חות. במערכת מוזנים פרטי המשאיות של כל קבלן פינוי, על מנת להתאים בין הרכבים המעודכנים במערכת לבין הרכבים המזוהים בשקילה.
- 5.2.17 בנוסף, הוא אסף מקבלני הפינוי את מספרי המשאיות הקיימות בחברת הקבלן אשר יכולות לבצע את העבודה. כך למשל במידה ורכב אחד של הקבלן תקול והוא עושה שימוש ברכב חלופי, לא תהא בעיה לזהות את הרכב החלופי בתחנת השקילה.
- 5.2.18 הביקורת צפתה בדו"חות שקילה וראתה, כי הם מכילים את מספר תעודת השקילה, מספר המשאית, סוג חומר הפסולת, תאריך השקילה, משקל הכניסה ומשקל היציאה. הפער בין משקל הכניסה (משקל המשאית הריקה) לבין משקל היציאה (משקל המשאית לאחר הפינוי) מהווה את סך משקל הפסולת שנאספה במהלך סבב הפינוי.
- 5.2.19 "הקבלן מתחייב לדאוג על חשבונו לתחזוקה שוטפת ולמצבם הפיסי והוויזואלי של כלי האצירה הייעודיים הכתומים ולתקן על חשבונו כל נזק שייגרם להן, כתוצאה מבלאי שימוש, ולמעט מקרים של גניבה או נזק בלתי הפיך לכלי האצירה הייעודי. עם זאת, ועל אף האמור לעיל קבלן האיסוף יהיה אחראי לכל נזק, לרבות נזק בלתי הפיך, אשר נגרם על ידו או על ידי מי מטעמו, ובמצב כזה ייתקן כל נזק או יחליף כל כלי אצירה ייעודי כאמור תוך זמן סביר מרגע קבלת הדרישה מהרשות המזמינה, כפי שתועבר אליו מראש ובכתב. החלטת הרשות המזמינה באשר לגורם הנזק תהיה סופית ולקבלן האיסוף לא תהא כל דרישה או תביעה לעניין זה".
- 5.2.20 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי לא התמודד עם היבט זה, וכי לא היה נזק לכלי אצירה.
- 5.2.21 "הקבלן מתחייב לקבל מראש הסכמה בכתב של הרשות המזמינה להעסקתו של קבלן משנה, והסכמתה תוכל להינתן בסייגים שהקבלן יתחייב במפורש למלאם. הסכמת הרשות המזמינה למסירת כל חלק של השירותים לקבלן משנה או הפסקת עבודתו כאמור בסעיף זה להלן, לא תפטור את הקבלן ולא תגרע מאחריותו המלאה של הקבלן לביצוע השירותים לפי כל תנאי חוזה זה, כאילו נעשתה אותה עבודה, על ידי הקבלן עצמו. הקבלן מתחייב בזאת להפסיק את עבודת קבלן המשנה בביצוע כל חלק מהשירותים מיד לאחר שידרש לכך בכתב על ידי הרשות המזמינה ו/או החברה המנהלת (ובפסולת אריזות – לאחר דרישת תמיר), והקבלן לא יהיה רשאי לבוא בכל תביעה ו/או טענה כלפי הרשות המזמינה ו/או החברה המנהלת כתוצאה מכל נזק או הוצאה שעמד בהם בהקשר להפסקת עבודתו של קבלן המשנה כאמור. ביחס לפסולת אריזות תכולת כלי אצירה כתומים – כל מקום בסעיף זה בו נדרשת הסכמה של הרשות המזמינה אזי נדרשת במקביל גם הסכמה של תמיר. בכל מקרה לא ניתן להעביר את ביצוע העבודות נשוא חוזה זה כמיקשה אחת לקבלן משנה".
- 5.2.22 הביקורת בדקה ומצאה, כי קיים מסמך שנושאו סיכום פגישת התנעה מתאריך 28.2.22 בנושא פינוי אריזות. בפגישה זו השתתפו: נציגת משכ"ל, סגן מנהל אגף

מחזור – אגף התברואה

התברואה, סגנית מנהל מחלקת התברואה ונציג הקבלן "מאיה ניהול תברואה ושירותים". בסיכום זה נקבע, כי:

- 5.2.22.1 מועד תחילת העבודה, 1.4.22.
- 5.2.22.2 הובהרה לקבלן תדירות ומספר הפינויים, מספר פועלים לכל משאית זאת בהלימה לנספח ב' להסכם.
- 5.2.22.3 הקבלן מבקש להעסיק את קבלן המשנה "נוי שירותי תברואה" לצורך ביצוע העבודה.
- 5.2.22.4 לרשות אין התנגדות להעסקת קבלן משנה, אך מובהר, כי האחריות להסכם הינה של חברת "מאיה ניהול תברואה ושירותים".
- 5.2.22.5 הקבלן יעביר לנציגי הרשות ולנציג משכ"ל הרשאות לצפייה באיתוראן.
- 5.2.22.6 שילוט – משום שהקבלן מפנה רק 3 פעמים בשבוע, העירייה אינה דורשת לוגו על גבי המשאית, אך היא דורשת, כי המשאית תישא שילוט כי מדובר בפסולת אריזות (פח כתום).
- 5.2.23 הביקורת מציינת בחיוב, כי טרם הועברה עבודת הפינוי לקבלן משנה, הושגה הסכמת העירייה בנושא כנדרש.
- 5.2.24 "חוזה זה יהא בתוקף לתקופה של 36 חודשים (שלושים וששה חודשים) מהמועד שנקבע לתחילת מתן השירותים בצו התחלת העבודה (להלן: "תקופת החוזה")" כלומר על לתחילת שנת 2025.
- 5.2.25 "הקבלן אינו רשאי לערבב את תכולת כלי האצירה הכתומים עם פסולת אחרת מכל סוג שהיא, וזאת לאורך כל תהליך הפינוי של תכולת כלי האצירה הכתומים, דהיינו, משלב פינוי תכולת כלי האצירה הכתומים ועד הבאתן לתחנת המיון".
- 5.2.26 "הקבלן מתחייב לנעול את הפח הכתום ולהחזירו למקום לאחר ריקונו".
- 5.2.27 סגן מנהל המחלקה, כי היבטים אלו מטופלים ע"י הקבלן לשביעות רצון העירייה.
- 5.3 הביקורת מצאה, כי ההתקשרות בין עיריית בת-ים ל"מאיה ניהול תברואה ושירותים" הסתיימה ביום 30.4.2023, טרם הגיע מועד סיום ההתקשרות לפי ההסכם.
- 5.4 הביקורת קיבלה לידה מספר התכתבויות בעניין זה והן מוצגות, כדלקמן:
 - 5.4.1 מכתב מטעם "מאיה ניהול תברואה ושירותים" ו"נוי שירותי תברואה" מיום 28.9.2022 שנושאו: סיכום פגישה מיום 21.9.22, הממוען לסגן מנהל אגף התברואה. מהסיכום עולה:
 - 5.4.1.1 קבלן המשנה ("מאיה ניהול תברואה ושירותים") הודיע, כי עבודת פינוי המיכלים הכתומים בעיר אינה כלכלית עבורו, ומסבה לחברה הפסדים כבדים מידי חודש.

מחזור – אגף התברואה

- 5.4.1.2 כמו כן, העירייה לא הגדילה את מספר המיכלים הכתומים בעיר במחצית הראשונה של שנת 2022, כפי שנכתב בנוהל הצעות המחיר שפרסמה משכ"ל.
- 5.4.1.3 סוכס, כי "מאיה ניהול תברואה ושירותים" תמשיך לפנות מיכלים כתומים באמצעות קבלן המשנה "נוי שירותי תברואה" עד ליום 31.12.22, זאת על מנת לאפשר לעירייה להיערך לפרסום מכרז ובחירת הזוכה.
- 5.4.1.4 העירייה תבדוק עם תאגיד "תמיר" אפשרות למעבר לתשלום עבור פינוי האריזות על פי יום עבודת משאית.
- 5.4.1.5 במידה ויושג הסכם בין העירייה, משכ"ל ו"מאיה ניהול תברואה ושירותים", ימשיך פינוי המיכלים הכתומים באמצעות קבלן המשנה "נוי שירותי תברואה".
- 5.4.2 הביקורת מדגישה, כי משום שההסכם הוא עפ"י הנפה, מספר כלי האצירה בעיר משפיעים באופן ישיר על התמורה הניתנת לקבלן הפינוי, ועל כן הוא מבקש מהעירייה לבדוק אפשרות למעבר לעבודה עפ"י יום פינוי.
- 5.4.3 מכתב מטעם יועמ"ש מטעם משכ"ל מיום 16.11.2022, הממוען ל"מאיה ניהול תברואה ושירותים" שנושא: מכתב התראה – חוזה התקשרות למתן שירותי איסוף אשפה – עיריית בת-ים. ממכתב ההתראה עולה, כי:
- 5.4.3.1 קיים הסכם בין עיריית בת-ים ל"מאיה ניהול תברואה ושירותים" במסגרת מכרז משכ"ל מס' פא/2021/6.
- 5.4.3.2 ביום 21.9.22 נערכה פגישה בין נציגי "מאיה ניהול תברואה ושירותים", נציגי משכ"ל ונציגי העירייה, בה הודיעה "מאיה ניהול תברואה ושירותים", בניגוד למוסכם ולנוהל הצעות המחיר, כי אין באפשרותם לעמוד בהתחייבויות החוזה ולבצע את עבודת הפינוי נשואת מכרז זה.
- 5.4.3.3 מובהר בזאת, כי סירוב "מאיה ניהול תברואה ושירותים" לבצע את העבודות להן התחייבו בפרויקט מהווה הפרה בוטה של חוזה ההתקשרות.
- 5.4.3.4 "מאיה ניהול תברואה ושירותים" נדרשת להמשיך ולבצע את עבודת הפינוי והפיזור של כלי האצירה כמפורט בחוזה ההתקשרות. ככל שלא תעשה זאת, תהא העירייה רשאית לנקוט בכל האמצעים העומדים לרשותה לרבות ביטול חוזה, חילוט ערבות הביצוע, תביעת פיצויים בגין הפרת חוזה, קיזוז עלויות ונזקים ועוד.
- 5.4.4 קיימת התכתבות דוא"ל מטעם נציגת משכ"ל הממוען למנהל פרויקטים תחום תבו"ר של משכ"ל, סמנכ"ל תפעול ושפ"ע, סגן מנהל מחלקת המחזור, סגנית מנהל מחלקת תברואה ונציג "מאיה ניהול תברואה ושירותים" שנושא סיכום פגישה.
- 5.4.5 במייל זה מתארת נציגת משכ"ל סיכום פגישה שהתקיימה בנושא והשתלשלותה כדלקמן:

- 5.4.5.1 ביום 29.12.2022 נערכה פגישה אצל סמנכ"ל תפעול ושפ"ע בהשתתפות סגנית מנהל מחלקת תברואה, חשבת החטיבה, נציג מטעם קבלן המשנה (נוי שירותי תברואה) ונציגת משכ"ל הח"מ.
- 5.4.5.2 לשאלת נציגת משכ"ל היכן נציג חברת "מאיה ניהול תברואה ושירותים" נענתה, כי בטעות הם לא הוזמנו, אך קבלן המשנה הוא הקבלן המפנה בפועל והוא הודיע, כי אינו ימשיך בפינוי האריזות החל מיום 1.1.2023. הוחלט לקיים את הישיבה בכל זאת.
- 5.4.5.3 נציגת משכ"ל מתארת דיון "לא פשוט" אשר בסופו נקבע, כי:
- 5.4.5.3.1 עיריית בת-ים תפרסם במהלך השבועיים הקרובים מכרז לפינוי אריזות. הכנת המכרז הסתיימה ונמצאת בסבב חתימות לפני פרסום.
- 5.4.5.3.2 קבלן המשנה "נוי שירותי תברואה" ימשיך בביצוע העבודה עד ליום 30.4.2023, ללא קשר באם יהיה זוכה במכרז של הרשות או לא.
- 5.4.5.3.3 הוספת כלי אצירה – מנהל העבודה מטעם הקבלן וסגן מנהל מחלקת המחזור, יתאמו הצבת פחים חדשים והחלפת פחים שבורים, הקבלן התחייב לביצוע זאת.
- 5.4.5.4 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי החלפת כלי אצירה בלויים, תיקון והצבת חדשים בוצעו ע"י הקבלן "נוי שירותי תברואה" עמו התקשרה העירייה מכוח מכרז 6/23, כפי שיפורט בהמשך פרק זה.
- 5.4.5.5 סיכום זה הועבר לנציג חברת "מאיה ניהול תברואה ושירותים" אשר הלין, כי התקבלו החלטות עם קבלן המשנה במקום עם נציג מחברתו החתומה על החוזה עם העירייה.
- 5.4.5.6 נציגת משכ"ל השיבה, כי אין בעיה לבטל את ההסכמות שהושגו, אך משמעות הדבר היא ש"מאיה ניהול תברואה ושירותים" יהיו אחראים לביצוע העבודה עד לתום תקופת החוזה.
- 5.5 הביקורת סבורה, כי לא היה צריך להגיע להסכמות עם קבלן המשנה, ללא נציג החברה אשר עמו חתומה העירייה על הסכם שהיה צריך להיות בדיון, ועמו הייתה העירייה צריכה להגיע להסכמות.
- 5.6 יש להימנע ממצב בו מתקיימים סיכומים עקרוניים הנוגעים להתקשרות עם העירייה עם קבלני משנה. יש להגיע לסיכום עם הגורם שעמו חתומה העירייה על ההסכם.
- 5.7 סגן מנהל מחלקת המחזור מסר לביקורת, כי גם קבלני הפינוי בזרמי המחזור של נייר וקרטון מלינים על מחירי ההסכם וטוענים, כי במחירים הנוכחיים ההתקשרות אינה כדאית עבורם כלכלית.

5.8 מדובר על התקשרות משנת 2021, וכעת הם מבקשים לסיימה, פירוט על כך מופיע בפרק ד' לדו"ח הביקורת.

5.9 הביקורת מדגישה, כי התעריפים נקבעים ומאושרים ע"י "תמיר", וכי אין לעירייה היכולת להשפיע או לשנות את התעריפים.

6. מכרז 6/23

6.1 במהלך חודש ינואר 2023, פרסמה העירייה מכרז שמשפרו 6/23 - לקבלת שירותים לאיסוף פסולת אריזות לרבות טיפול בפסולת אריזות בתחום השיפוט של עיריית בת-ים. מועד סגירת המכרז נקבע ליום 22.2.2023.

6.2 ביום 22.2.2023 קיימה ועדת המכרזים ישיבת פתיחה. בתיבת המכרזים נמצאה הצעה אחת בלבד מחברת "נוי שירותי תברואה". ההצעה הועברה לבדיקת המחלקה המשפטית.

6.3 ביום 19.3.2023 קיימה ועדת המכרזים ישיבת החלטה, בה אישרה הועדה את "נוי שירותי תברואה" כזוכה במכרז 6/23, זאת בהתאם להצעת יחיד העומדת בכל תנאי הסף ובאומדן המחלקה.

6.4 מתוקף החלטה זו, התקשרה העירייה עם "נוי שירותי תברואה".

7. ההתקשרות עם "נוי שירותי תברואה" מכוח מכרז 6/23

7.1 בחודש מרץ 2023, חתמה העירייה על הסכם עם "נוי שירותי תברואה", תקופת ההתקשרות שנקבעה הינה החל מ- 1.4.2023 ועד 1.4.2026.

7.2 הביקורת בדקה ומצאה, כי קיים סיכום קודם עם הקבלן הקודם ("מאיה ניהול תברואה ושירותים"), כי ימשיך בפינוי בתנאים הקיימים עד לסוף חודש אפריל 2023. למרות זאת תקופת ההתקשרות בהסכם החדש עם "נוי שירותי תברואה" נקבעה החל מיום 1.4.2023.

7.3 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי בפועל "מאיה ניהול תברואה ושירותים" המשיכו לפנות את פסולת אריזות המחזור עד תום חודש אפריל 2023, וכי הקבלן "נוי שירותי תברואה" עימו התקשרו מתוקף מכרז 6/23 למעשה החל את עבודתו ביום 1.5.2023.

7.4 הביקורת מעירה, כי מכתב הסיכום וההסכם יוצרים לכאורה תקופת התקשרות מקבילה בין שני קבלנים שונים (ולא קבלן ממשיד), והדבר עלול לחשוף את העירייה לתביעות שונות.

7.5 הביקורת מדגישה, כי ההתקשרות המקבילה הינה כתובה בלבד, ובפועל כאמור הקבלן החדש לא החל את עבודתו ב- 1.4.2023. בנוסף, העירייה לא שילמה במקביל ל- 2 קבלנים בעבור אותו חודש פינוי.

7.6 עיקרי התחיבויות "נוי שירותי תברואה" מתוקף ההסכם מפורטות להלן:

7.6.1 "הקבלן מחויב להציב, לתחזק, לפנות, וככל שיידרש להציב שילוט – כלי אצירה כתומים לאיסוף פסולת אריזות".

מחזור – אגף התברואה

- 7.6.2 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי הוא ערך תכנית פריסה, וקבלן הפינוי הציב את כלי אצירה על פי תכנית זו.
- 7.6.3 "על הקבלן להחזיק ברכבי איסוף המשמשים לפינוי, ועליהם מוצג שילוט של שם זרם פסולת האריזות המפונה".
- 7.6.4 הביקורת סיירה עם סגן מנהל מחלקת המחזור, וצפתה במשאית פינוי של הקבלן, המשאית הינה בצבע לבן ואינה מכילה כיתוב המצביע על זרם המחזור.
- 7.6.5 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי הוא יפנה לקבלן על מנת שהוא יסמן את המשאית בכיתוב פסולת אריזות.
- 7.6.6 "הקבלן מתחייב לפנות את פסולת האריזות תכולת הפחים הכתומים, שנאספה על ידו, ישירות לתחנת מיון עליה תורה הרשות. בנוסף מתחייב לא לערבב את פסולת האריזות עם פסולת אחרת לאורך כל תהליך הפינוי".
- 7.6.7 "הקבלן מתחייב לנעול את כלי האצירה הכתום ולהחזירו למקום הצבתו המקורי לאחר ריקונו".
- 7.6.8 "הקבלן מתחייב לדאוג על חשבונו לתחזוקה שוטפת ולמצבם הפיסי של כלי האצירה הכתומים, ולתקנם במידת הצורך. הקבלן אחראי כל נזק שייגרם כלי האצירה".
- 7.6.9 בהסכם נקבעו עלויות הקנסות, אשר יחולו על הקבלן במידה ויפר את התנאים אשר נקבעו.
- 7.6.10 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי קיימת שביעות רצון מתפקוד הקבלן בהתאם להסכם זה, והוא ממלא את ההתחייבויות עליהם חתם. ככלל לא קיימות הרבה תקלות בעבודה השוטפת, ואם קיימות הן מטופלות באופן מידי ע"י איש הקשר מטעם הקבלן.
- 7.6.11 התמורה בגין ביצוע העבודות נשואות המכרז, נקבעה בהסכם כדלקמן (כל המחירים אינם כוללים מע"מ):

עלות	מהות העבודה
8.5 ₪	פינוי בודד (הנפה) של כלי אצירה בנפח 360 ליטר
17 ₪	פינוי בודד (הנפה) של כלי אצירה בנפח 1,100 ליטר
400 ₪ לכל יום עבודה בו הועסק הפועל הנוסף	תמורה קבועה בגין תוספת פועל
1 ₪	תמורה חודשית קבועה בגין שירות אחזקה שוטפת של כלי האצירה (לכל כלי אצירה) בנפח 360 ליטר
1.5 ₪	תמורה חודשית קבועה בגין שירות אחזקה שוטפת של כלי האצירה (לכל כלי

מחזור – אגף התברואה

עלות	מהות העבודה
	אצירה) בנפח 1,100 ליטר
6.5 ₪	תמורה קבועה בעבור הצבה של כלי אצירה (לכל כלי אצירה) בנפח 360 ליטר
13 ₪	תמורה קבועה בעבור הצבה של כלי אצירה (לכל כלי אצירה) בנפח 1,100 ליטר

7.6.12 הביקורת מדגישה, כי ההסכם הקודם עם הקבלן הקודם נקבע עפ"י יום פינוי (2,960 ₪) זאת בשונה מההסכם הנוכחי שנקבע עפ"י הנפה של מיכלים.

7.6.13 היות וההתקשרות החדשה הינה עפ"י הנפה, היא מושפעת באופן ישיר ממספר כלי האצירה המוצבים בעיר.

8. תשלומים פינוי אריזות

8.1 הביקורת בחנה את חשבוניות פינוי מיכלי האריזות ששולמו בשנים 2021 - 2023, והן מוצגות בטבלאות שלהלן. (הצגת הטבלאות הנפרדות נועדה להפריד בין ההסכמים השונים שחלו והתעריפים התקפים).

8.2 בין החודשים **ינואר – דצמבר 2021**, וכן **ינואר – מרץ 2022**, שילמה העירייה לקבלן הפינוי **"נוי שירותי תברואה"**. תעריף החיוב היה עפ"י ההסכם הישן (מכרז 3/14) וחושב עפ"י מספר ימי הפינוי שבוצעו באותו החודש.

חודש הפינוי	מספר ימי הפינוי	תעריף יום פינוי (ב) ₪ לא כולל מע"מ)	הפרש הצמדה (לא כולל מע"מ)	סך החשבונית (כולל מע"מ)
1/2021	20	2,960	817.27	70,220
2/2021	18	2,960	884.45	63,372
3/2021	20	2,960	1,144.72	69,264
4/2021	19	2,960	1,488.01	67,542
5/2021	19	2,960	1,711.46	67,803
6/2021	20	2,960	2,163.95	71,796
7/2021	19	2,960	2,269.33	68,456
8/2021	20	2,960	2,726.78	72,454
8/2021	1-	2,960	0	13,463-
9/2021	19	2,960	2,929.80	69,229
10/2021	17	2,960	2,733.94	62,073
11/2021	19	2,960	3,299.16	69,661
12/2021	18	2,960	3,245.15	66,136
1/2022	13	2,960	2,497.33	47,943
2/2022	12	2,960	2,443.23	44,417
3/2022	13	2,960	2,860.82	48,369

¹ חשבונית זיכוי על יום פינוי 1 בחודש אוגוסט

מחזור – אגף התברואה

8.3 מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי החל מחודש ינואר 2022, עלות פינוי האריזות למחזור ירדה באופן משמעותי ביחס לשנת 2021 (פער של 20,000 ₪ - 30,000 ₪). זאת בשל ירידה במספר ימי הפינוי בחודש (3-4 ימים בחודש).

8.4 הפחתה בימי הפינוי הינה בשל החלטת תאגיד "תמיר" בשל הפער הגדל בין מספר כלי האצירה למספר בתי האב.

8.5 בין החודשים **אפריל 2022 – דצמבר 2022**, וכן בחודשים **ינואר 2023 – אפריל 2023**, שילמה העירייה לקבלן הפינוי **"מאיה ניהול תברואה ושירותים"** באמצעות **החברה למשק וכלכלה (משכ"ל)**, בהתאם למכרז משכ"ל פ"א 6. תעריף החיוב היה עפ"י **מספר הנפות + עמלת משכ"ל**.

8.6 תעריפי ההנפה מוצגים להלן: (כל המחירים המוצגים אינם כוללים מע"מ)
הנפה למיכל פסולת אריזות בנפח 360 ליטר – 5.34 ₪
הנפה למיכל פסולת אריזות בנפח 1,100 ליטר – 12.61 ₪
עובד נוסף ליום פינוי – 388 ₪
אחזקת מיכל פסולת אריזות בנפח 360 ליטר – 1 ₪
אחזקת פסולת אריזות בנפח 1,100 ליטר – 1.5 ₪

8.7 חשבונות הפינוי ששילמה העירייה בין החודשים אפריל 2022 – אפריל 2023, מוצגים בטבלה להלן:

חודש הפינוי	סה"כ ח-ן מאיה כולל מע"מ	עמלת משכ"ל 4.5%	סה"כ ח-ן משכ"ל לתשלום כולל מע"מ
4/2022	33,641.55	1,513.87	35,155.42
5/2022	38,668.76	1,740.09	40,408.85
6/2022	35,549.12	1,599.71	37,148.83
7/2022	35,693	1,606.18	37,298
8/2022	35,474	1,596.33	37,070
9/2022	42,909	1,930.90	44,838
10/2022	38,406	1,728.27	40,133
11/2022	35,830	1,612.35	37,441
12/2022	36,403.76	1,638.23	38,042
1/2023	41,749.21	1,878.78	43,628
2/2023	42,967.36	1,933.63	44,901
3/2023	48,358.76	2,176.23	50,535
4/2023	38,263	1,717	39,980

8.8 מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי הוצאות המחזור של העירייה לחודשים 4/2022 עד 12/2022 ירדו ביחס לחודשים הראשונים של שנת 2022 וכן ביחס לשנת 2021. זאת למרות שהסכם

מחזור – אגף התברואה

ההתקשרות של העירייה עם "מאיה ניהול תברואה ושירותים" הינו באמצעות משכ"ל וכולל את עמלת משכ"ל.

8.9 סגן מנהל המחלקה הסביר לביקורת, כי זאת מפני שהתשלום הוא לפי הנפה ומספר כלי האצירה בעיר ירדו.

8.10 מחודש **מאי 2023 ואילך**, משלמת העירייה לקבלן הפינני "**נוי שירותי תברואה**", תעריף החיוב עפ"י ההסכם החדש (מכרז 6/23), הינו עפ"י מספר הנפות ובתעריף שונה מההסכם שהסתיים.

8.11 תעריף הנפה למיכל פסולת אריזות בנפח 360 ליטר – 6.24 ₪ - לא כולל מע"מ.
תעריף הנפה למיכל פסולת אריזות בנפח 1,100 ליטר – 16.49 ₪ - לא כולל מע"מ.
תעריף עובד נוסף ליום פינני – 400 ₪ - לא כולל מע"מ.
תעריף אחזקת מיכל פסולת אריזות בנפח 360 ליטר – 1 ₪ - לא כולל מע"מ.
תעריף אחזקת פסולת אריזות בנפח 1,100 ליטר – 1.5 ₪ - לא כולל מע"מ.

8.12 להלן החשבוניות ששולמו בין החודשים מאי 2023 – ספטמבר 2023 :

חודש הפינני	סה"כ ח-ן "נוי שירותי תברואה" לתשלום
5/2023	71,487
6/2023	75,478
7/2023	71,435
8/2023	79,499
9/2023	63,473

8.13 מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי הוצאות המחזור של העירייה החל מחודש מאי 2023 ואילך, גבוהות פי שניים מהעלויות בהסכם הקודם, זאת למרות שההתקשרות אינה כוללת עמלת משכ"ל, אך מרבית תעריפי ההסכם עלו (תעריפי ההנפה ועלות העובד).

8.14 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי מעבר לתעריפים שעלו, עלות הוצאות המחזור מושפע מארגון מחדש של קווי הפינני ברמת הרובעים, אשר בוצע עם תחילת ההסכם בחודש מאי 2023. במסגרת ארגון זה יצר סגן מנהל המחלקה קווי פינני אשר יש בהם יותר הנפות, זאת במקביל להעלאת מספר כלי האצירה בעיר. בעבר, קווי הפינני התאפיינו בשטח איסוף קטן יותר ופחות ימי פינני, כיום שטח הפינני גדל (רובע) ומכיל יותר הנפות, וכן נוסף יום פינני. זאת במטרה לאגם משאבים ושכל משאית תסיים סבב פינני כאשר היא מלאה עד המקסימום שהיא יכולה להכיל, קרי נפח של כ- 320 כלי אצירה.

8.15 הביקורת מצאה, כי חשבוניות דצמבר 2022 עד אפריל 2023, הוגשו באיחור, ושולמו למעשה במהלך חודש ספטמבר 2023.

8.16 סגן מנהל המחלקה הסביר לביקורת, כי לאחר פגישת הסיכום שהתקיימה ב- 19.12.2022, אשר אליה לא הוזמן בטעות נציג הקבלן, אלא נציג קבלן המשנה (כאמור בפרק זה), נציג הקבלן כעסו וניתקו קשר עם העירייה, ורק לאחרונה הגישו את החשבוניות.

- 8.17 כד שלמעשה הזמנה 20223109 אשר נערכה ביום 27.7.2022 בעבור החודשים 7.2022 ועד 12.2022, כללה תשלומים בעבור החודשים 7.2022 עד 11.2022 בלבד.
- 8.18 חשבוניות 12.2022 עד 3.2022 הוגשו רק ביום 9.8.2023, וחשבונית 4.2023 הוגשה במהלך אוקטובר 2023.
- 8.19 הביקורת מצאה, כי על מנת לשלם את חשבונית 12.2022 נערכה הזמנת עבודה 20234045 ביום 13.8.2023.
- 8.20 בנוסף, על מנת לשלם את חשבוניות 1.2023 עד 3.2023 נערכה הזמנת עבודה 20230395 ביום 13.1.2023, וכן הזמנת עבודה 20231981 אשר נערכה ביום 13.4.2023 בעבור חשבונית 4.2023.
- 8.21 הביקורת קיבלה לידיה מכתב אותו כתב סגן מנהל המחלקה לחשבת החטיבה, בו הוא מסביר את הסיבות שהובילו לעיכוב המשמעותי בהגשת החשבוניות, כמתואר לעיל.

9. הכנסות ממחזור אריזות (כתומים)

- 9.1 ככלל הכנסות העירייה ממחזור אריזות (כתומים) אמורים להיות 100% מעלות פינוי פסולת האריזות, אך מכיוון שהתושבים נוהגים לערבב פסולת מחזור עם פסולת אחרת למחזור או עם פסולת שאינה מתמחזרת, נוצר מצב בו קיימות משאיות מחזור עם פסולת מעורבת.
- 9.2 בשל כך, תאגיד "תמיר" מקיים בדיקות רנדומליות בפסולת שעל גבי המשאיות בתחנת המיון, על מנת לאתר פסולת שאינה פסולת אריזות ושיעורה מכלל הפסולת שבמשאית, כפי שמפורט בפרק זה של הדו"ח.
- 9.3 דו"חות הדגימה המבוצעים מספר פעמים בכל רבעון, וכן החשבוניות אותן שילמה העירייה לקבלן הפינוי, מהווים בסיס לתחשיב "תמיר" בנוגע להחזרים לעירייה בגין עלויות פינוי האריזות.
- 9.4 תחשיב תאגיד "תמיר" לקיזוז מתבצע באמצעות נוסחא קבועה, כאשר מחושב קיזוז נפרד לעלות הפינוי וקיזוז נפרד לעלויות המיון.
- 9.5 הדיווח הרבעוני של סגן מנהל המחלקה בפורטל "תמיר" הוא הבסיס לחישוב עלויות הפינוי כפי ששולמו ע"י העירייה, מדיווח זה גוזר "תאגיד" את עלות הפינוי המחושבת בתחשיב הקיזוז.
- 9.6 את פירוט ההעברה הרבעונית בצירוף דו"ח הקיזוז לרבעון, שולחת הרפנטית מטעם תאגיד "תמיר", לסגן מנהל האגף, לסגן מנהל המחלקה ולחשבת החטיבה.
- 9.7 הביקורת בחנה את דו"ח פירוט ההעברות שהפיק תאגיד "תמיר" בשנת 2022, למול ההעברות אשר בוצעו בפועל לעירייה ומצאה, כי סכומי ההעברה תואמים את הסכומים המצוינים בפירוט ההעברות.
- 9.8 יש לציין, כי עלות הפינוי הינה מרכיב חשוב לחישוב קיזוז הפינוי. הביקורת מצאה, כי קיימים פערים בין העלות ששילמה העירייה בפועל לקבלני הפינוי לבין העלות אותה חישב תאגיד "תמיר" בתחשיב.

מחזור – אגף התברואה

9.9 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי בימים אלו תאגיד "תמיר" החל לפעול להתקנת מצלמות ע"ג משאיות קבלן הפינוי. המצלמות תמננה את מספר ההנפות, ולפי זה יתבצע התשלום לקבלן. תאגיד "תמיר" תתאם את התקנת מצלמות ע"ג המשאיות של קבלני הפינוי במהלך החודשים ינואר – פברואר 2024, ולאחר שתושלם מלאכת ההתקנה החיוב יתבצע עפ"י מספר ההנפות שנקלטו במצלמה.

9.10 תאגיד "תמיר" באמצעות בודק חיצוני חברת "פורטל" מבצע דגימות בתחנת המיון. הבודק דוגם כמה כפות מן המשאית ולפי אחוז הפסולת בדגימה מבוצע התחשיב לתשלום. מבוצעות כ- 4 בדיקות רנדומליות במהלך כל רבעון.

9.11 הביקורת בדקה ומצאה, כי בין השנים 2021 – 2023 הכנסות העירייה ממחזור אריזות (כתומים) הסתכמו ב- 1,063,392.40 ₪ כפי שמוצג בטבלה להלן:

תאריך ערך	פרטים	סכום זכות
02.11.23	זיכוי תמיר-פינוי כתומים 4/22	84,489.84
07.02.23	זיכוי תמיר כתומים רבעון 3/22	805.34
04.01.23	זיכוי תמיר פינוי כתומים רבעון 2/2022	48,023.18
27.10.22	זיכוי תמיר-פינוי כתומים רבעון 1/22	67,287.25
08.05.22	זיכוי תמיר - פינוי פחים כתומים 4/2021	182,739.21
25.02.22	זיכוי תמיר רבעון 3/2021	112,298.91
01.09.21	פינוי רבעון 2 כתומים	151,964.73
01.09.21	תמיר - זיכוי פינוי כתום 1/21	129,651.78
28.04.21	זיכוי תמיר - פינוי כתומים רבעון 4/20	176,612.17
24.02.21	פינוי כתומים רבעון 3/20	109,519.99
	סה"כ	1,063,392.40 ₪

9.12 מנתוני ההעברות ניתן לראות, כי העברות תאגיד "תמיר" מתבצעות בשיהוי רב, זאת למרות שסגן מנהל המחלקה טוען בפורטל את חשבוניות קבלני הפינוי מיד עם תום הרבעון.

9.13 עד לתום הביקורת (ינואר 2024), לא העביר התאגיד כל תשלום בגין אריזות (כתומים) לשנת 2023 וכן את יתר תשלומי הניייר והקרטון לרבעונים 2 – 4 לשנת 2023.

9.14 סגן מנהל המחלקה הסביר לביקורת, כי בעת שהוא מעלה את החשבוניות הרבעוניות לפורטל "תמיר", במידה וחסרות חשבוניות מזרם מחזור מסוים, לא מתאפשר לעשות "העברה של דיווח תקופתי". בשל עיכוב בקבלת חשבוניות הכתומים, התעכב הדיווח לכלל זרמי המחזור.

9.15 הביקורת קיימה השוואה בין צפי ההכנסות ממחזור, כפי שהוצגו בפני הביקורת מחשבת החטיבה אל מול ההכנסות בפועל בין השנים 2022 – 2023, ומצאה, כי קיים פער בין צפי ההכנסות לנייר וקרטון (כפי שיפורט בפרק ד' של הדו"ח) ואילו צפי ההכנסות למחזור הכתומים זהה.

9.16 יש לציין, כי הביקורת לא קיבלה נתוני צפי הכנסות לשנת 2021 בשל חילופי חשבים בחטיבה.

9.17 חשבת החטיבה הנוכחית, אשר מחליפה את חשבת החטיבה אשר נמצאת בחופשת לידה, מסרה לביקורת, כי היא אינה יודעת לחשב את צפי ההכנסות לזרם הכתומים, משום שאינה

מחזור – אגף התברואה

מכירה את תחשיב "תמיר" לקיזוז, ולמעשה הנתונים שהציגה לביקורת בצפי ההכנסות הם למעשה ההכנסות בפועל.

9.18 הביקורת מעירה, כי לא מתקיימת בקרה על התשלומים המועברים מתאגיד "תמיר" בפועל למול התשלומים שאמורים להתקבל.

9.19 סגן מנהל האגף ציין, כי אינו בקיא בנושא ההכנסות מתאגיד "תמיר" בגין המחזור, וכי אינו רואה את התקבולים.

9.20 סגן מנהל המחלקה ציין, כי הוא סורק את החשבוניות לפורטל "תמיר" ואינו רואה את תחשיב הקיזוז שמבצע תאגיד "תמיר".

9.21 הביקורת ממליצה, לקיים בקרה שוטפת אחר התקבולים המתקבלים מ"תמיר" ובחינת הקיזוזים שהוא מבצע.

- 9.23 מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי כאשר עלות הפינוי הייתה עפ"י ימי פינוי, תאגיד "תמיר" חישב לעירייה עלות זהה לעלות ששילמה העירייה לקבלן הפינוי.
- 9.24 לעומת זאת, כאשר התחשיב נעשה על בסיס מספר ההנפות נמצאו פערים מהסיבות הבאות:
- 9.24.1 חלק מהפערים בתחשיב עלות הפינוי נובעים ממספר ההנפות, לעיתים "תמיר" מחשב מספר הנפות הגדול מההנפות בפועל, לעיתים נמוך יותר ולעיתים מספר זהה.
- 9.24.2 בנוסף, תעריף ההנפה שחושב ע"י "תמיר" הינו גבוה יותר מתעריף ההנפה אשר שילמה העירייה לקבלן הפינוי בשני סוגי הפחים.
- 9.24.3 קיים גם פער בתחשיב עלות הפינוי ע"י "תמיר" למול העלות בפועל הנובע מחישוב עלות עוזר נהג שלישי/רביעי, ברמת התעריף וכן ברמת מספר שעות העבודה, במרבית המקרים עלויות העירייה מחושבות פחות מהעלויות שבפועל.
- 9.25 הביקורת מצאה, כי תעריף אחזקת כלי האצירה, וכן כמות כלי האצירה זהה בתחשיב "תמיר" ובעלות ששילמה העירייה. תעריף האחזקה לפח בנפח 360 ליטר הינו 1 ₪ כאשר מעודכנים 1,450 כלי אצירה, תעריף האחזקה לפח בנפח 1,100 ליטר הינו 1.5 ₪ כאשר מעודכנים 50 כלי אצירה.
- 9.26 סמנכ"לית תאגיד "תמיר" מסרה לביקורת, כי לפני מספר חודשים נחתם הסכם בין המשרד להגנת הסביבה לבין השלטון המקומי לרכש פסולת "מתמחזרת" שאינה פסולת אריזות המהווה רכש של מנגנון הקיזוז.
- 9.27 עפ"י אתר השלטון המקומי קיימת הבנה, כי מנגנון הקיזוז של "תמיר" מהווה חסם לקידום יישום חוק האריזות ברשויות המקומיות. על מנת להקל על פעילויות הרשויות לקידום חובותיהן המפורטות בחוק ולהיטיב עמן, אישרה הקרן לשמירת הניקיון במשרד להגנת הסביבה תקציב עבור פסולת, שאינה פסולת אריזות, הנמצאת בפח הכתום וניתנת למחזור הפסולת "המתמחזרת", למשך 3 שנים.
- 9.28 משמע, העירייה תוכל לקבל החזר מהמשרד להגנת הסביבה, באמצעות מסלקה ייעודית של השלטון המקומי, כלומר החזר בגין הפסולת ה"מתמחזרת" שקוזה ע"י "תמיר". הכוונה לפסולת אחרת שאינה פסולת אריזות, אך ניתן למחזרה, לדוגמא: בקבוקי משקה בפקדון, זכוכית ועוד.
- 9.29 השלטון המקומי הינו הגורם אשר הוסמך לפנות למשרד להגנת הסביבה בעבור הרשות המקומית. על מנת להשיב קיזוזים אלו לעירייה, על העירייה לתת "המחאת זכויות" (ייפוי כוח) לשלטון המקומי לפעול בשמה. הכספים יועברו לשלטון המקומי, אשר יעביר את החוזרים לעירייה.
- 9.30 סגן מנהל האגף וכן סגן מנהל המחלקה מסרו לביקורת, כי הם אינם מכירים הסדר החוזרים זה, וכי הם שומעים על כך לראשונה מהביקורת.
- 9.31 הביקורת מציינת, כי רפרנטית "תמיר" הייתה צריכה לעדכן את סגן מנהל המחלקה ואת חשבת החטיבה בדבר הסדר זה.

- 9.32 הביקורת עדכנה את סגן מנהל המחלקה, סגן מנהל האגף, סגן הגזבר לנושא הכנסות וגזבר העירייה, בגין השבת כספים אלו לעירייה.
- 9.33 חרף מספר פניות, עד תום הביקורת הנושא לא טופל. הביקורת מעירה, כי מיצוי הכנסות הוא נדבך חשוב בניהול תקין.
- 9.34 הביקורת ממליצה, לבחון את הנושא מול השלטון המקומי ולפעול על מנת להשיב לעירייה כספי קיזוז אלו.
- 9.35 מנכ"ל העירייה הורה להנהלת החטיבה ולגזברות העירייה, לפעול על מנת למצות את קבלת הכספים מקרן החוזרים באמצעות השלטון המקומי.

10. רכישת כלי אצירה למחזור פסולת

- 10.1 כלי אצירה ייעודיים לפי זרם המחזור, הינם תנאי הכרחי לביצוע פעולת הפרדת הפסולת במקור.
- 10.2 כאמור, חלו שינויים במספר כלי האצירה למחזור בעיר, אשר יצרו פער בין מספר בתי האב למספר כלי האצירה.
- 10.3 הפער הינו תוצר של דילול כלי אצירה מהמרחב הציבורי אשר בוצע בהוראת סגן ראש העיר מחזיק התיק, אשר ביקש לעשות סדר במרחב הציבורי.
- 10.4 מספר כלי האצירה בעיר, היוו גם בסיס למחלוקת עם "תמיר" ולעיכוב מכרז הכתומים.
- 10.5 הביקורת מציינת, כי יש לקחת בחשבון שלכלי האצירה יש תקופת שימוש מוגבלת הנובעת מבלאי, והיא מוגדרת כ- 6 שנים לכלי אצירה הנמצא בתוך חדר אשפה ו- 5 שנים לכלי אצירה הנמצא ברחוב.
- 10.6 בשל כך, העירייה נאלצת אחת לכמה שנים לרכוש כלי אצירה לפסולת רגילה ופסולת מחזור.
- 10.7 הביקורת מצאה, כי קיים הסכם עם "דולב מוצרי פלסטיק אגש"ח בע"מ" מכוח מכרז משכ"ל פמ/31/2020.
- 10.8 הביקורת לא מצאה פרוטוקולים של ועדת השלושה על ההחלטה לפנות למשכ"ל לרכישת כלי אצירה למחזור, והסיבות אשר מונעות מהעירייה לפרסם מכרז בנושא.
- 10.9 נמצא מסמך המופנה לחברה למשק וכלכלה בבקשה לקיים נוהל הצעות מחיר לאספקת כלי אצירה לפסולת רגילה.
- 10.10 בנוסף, נמצא מכתב מועדת השלושה למשכ"ל בו נבחר הספק "דולב" בהתאם לנוהל הצעות המחיר. בתחתית המסמך מוגדרים בעלי התפקידים שצריכים לחתום על ההחלטה: מנכ"לית העירייה, גזבר העירייה, והיועמ"ש. הביקורת מעירה, כי על גבי המסמך לא מופיעה חתימה או חותמת של מנכ"לית העירייה, אלא מצוין בכתב יד: "מאושר ע"י המנכ"לית".

ההסכם עם "דולב מוצרי פלסטיק"

- 10.11 ביום 26.4.2022 חתמה העירייה על הסכם עם "דולב מוצרי פלסטיק" מכוח מכרז משכ"ל פמ/31/2020 לאספקת כלי אצירה מפלסטיק מתכת לפסולת ולמחזור.

10.12 עיקרי ההסכם כדלקמן :

- 10.12.1 "הספק מתחייב לספק לרשות כלי אצירה לפסולת ולמחזור, הסכום המירבי לא יעלה על סך של 342,342 ₪ לא כולל מע"מ".
- 10.12.2 הביקורת מצאה, כי סכום זה תוקצב עפ"י התחשיב הבא: 1,800 כלי אצירה * 190.19 ₪ (עלות כלי אצירה כולל עמלת משכ"ל, 180 ₪ ללא עמלת משכ"ל). על סך זה יצורף מע"מ כחוק.
- 10.12.3 "הרשות המזמינה תהא רשאית לשנות, לא יאוחר מ- 48 שעות קודם למועד שתואם לאספקה, את יעד האספקה של הכלים ו/או לפצל את אספקתם למקומות שונים ברשות המזמינה, וההספק לא יהא זכאי לתוספת תשלום כלשהי בגין שינוי כאמור".
- 10.12.4 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי כלל כלי האצירה שסופקו ע"י "דולב", סופקו למקום מיועד במתחם המשק, ומשם משונעים כלי האצירה לפי תכנית פריסה.
- 10.12.5 המסה הגדולה הראשונה שסופקה ע"י "דולב" הוצבה בעיר ע"י קבלן הפינוי "נוי שירותי תברואה". לאחר מכן ועד היום, יש הצבה והחלפה של כלי אצירה נקודתית המבוצעת ע"י סגן מנהל המחלקה באמצעות רכב של אגף התברואה, או באמצעות רכב של המשק.
- 10.12.6 אספקת הכלים הכלולים בפרק 1 – תוך 60 ימים קלנדריים ממועד קבלת ההזמנה.
- 10.12.7 אספקת הכלים הכלולים בפרקים 2-9 – תוך 70 ימים קלנדריים ממועד קבלת ההזמנה.
- 10.12.8 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי למרות המצוין בהסכם, אספקת כלי האצירה הייתה שלא לפי המצוין בהסכם, אלא עפ"י המקום הפנוי שניתן לאחסן בו זמנית כלי אצירה במתחם המשק.
- 10.12.9 בנוסף, כשהחלו לספק את כלי האצירה תלונות על "פח נעלם" לגביהן היו פניות למוקד העירוני, הוא נתן עדיפות להצבת/החלפת כלי אצירה בכתובות, זאת מפני שתקופה ארוכה היו פניות (כ-250 פניות פתוחות) בגין "פח נעלם", ולא היו כלי אצירה לתת מענה. לאחר שהוא טיפל בפניות אלו, בשלב הבא החל הליך של הוספת כלי אצירה נוספים ברחבי העיר.
- 10.12.10 "הספק מתחייב לספק לרשות המזמינה חלקי חילוף ואביזרים נלווים לכלים שיוספקו על ידו, למשך תקופה של 5 שנים ממועד אספקת כל כלי לרשות המזמינה. התמורה לחלקים אלו תהא בהתאם למחיר התמורה שציין הספק בהצעתו למכרז".
- 10.12.11 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי מדובר בכלי אצירה חדשים שלא ניזוקו או עברו וונדליזם, ולכן הדבר לא נדרש.
- 10.12.12 "מוסכם בין הצדדים כי חוזה זה יהא בתוקף עד למילוי כל התחייבויות הספק המפורטות בו. בהתקשרות מסגרת, רשאית הרשות להוציא לספק הזמנות במהלך 12 החודשים ממועד החתימה על חוזה זה".

מחזור – אגף התברואה

- 10.12.13 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי במהלך תקופה של 10 חודשים הזמין מ"דולב" 1,400 כלי אצירה בכפוף להסכם זה, והוא עתיד לקבל 400 כלי אצירה נוספים במסגרת התקשרות זו.
- 10.12.14 הביקורת מצאה, כי בין החודשים אוקטובר 2022 ועד מאי 2023, שולמו לקבלן "דולב" 9 חשבוניות בעבור אספקת כלי אצירה בסכום כולל של 312,421 ₪, מתוך התחייבות כוללת של 342,342 ₪ עפ"י ההסכם.
- 10.12.15 סמנכ"ל תפעול ושפ"ע ציין, כי תאגיד "תמיר" התחייב לממן מחצית מכלי האצירה שנרכשו, אך הביקורת לא מצאה אסמכתא לכך ולא נמצאה העברה מהתאגיד לעירייה בגין מימון כלי האצירה.
- 10.12.16 הביקורת מציינת בחיוב, כי העירייה התקשרה עם קבלן על מנת לגשר על הפער בין מספר כלי האצירה הפזורים בעיר לבין מספר בתי האב, פער אשר יוצר מחלוקת עם תאגיד "תמיר" אשר הציב יעדים (גבוהים) להעלאת מספר כלי האצירה בעיר.
- 10.12.17 הביקורת ממליצה לבחון הוספת כלי אצירה נוספים בעיר במטרה להנגיש את המחזור לכל בתי האב בעיר, ובכך להעלאות את שיעור המחזור העירוני, זה בהתחשב באפשרות פיזור כלי האצירה במרחב הציבורי ובהלימה לתוואי העיר.
- 10.12.18 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי קיים פער גדול בין יעדי "תמיר" לתוואי השטח העירוני ולאפשרות להציב כלי אצירה. כיום קיימים בעיר כ- 1,900 כלי אצירה מחזור פסולת אריזות, והשאיפה היא להגדיל את כמות כלי האצירה לכדי 2,200 כלי אצירה. אך יעד "תמיר" ל 8,000 כלי אצירה אינו בר השגה משום שאחנו מתאים לתוואי העיר.

פרק ד' – מחזור נייר, קרטון וטקסטיל

1. מחזור נייר

1.1. נייר מהווה כ-30% מהפסולת הכללית המיוצרת בישראל. ההפרדה במקור של נייר אינה רק בחיסכון באנרגיה על הפרדת הפסולת לאחר מכן, אלא הכרח חיוני, כי נייר שנרטב או מתלכלך מפסולת אחרת כבר אינו ניתן למחזור.

1.2. מחזור נייר מתבצע באמצעות כלי אצירה ייעודיים שונים, כדלקמן:

1.2.1. פחים כחולים למחזור נייר, עיתון, קרטון רך ואריזות מזון מנייר. המיכלים הינם בנפח 360 ליטר או 1,100 ליטר, המוצבים בחדרי אשפה בבניינים רווי בנייה, או במסתורי אשפה. בעיר בת-ים קיימים כ-1,500 כלי אצירה כחולים.

1.2.2. פחים עגולים מסוג "תפוזית" למחזור נייר, עיתון, קרטון רך ואריזות מזון מנייר, המוצבים במרכזי מגורים ורחובות מרכזיים. בעיר בת-ים קיימים כ-40 "תפוזיות".

1.2.3. פחים מלבניים בעלי שק ריקון פנימי – למחזור נייר משרדי וחומר גרוס, המוצבים במשרדי העירייה ומוסדותיה.

1.3. הביקורת מצאה, כי נכון למועד הביקורת קיימים 50 כלי אצירה ייעודיים לאיסוף פסולת נייר משרדי הפזורים במוסדות העירייה השונים.

1.4. פינוי פסולת הנייר למחזור מתבצעת באמצעות קבלן איתו התקשרה העירייה ("ק.מ.מ"), אשר נבחר במכרז.

1.5. כמות פסולת הנייר אשר מוחזרה בעיר בת-ים בשנים 2021 – 2022 (בטון) מוצגת בטבלה שלהלן: (הנתונים התקבלו מסגן מנהל המחלקה שניפק אותם מפורטל תאגיד "תמיר")

שנה	סה"כ טון פסולת נייר שמוחזרה
2021	401.22
2022	511.8
2023	514.08

1.6. ניתן לראות, כי שיעור המחזור של הנייר עלה בשנת 2022 ביחס 2021 בכ-28% ובשנת 2023 בשיעור של כ-1%.

1.7. ברחבי העיר קיימות 42 נקודות איסוף למחזור פסולת נייר משרדי, במשרדי העירייה ובמרכזים קהילתיים.

1.8. מבין נקודות האיסוף, קיימות נקודות איסוף המכילות יותר מכלי אצירה אחד ייעודי וזאת במתחמים: החשמונאים – 6 כלי אצירה, בית העירייה – 3 כלי אצירה ואגף הנדסה – 2 כלי אצירה.

מחזור – אגף התברואה

1.9. סגן מנהל מחלקת המחזור מסר לביקורת, כי בבניין העירייה בסמוך ליום הפינוי, אב הבית של המתחם מרכז במקום אחד את כל הפסולת למחזור נייר שנאספה בכלי האצירה השונים במתחם לצורך איסוף יעיל.

2. מחזור קרטון

2.1. קרטון הוא חומר גלם נפוץ ביותר שנעשה בו שימוש רב בתעשיות רבות וכן במגזר הביתי הפרטי. קרטון משמש לאריזת מוצרים שונים, משנעים באמצעותו סחורות, ולאחר מכן הוא מושלך.

2.2. מחזור קרטון מבוצע באמצעות איסוף הקרטונים מכלובי מחזור (הנקראים קרטוניות) המפוזרים בעיר, או נקודות איסוף של מצבורי קרטון המונחים ע"י בעלי עסקים ברחובות מרכזיים.

2.3. הביקורת מצאה, כי נכון למועד הביקורת קיימים בעיר 51 כלובי קרטוניות ו-45 כתובות המוגדרות כנקודות איסוף ממדרכות.

2.4. כמות פסולת הקרטון אשר מוחזרה בעיר בת-ים בשנים 2021 – 2022 (בטון) מוצגת בטבלה שלהלן: (הנתונים התקבלו מסגן מנהל המחלקה שניפק אותם מפורטל תאגיד "תמיר")

שנה	סה"כ טון פסולת קרטון שמוחזרה
2021	1,422.72
2022	1,283
2023	1,326.21

2.5. מנתונים אלה ניתן לראות, כי שיעור מחזור הקרטון ירד בשנת 2022 ביחס לשנת 2021 בכ-10%, אך עלה בכ-3% בשנת 2023.

2.6. איסוף הקרטונים מתבצע בשני קוים, קו בוקר וקו ערב. הפינוי מתבצע באמצעות חברת "אינפיניה" (לשעבר "אמניר"), כפי שיפורט בהמשך.

2.7. קו הבוקר כולל 60 נקודות איסוף, כדלקמן:

קרטוניות	46
נקודות איסוף ממצבורי מדרכות	14

2.8. קו הערב כולל 70 נקודות איסוף ממדרכות.

2.9. ניתן לראות, כי קו הבוקר מאופיין באיסוף מנקודות שהן קרטוניות בעיקר, ואילו קו הערב מאופיין באיסוף מנקודות מצבור על מדרכות. כמו כן, קו הערב מכיל מספר נקודות איסוף גבוה יותר מהבוקר.

2.10. תדירות הפינוי הינה יומית, ומתקיימת בימים א' – ה' (קו בוקר וקו ערב) ובימים ו' וערבי חג (קו בוקר וקו צהריים).

2.11. סגן מנהל מחלקת המחזור, מסר לביקורת, כי בתדירות גבוהה ויומיומית, הוא מטפל בטלפונים ופניות בשעות הערב הנוגעות לפינוי הקרטוניות ופינוי הקרטונים ממצבורי המדרכות באזורי העסקים.

3. מחזור טקסטיל

3.1. מחזור בגדים וטקסטיל הוא אחת הדרכים בהן יכול כל תושב לתרום את חלקו בהקטנת הפסולת הבלתי מתכלה המושלכת לאתרי הפסולת, ולהקטנה משמעותית של צריכה מיותרת וזיהום סביבתי.

3.2. בגדים מהווים כ- 6% מהאשפה הביתית. בעונות מעבר וחגים אחוז זה עולה.

3.3. החומרים מהם עשויים בגדים אינם מתכלים, והטמנת בגדים תורמת לזיהום קרקע, ולפליטת גז מתאן הגורם להתחממות כדור הארץ. מחזור בגדים יכול לחסוך בהפחתת הזיהום הישיר, וגם בהקטנה משמעותית של צריכת האנרגיה הנדרשת כדי להטמין את האשפה.

3.4. לאחר איסוף הבגדים הם ממוינים: בגדים במצב טוב מועברים לשימוש חוזר באוכלוסיות מעוטות יכולות, ובגדים שאינם מתאימים לשימוש חוזר נחתכים ומועברים לשימוש כמטליות וסמרטוטים במוסכים ומפעלים שונים אם הם עשויים טריקו וחומרים טבעיים אחרים, או מרוסקים ומפורקים לפני מחזור אם הם עשויים מסיבי צמר או אקרילן.

3.5. עפ"י תכנית מיפוי המתקנים המצוינת בהסכם עם הקבלן, אמורים להיות 73 כלי אצירה, מתוכם 20 כלי אצירה ממוקמים במוסדות חינוך, והיתר במתקנים המפוזרים בכתובות שונות ברחבי העיר.

3.6. סגן מנהל מחלקת המחזור מסר לביקורת, כי כאשר החל בתפקידו במחלקה בחודש דצמבר 2021, לא טיפלו בפסולת הטקסטיל, ולא היו מפוזרים כלי אצירה ייעודיים. כלי האצירה של הטקסטיל פונו מרחבי העיר במקביל לפינוי כלי האצירה הכתומים.

3.7. סגן מנהל מחלקת המחזור הקודם (י.ח.) מסר לביקורת, כי במהלך שנת 2019 סגן ראש העיר מחזיק תיק השפ"ע הורה לעשות סדר במרחב הציבורי ובכלי האצירה השונים הפזורים בו, ובשל כך הנחה להסיר כלי אצירה שונים למחזור ביניהם כתומים, כחולים וטקסטיל.

3.8. הביקורת בדקה באגף החינוך ומצאה, כי לא קיימים מתקני מחזור טקסטיל בבתי-ספר היסודיים בעיר כפי שפורט בהסכם.

3.9. פינוי כלי אצירה מהמרחב הציבורי התקיים בשלהי 2019 – תחילת שנת 2020.

מחזור – אגף התברואה

- 3.10. הביקורת מצאה, כי קיימת התקשרות תקפה עם חברת "ק.מ.מ" מכוח מכרז 32/21 למחזור פסולת מסוג נייר וטקסטיל, כפי שיפורט בפרק זה של הדו"ח.
- 3.11. סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי למרות שהתקשרות זו תקפה, נכון למועד הביקורת לא מתקיים מחזור טקסטיל בעיר. קיימת תכנית לכלול את זרם מחזור זה במרכזי המחזור שייבנו על בסיס קורא קורא של המשרד להגנת הסביבה, כפי שיפורט בפרק ו' לדו"ח.
- 3.12. סגן מנהל המחלקה בעבר (י.ח.), מסר לביקורת, כי כאשר הוא ניהל את המחלקה, תושבי העיר מיחזרו כ- 115 טון טקסטיל בשנה.
- 3.13. הביקורת ממליצה, לפעול להשבת זרם מחזור זה לעיר באמצעות הצבת כלי אצירה יעודיים, ומימוש ההסכם הקיים עם "ק.מ.מ" מתוקף מכרז 32/21.

4. מכרז 1/15 לאספקה, הצבה, אחזקה, איסוף ופינוי פסולת אריזות קרטון

4.1. ביום 24.3.2015 קיימה ועדת המכרזים ישיבת פתיחה, בתיבת המכרזים היו 4 מעטפות הצעה, ההצעות הועברו לבדיקת יועץ חיצוני.

4.2. השואת ההצעות שהוגשו למכרז למול אומדן העירייה בטבלה שלהלן:

הצעת "אמניר"		הצעת "יראב"		הצעת "טלאל"		הצעת "קמ"מ"		אומדן העירייה		הפריט
ללא מפקח	עם מפקח	ללא מפקח	עם מפקח	ללא מפקח	עם מפקח	ללא מפקח	עם מפקח	ללא מפקח	עם מפקח	
520	575	465	515	470	530	455	499	435	470	פינוי טון קרטון פסולת אריזות קרטון ממיכלי אצירה ייעודיים וקווי איסוף
75	75	50	50	49	49	45	45	45	50	דמי שימוש ותחזוקה חודשיים (שוויים) למיכל אצירה אחד דגם מעוצב/איסקורית
920	920	1000	1000	990	990	950	950	1000	1000	מחיר רכישה בתום תקופת ההתקשרות מיכל אצירה דגם איסקורית
2400	2400	3000	3000	3000	3000	2800	2800	2950	2950	מחיר רכישה בתום תקופת ההתקשרות מיכל אצירה דגם מעוצב

4.3. מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי אומדן העירייה נמוך מהמחירים שהוצעו ע"י המציעים.

4.4. ביום 26.4.2015 התכנסה ועדת המכרזים והחליטה על "ק.מ.מ" כזוכה במכרז, משום שהיא בעלת ההצעה הנמוכה ביותר ועומדת בכל תנאי הסף.

5. ההסכם עם "ק.מ.מ. מפעלי מחזור בע"מ"

5.1. ביום 10.6.2015, חתמה העירייה על הסכם עם חברת "ק.מ.מ. מפעלי מחזור בע"מ" בהתאם לזכייתה במכרז 1/15 – לביצוע אספקה, הצבה, אחזקה ופינוי של מכלי אצירת פסולת אריזות קרטון ולהפעלת קווי איסוף לפסולת אריזות קרטון בתחום שטח השיפוט של העירייה.

5.2. תקופת החוזה נקבעה ל-36 חודשים, בתקופה שבין 10.6.2015 – 10.6.2018.

5.3. עיקרי התחייבויות הקבלן מוצגות להלן:

5.3.1. "הקבלן רשאי למסור ביצועה של עבודה מסוימת כלשהי מתום העבודות לקבלן משנה ו/או להעביר, ו/או להמיר ו/או להעסיק קבלני משנה בעבודות נשוא מכרז זה, בכפוף לאישור העירייה בכתב".

5.3.2. "איסוף ופינוי כלי אצירה לאיסוף פסולת קרטון יבוצע פעמיים (2) בשבוע, ממכלי האצירה הייעודיים ובאופן יומי מקווי האיסוף, בהתאם לצורך, בימים ובשעות כפי שיקבעו ע"י המנהל".

5.3.3. "למען הסר ספק, מובהר כי תשלום דמי שימוש חודשיים בעבור כלי אצירה לאיסוף פסולת אריזות קרטון הינו בעבור כלי אצירה חדשים בלבד שיוצבו בשטח שיפוט העירייה. ככל שקבלן האיסוף יתבקש לתחזוקתם של כלי האצירה הקיימים בבעלות העירייה ו/או בבעלות כל צד ג' אחר ו/או מתקנים אשר לא הוצבו בתחומי העירייה במסגרת הסכם זה, תשלם העירייה לקבלן האיסוף בעבור תחזוקתם בלבד סכום שווה ערך ל- 20% מעלות הצעתו בגין דמי שימוש ואחזקה...".

5.3.4. "הקבלן ינהל רישום יומי של מספר הפינויים של מכלי האצירה, כמויות (משקל ונפח) פסולת למחזור, תפוסת מכלי אצירה באחוזים, פרטי כלי הרכב המפנים פסולת, כמויות (משקל) הפסולת למחזור וכל מידע אחר שיידרש ע"י המנהל ו/או המשרד להגנת הסביבה, וימסור הרישומים הנ"ל למנהל על פי דרישתו".

5.4. הביקורת סקרה את מסמכי ההתקשרות עם "ק.מ.מ. מפעלי מחזור" לפינוי קרטון בהתאם למכרז 1/15 והם מוצגים בטבלה שלהלן:

סוג המסמך	תוקף	מסמך חסר/קיים	הערות
הסכם מקור	36 חודשים בתקופה שבין 10.6.2015 - 10.6.2018	קיים	
הארכת הסכם	10.6.2018 – 10.6.2019	קיים	
הארכת הסכם	10.6.2019 – 10.6.2020	קיים	תום תקופת מכרז 5 שנים.
הארכת הסכם	10.6.2020 – 31.12.2020	קיים	מצוין ע"י ההארכה כי היא עפ"י הוראת השעה בשל מגבלות הקורונה.
הארכת הסכם	1.1.2021 – 30.3.2021	קיים	מצוין ע"י ההארכה כי היא עפ"י הוראת השעה בשל מגבלות הקורונה.

הערות	מסמך חסר/קיים	תוקף	סוג המסמך
מצוין ע"ג ההארכה כי היא עפ"י הוראת השעה בשל מגבלות הקורונה.	קיים	31.5.2021 – 31.3.2021	הארכת הסכם
מצוין ע"ג ההארכה כי היא עפ"י הוראת השעה בשל מגבלות הקורונה.	קיים	31.7.2021 – 1.6.2021	הארכת הסכם
לא ברור מה הסיבה מלבד זה שנרשם שצריכים לצאת למכרז. אין הסבר.	קיים	30.9.2021 – 1.8.2021	הארכת הסכם
לא ברור מה הסיבה מלבד זה שנרשם שצריכים לצאת למכרז. אין הסבר.	קיים	31.12.2021 – 1.10.2021	הארכת הסכם

5.5. בתקופה שבין 10.6.2020 ועד 31.7.2021, הוארך ההסכם מתוקף הוראת שעה בשל מגבלות הקורונה, הדבר מצוין בגוף הארכת ההסכם. לעניין זה הביקורת מצאה 2 הוראות שעה כדלקמן:

5.5.1 תקנות העיריות (מכרזים) (הוראת שעה), התש"ף – 2020.

5.5.2 תקנות העיריות (מכרזים) (הוראת שעה מס' 2) התש"ף – 2020.

6. מכרז 2/16

6.1. במהלך חודש פברואר 2016, פרסמה העירייה את מכרז 2/16 – שירותי אספקה, הצבה ואחזקה של מתקני אצירה לבגדים/מוצרי טקסטיל.

6.2. ביום 13.3.2016 קיימה ועדת המכרזים ישיבת פתיחה, בתיבת המכרזים נמצאה הצעה יחידה מחברת "ק.מ.מ מפעלי מחזור בע"מ".

6.3. ביום 29.3.2016, קיימה ועדת המכרזים ישיבת שימוע והחלטה למכרז זה. בדיון השתתפו חברי הועדה, המנהל המקצועי וכן יועץ חיצוני (א.א.).

6.4. קיום השימוע נבע מהעובדה שהמציעה ק.מ.מ הציעה הצעת מחיר נמוכה באופן חריג מאומדן המחלקה. אומדן המחלקה הסתכם ב- 195 ₪ לפינוי טון פסולת, ואילו הצעת המציעה הסתכמה ב- 66 ₪ בלבד.

6.5. נציג חברת ק.מ.מ. הסביר לחברי הועדה, כי הם מועסקים ברשויות נוספות במחיר הנ"ל, הסביר את הכדאיות הכלכלית העומדת מאחורי התמחור, וכן את משמעות מספר המתקנים שיפרסו בעיר.

6.6. היועץ החיצוני אשר נשכר ע"י העירייה לטובת מכרז זה הסביר, כי העירייה התעקשה לקבוע מחיר אומדן גבוה בניגוד להמלצתו, וכי הוא סבור שמחיר האומדן צריך להיות 80 ₪.

6.7. היועמ"ש מציינת, כי עפ"י סעיף 37 למכרז "משתתף אשר הצעתו תהיה נמוכה או גבוהה מהאומדן באופן משמעותי, יוזמן לועדת מכרזים על מנת להסביר את תחשיב עליותיו וחישוביו".

6.8. בתום הדיון, החליטו חברי ועדת המכרזים, לאחר שמיעת דברי נציג ק.מ.מ, כי חברת ק.מ.מ. עומדת בכל תנאי הסף הקבועים במכרז. הצעתה היא הצעה סבירה ועומדת במחירי השוק.

7. ההסכם עם "ק.מ.מ. מפעלי מחזור בע"מ" לפינוי טקסטיל – מכרז 2/16

7.1. ביום 18.4.2016, חתמה העירייה על הסכם עם "ק.מ.מ מפעלי מחזור" בהתאם לזכייתה במכרז 2/16.

7.2. תקופת ההסכם נקבעה ל 36 חודשים בין 18.4.2016 ועד 18.4.2019.

7.3. עיקרי התחייבויות הקבלן, כפי שעולות מההסכם כדלקמן:

7.3.1. על הקבלן לפנות את פסולת הטקסטיל מספר פינויים בחודש, סה"כ **70 מתקנים** לפסולת טקסטיל לפחות.

7.3.2. הצבת מתקן טקסטיל תשולם ע"י הקבלן.

7.3.3. מחיר לפינוי טון פסולת טקסטיל 66 ₪ לא כולל מע"מ.

7.3.4. מחיר לרכישת מתקן טקסטיל חדש – 4,500 ₪ לא כולל מע"מ.

7.3.5. הבעלות על הטקסטיל תהא של הקבלן.

7.3.6. עבודת פינוי הטקסטיל מתוך מתקנים ע"י הקבלן כוללת את הפעולות הבאות: פינוי מתקנים באמצעות כלי רכב בעלי אמצעים וציוד לפינוי טקסטיל מתוך מתקני האצירה היעודיים.

7.3.7. כלי הרכב יתייצבו לעבודה נקיים ושטופים באופן יסודי.

7.3.8. איסוף הטקסטיל יתבצע ע"י הקבלן עפ"י סבב מסודר (כפוף לתכנית הפינוי).

7.3.9. על הקבלן לסדר את המתקנים בעת הוצאת המתקנים באופן שיאפשר גישה נוחה ומהירה לצורך פינויים, כך שלא יפריעו לתנועת הולכי רגל על המדרכות, מעברי חצייה ולתנועת כלי רכב בכביש, כניסות, חניה וכו'.

7.3.10. ניקוי יסודי בתוך המתקן מכל פסולת שאינה טקסטיל, הובלתה אל כלי אצירה המיועד לפסולת עירונית מעורבת. פסולת זו תושם בשקית אשפה אטומה, חזקה וקשורה בצמוד למכל אשפה ולא בתוך מיכל האשפה.

7.3.11. נעילת דלת מתקן האצירה לאחר ריקונו.

7.3.12. ניקוי יסודי של סביבת מתקן האצירה מכל טקסטיל ברדיוס של 5 מטר.

7.3.13. צילום מתקן האצירה עם סיום הפעילות המפורטת לעיל.

7.3.14. הטקסטיל למחזור יפונה ממתקני האצירה עפ"י תכנית, ובכל מקרה, בתדירות שתמנע מילוי המתקנים וגלישת טקסטיל אל הסביבה. כעיקרון סבב הפינוי יתבצע בתדירות דו-שבועית (למעט חריגים ועפ"י תכנית מאושרת).

7.3.15. סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי כאשר התקבלה פנייה, כי מיכל טקסטיל מלא עד גדותיו, הוא היה פונה לקבלן, וזה היה שולח פינוי גם בתדירות העולה על פעם בשבועיים.

7.3.16. "הקבלן יעביר למנהל עד ל 5 לכל חודש, דו"ח שיוכן עפ"י המתכונת שתיקבע ע"י המנהל, לגבי מועדי הפינוי והטיפול / מחזור (תאריכים ושעות), משקל הטקסטיל, מספר הפינויים, פרטי כלי הרכב המפנים, העתקי תעודות משלוח, תעודות השקילה הפרטניות של טקסטיל למחזור שנקלטה במפעל מחזור בכל יום עבודה, וכל מידע אחר שיידרש ע"י המנהל ו/או המשרד להגנת הסביבה, וימסור את הרישומים הנ"ל למנהל עפ"י דרישתו".

7.3.17. סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי הקבלן היה מדווח בפורטל תאגיד "תמיר", ומפורטל "תמיר" הוא היה מנפיק נתונים לשימוש המקצועי.

7.3.18. "הקבלן מתחייב להעביר לידי העירייה, מסמכים המאשרים מהי כמות הטקסטיל למחזור שפונתה מתחומי העיר והכמויות שהועברו להמשך טיפול במפעלי מחזור".

7.3.19. סגן מנהל מחלקת המחזור לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי הדיווח נמצא רק בפורטל "תמיר". יחד עם הגשת החשבונית הקבלן מצרף את תעודות השקילה. סגן מנהל המחלקה היה מבצע בקרה על דיווח הקבלן למול הדיווח בפורטל "תמיר".

7.4. הביקורת מצאה, כי להסכם זה קיימת ההארכה לתקופה שבין 18.4.2019 – 18.4.2020. המסמך שהוצג לביקורת אינו חתום ע"י הקבלן והעירייה.

7.5. הביקורת מצאה, כי מחזור הטקסטיל הסתיים בשלהי 2019.

7.6. הביקורת לא מצאה תשלומים ששולמו לספק בגין פינוי הטקסטיל.

7.7. סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי פינוי הטקסטיל בוצע ללא חיוב העירייה, זאת תמורת הטקסטיל שנאסף מרחבי העיר ונשלח למחזור.

8. מכרז 6/16

8.1. במהלך חודש פברואר 2016 פרסמה העירייה את מכרז 6/16 – למתן שירותי אספקה, הצבה ואחזקה של כלי אצירה לפסולת נייר ושינוע תכולתם למחזור מוכר.

8.2. לא נמצא פרוטוקול פתיחה של ועדת המכרזים למכרז זה. בשל כך, אין בידי הביקורת את המידע על ההצעות שהוגשו למכרז, אומדן העירייה וכו'.

8.3. ביום 17.4.2016, קיימה ועדת המכרזים ישיבת החלטה. מפרוטוקול הדיון עולה, כי הומלץ על חברת ק.מ.מ. כהצעה הזוכה, לאור העובדה שהמחיר שלה הוא הנמוך ביותר והכי קרוב לאומדן העירייה. החברה עומדת בכל תנאי הסף, וניתנה הנחייה למנהלים

מחזור – אגף התברואה

הרלוונטיים לנהל משא ומתן על המחיר. בתום הדיון החליטה ועדת המכרזים לאשר את ההמלצה ולנהל משא ומתן עם ק.מ.מ. יש לציין, כי החברה זכתה ב-2 מכרזים נוספים של העירייה לפינוי קרטון וטקסטיל.

9. ההסכם עם "ק.מ.מ. מפעלי מחזור בע"מ" לפינוי נייר – מכרז 6/16

9.1. במהלך חודש מאי 2016, חתמה העירייה על הסכם עם "ק.מ.מ מפעלי מחזור" מכוח מכרז 6/16.

9.2. תקופת ההתקשרות המצוינת בהסכם הינה למשך 24 חודשים מיום 1.7.2016 ועד 30.6.2018.

9.3. בנוסף, נקבע בהסכם, כי קיימת תקופת התנסות של חצי שנה בה ייבחן טיב הקבלן, והמשך ההתקשרות נתון לשיקול דעתה של העירייה.

9.4. יצוין, כי בגוף ההסכם מפורטים 7 נספחים כאמור לעיל בהתייחס להסכם מכרז 2/16, אך בפועל קיבלה הביקורת הסכם עם נספח א' בלבד.

9.5. התמורה הנקובה בהסכם מתייחסת ל-2,300 מיכלי אצירה כחולים למחזור נייר בנפח 360 ליטר. העירייה תשלם לק.מ.מ. סך של 230 ₪ (לא כולל מע"מ) לכל טון אשפה.

9.6. בתום תקופת ההסכם, קיימת אופציה לרכוש מיכלי אצירה נוספים במחירים הבאים: מיכל אצירה כחול בנפח 360 ליטר – 123 ₪, מיכל אצירה כחול מסוג "תפוזית" – 1,500 ₪ (המחירים אינם כוללים מע"מ).

9.7. הביקורת מצאה, כי להסכם זה קיימות הארכות. פירוט בטבלה להלן:

הערות	מסמך		תוקף	סוג המסמך
	קיים	חסר		
חסרים נספחים להסכם	√ חלקי		24 חודשים בתקופה שבין 30.6.2018 – 1.7.2016	הסכם מקור
	√		30.6.2019 – 30.6.2018	הארכה
תום 5 שנים מיום המכרז	√		30.6.2020 – 30.6.2019	הארכה
מצוין ע"ג ההארכה כי היא עפ"י הוראת השעה בשל מגבלות הקורונה.	√		31.12.2020 – 30.6.2020	הארכה
מצוין ע"ג ההארכה כי היא עפ"י הוראת השעה בשל מגבלות הקורונה.	√		31.3.2021 – 1.1.2021	הארכה
מצוין ע"ג ההארכה כי היא עפ"י הוראת השעה בשל מגבלות הקורונה. המסמך לא חתום ע"י העירייה והקבלן	√		31.5.2021 – 31.3.2021	הארכה
מצוין ע"ג ההארכה כי היא עפ"י הוראת השעה	√		31.7.2021 – 1.6.2021	הארכה

מחזור – אגף התברואה

הערות	מסמך		תוקף	סוג המסמך
	קיים	חסר		
בשל מגבלות הקורונה. המסמך חתום ע"י הקבלן בלבד.				
קיים פרוטוקול החלטת ועדת מכרזים להארכה מיום 26.7.2021, לא ברור על איזה מכרז.	√		30.9.2021 – 1.8.2021	הארכה
חסר פרוטוקול החלטת ועדת מכרזים להארכה.	√		31.12.2021 – 1.10.2021	הארכה

9.8. מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי בתקופה שבין 30.6.2020 – 31.7.2021, הוארך ההסכם מתוקף הוראת השעה לקורונה.

9.9. מפרוטוקול ועדת מכרזים מיום 26.7.2021 עולה, כי הועדה מאשרת הארכת ההתקשרות עם ק.מ.מ עד חודש אוקטובר, וכי יש מכרז שאמור להתפרסם. במידה ויהיה זכין לפני חודש אוקטובר, תבוטל ההתקשרות עם חברת ק.מ.מ.

9.10. הביקורת מעירה, כי בפרוטוקול הועדה מיום 26.7.2021 לא מצוין בגין איזה הסכם ומכוח איזה מכרז מדובר. היות ובתקופה זו לעירייה היו 3 הסכמים פעילים עם "ק.מ.מ." בכפוף למכרזים 1/15, 2/16 ו 6/16 לא ברור על הארכת איזה הסכם מבין ההסכמים, או האם חל על כולם.

9.11. מזכירת האגף המוניציפלי מסרה לביקורת, כי אכן לא מצויין, ויש להניח שמדובר על שלושת ההסכמים שהיו באותו עת עם "ק.מ.מ."

9.12. הביקורת ממליצה להקפיד על כתיבת מספר המכרז מכוחו נחתם ההסכם שהוארך.

9.13. לצורך כתיבת מכרז הנייר, קרטון וטקסטיל התקשרה העירייה עם יועץ חיצוני כפי שיפורט להלן.

10. ההתקשרות עם פורטל ייעוץ ותכנון אקולוגי בע"מ

10.1. ביום 29.7.20 הוגשה בקשה לוועדת ההתקשרויות להתקשר עם יועץ סביבתי לכתיבת מכרזי מחזור.

10.2. עפ"י המתואר בפרוטוקול: "נדרש יועץ סביבתי בעל ותק וניסיון בכדי שילווה את מחלקת מחזור בכתיבת מכרזי מחזור וליווי תפעולי של כלל מרכיבי המחזור בעיר בת-ים (נייר+נייר משרדי, קרטון, פלסטיק, טקסטיל וזכוכית)".

10.3. הביקורת מצאה, כי היועץ שנבחר הכין עבור המחלקה מכרז **אחד** בתחום מחזור נייר, קרטון וטקסטיל – מכרז מס' 32/21, כפי שיפורט בהמשך.

10.4. פירוט הצעות המחיר שהובאו בפני הועדה, כדלקמן: (המחירים המוצגים אינם כוללים מע"מ):

שם היועץ	הצעת המחיר
יפעת מאירוביץ	18,000 ₪
יצחק מוסרי	19,500 ₪
יוסף פורטל	10,000 ₪

10.5. ביום 5.8.2020, אישרה ועדת ההתקשרויות להתקשר עם חברת "פורטל" לצורך כתיבת מכרזי המחזור, לוי ותפעול.

10.6. מפרוטוקול הועדה עולה, כי "מדובר בעבודת ייעוץ לצורך הכנת מכרזים בתחום המחזור, בוצע הליך הצעות מחיר. הסכום אינו טעון מכרז, מומלץ לבחור בהצעה הזולה ביותר".

10.7. לאחר מכן, פרסמה העירייה את מכרז 32/21.

11. מכרז 32/21

11.1. במהלך חודש אוגוסט 2021, פרסמה העירייה מכרז פומבי מס' 32/21 – לטיפול בפסולת למחזור (פסולת אריזות קרטון, פסולת נייר ופסולת טקסטיל) בשטח השיפוט של העיר בת-ים. תאריך סיום המכרז הינו 2.9.2021 אשר הוארך לתאריך 9.9.2021.

11.2. מכרז זה נכתב ע"י יועץ חיצוני אשר נשכר בין היתר למטרה זו, כפי שפורט בסעיף הקודם.

11.3. מפרוטוקול הפתיחה עולה, כי למכרז הוגשו 3 הצעות מהמציעים הבאים, כמוצג בטבלה שלהלן:

שם החברה	עלות פינני טון בודד מסוג קרטונית	עלות פינני טון בודד אריזות קרטון בציד המדרכה	עלות פינני טון בודד נייר עיתון	עלות פינני טון בודד מסוג טקסטיל
"נגב אקולוגיה"	345 ₪	365 ₪	265 ₪	לא צויין
"ק.מ.מ. מפעלי מחזור בע"מ"	355 ₪	355 ₪	255 ₪	0 ₪
"אמניר מחזור"	349 ₪	349 ₪	340 ₪	לא צויין

11.4. ביום 8.10.2021, קיימה ועדת המכרזים ישיבת שימוע אליו הוזמנו נציגי חברת "נגב אקולוגיה" בשל אי עמידה בתנאי הסף, והיעדר תקופת ניסיון נדרשת. נציגי החברה לא הגיעו לשימוע, ולא הגיבו לפניית השירות המשפטי.

11.5. בתום ישיבה זו, החליטו חברי ועדת המכרזים, לקבל את חו"ד של היועץ החיצוני, ולפסול את חברת "נגב אקולוגיה" בשל אי עמידה בתנאי הסף.

11.6. ביום 25.10.2021, קיימה ועדת המכרזים ישיבת שימוע. לישיבה זו הוזמנו נציגי חברת "אמניר". הבסיס לשימוע נבע מחוות דעת שלילית שקיבלה העירייה על תפקוד החברה ברשויות אחרות, בעיקר בתחום השירות, אשר הגדירו את היעדר שביעות הרצון כ"ניסיון רע".

11.7. לשיבת שימוע זו, הגיעו גם נציגי "נגב אקולוגיה" אשר נעדרו מהשימוע הקודם, וביקשו להשמיע את דברם.

11.8. בתום השימוע, קיבלו חברי ועדת המכרזים את ההחלטות הבאות:

11.8.1. פסילת "נגב אקולוגיה" עומדת בעינה בשל אי עמידה בתנאי הסף, והיעדר ניסיון מספק.

11.8.2. חברת "אמניר" נבחרה כקבלן פינני לקרטון, אשר מחירה הוא הנמוך ביותר – 349 ₪. בשל הטענות שהועלו בדבר השירות הניתן בחברה, החליטה הועדה לבחור בחברה לתקופה של 6 חודשים בה תבחן רמת השירות של החברה.

11.8.3. חברת "ק.מ.מ. מפעלי מחזור" נבחרה כקבלן פינני לתחום הנייר, עיתון וטקסטיל, אשר הציעה את המחירים הנמוכים ביותר לתחומים אלה למול יתר המציעים.

11.8.4. בהתאם להחלטות אלו, נחתמו הסכמים עם החברות כמפורט בהמשך הפרק.

12. ההסכם עם "ק.מ.מ. מפעלי מחזור בע"מ" לפינוי נייר וטקסטיל – מכרז 32/21

12.1. ביום 2.1.2022 חתמה עיריית בת-ים הסכם עם "ק.מ.מ. מפעלי מחזור בע"מ" לטיפול בפסולת נייר, עיתון וטקסטיל.

12.2. תקופת ההתקשרות המוגדרת בחוזה הינה למשך 3 שנים בתקופה שבין 1.1.2022 ועד 31.12.2025.

12.3. עיקרי התחייבויות הקבלן מוצגות להלן:

12.3.1. "הקבלן יבצע עבודות אספקה, הצבה, אחזקה, איסוף ופינוי נייר לסוגיו, מכל כלי האצירה הפזורים בכל תחום השיפוט של העירייה, אשר סכומם וכמותם עשויים להשתנות מעת לעת".

12.3.2. על הקבלן יהיה לאסוף נייר לבן הנאגר מכוח צילומים או טיוטות, מכל משרדי העירייה והן ממוסדות השייכים לעירייה כגון בתי ספר, מתנ"סים, אגפים או כל דבר שתורה העירייה בשטח שיפוטה. הקבלן יאסוף גם את הנייר הגרוס הנגרס ע"י העירייה או מוסדותיה.

12.3.3. על הקבלן הזוכה להציב בכל המשרדים ובמוסדות העירייה, מתקנים מסוג מיכל לנייר לבן/אדום מתקן עם שקים המצויים במסדרונות עפ"י צורך.

12.3.4. "הקבלן ישנע על חשבונו את כל פסולת הנייר למחזור במפעל מחזור מורשה. הקבלן אינו רשאי לערבב את תכולת כל אחד מסוגי כלי האצירה עם פסולת אחרת".

12.3.5. סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי קיימת שביעות רצון מ"ק.מ.מ." בתחום פינוי הנייר, והם עומדים בהתחייבויות אשר פורטו בהסכם.

12.3.6. "לצורך ביצוע העבודה יציב ויתחזק הקבלן כלי אצירה ייעודיים לאיסוף פסולת נייר".

12.3.6.1. כיום ממוקמים ברחבי העיר **45 כלי אצירה מסוג תפוזית** בנפח 1.5 קוב לאיסוף נייר עיתון. על הקבלן הזוכה להחליף את כלי האצירה הקיימים לכלי אצירה חדשים ומשופרים **ולהוסיף עוד 60 כלי אצירה חדשים**. סה"כ יהיו 100 כלי אצירה בנפח 1.5 קוב.

12.3.6.2. כיום ממוקמים ברחבי העיר **כ- 1,500 מיכלי אצירה בצבע כחול** בנפח 360 ליטר לאיסוף ופינוי נייר. על הקבלן הזוכה להחליף את המיכלים הקיימים לכלי אצירה חדשים ומשופרים, ולהוסיף עוד כלי אצירה נוספים חדשים עד השלמה לסך של כ- 25% מתוך 1,500 **(משמע 375 מיכלים נוספים)**.

12.3.7. הקבלן יבצע עבודות אספקה, הצבה, אחזקה, איסוף ותחזוקה של כ- 60 מתקנים מעוצבים בהתאם לדרישת העירייה לאיסוף פסולת טקסטיל בכל תחום השיפוט של העירייה, ופינוי תכולתם למחזור מוכר בישראל.

12.3.8. תדירות הפינוי – איסוף ופינוי פסולת נייר וטקסטיל, יבוצעו **אחת לכל 14 ימים**, בימים ובשעות שייקבעו ובהתאם לדרישות העירייה.

12.3.9. על הקבלן **להציב כ- 60 כלי אצירה לאיסוף פסולת טקסטיל**.

12.3.10. התמורה הנקובה בעד פינוי טון בודד של נייר עיתון ונייר לבן הינה 255 ₪ לא כולל מע"מ.

12.3.11. התמורה הנקובה בעד פינוי פסולת טקסטיל הינה 0 ₪.

12.4. הביקורת בדקה ומצאה, כי לא קיימים כלי אצירה למחזור טקסטיל בעיר. לא כאלו שהיו קיימים בעבר, ולא חדשים שהוצבו ע"י "ק.מ.מ" בהתאם להסכם זה.

12.5. סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי כאשר נכנס לתפקידו, לא התקיים מחזור טקסטיל בעיר, ולא נמצאו כלי אצירה ייעודיים.

12.6. סגן מנהל מחלקת המחזור לשעבר מסר לביקורת, כי בסוף שנת 2019, תחילת שנת 2020 כלי האצירה לטקסטיל הוצאו מהמרחב הציבורי, מתוך מטרה להסדיר את נושא המחזור בעיר ולסדר את המרחב הציבורי.

12.7. הביקורת מעירה, כי הטיפול בזרם מחזור זה אינו מטופל למרות שקיים הסכם תקף עם קבלן פינוי.

12.8. סמנכ"ל תפעול ושפ"ע ציין, כי אין ביקוש למחזור טקסטיל וכן תושבים מניחים טקסטיל סמוך לכלי האצירה ולא בתוכו, מה שגורם ללכלוך ופגיעה חזותית בנראות המרחב הציבורי.

13. ההסכם עם חברת "אמניר" תעשיות מיחזור בע"מ (אינפיניה) – לפינוי קרטון –

מכרז 32/21

- 13.1. ביום 2.1.2022 חתמה עיריית בת-ים על הסכם עם "אמניר" (אינפיניה) לטיפול בפסולת אריזות קרטון. יצויין שהביקורת קיבלה לידיה חוזה ללא נספחים אופרטיביים.
- 13.2. תקופת ההתקשרות נקבעה ל- 6 חודשי ניסיון החל מ 1.1.2022 ועד 30.6.2022.
- 13.3. בחודש פברואר 2022, שינתה חברת "אמניר" – תעשיות מיחזור בע"מ את שמה ל"אינפיניה מיחזור בע"מ".
- 13.4. הביקורת בדקה ומצאה, כי קיימת תעודה על שינוי שם חברה מטעם רשם החברות והשותפויות במשרד המשפטים מיום 23.2.2022.
- 13.5. עיקרי התחייבויות הקבלן מוצגות להלן:
- 13.5.1. מהות העבודה:
- 13.5.1.1. אספקה, הצבה, ואחזקה של כלי אצירה ייעודיים לאיסוף פסולת אריזות מסוג: "קרטוניות", ופינוי ושינוע תכולתם מתחומה המוניציפלי של הרשות למחזור מוכר בישראל.
- 13.5.1.2. איסוף פסולת אריזות קרטון המצטברת מעת לעת בנקודות איסוף ("איסוף מדרכות") בתחומה של העיר.
- 13.5.2. תדירות הפינוי – האיסוף והפינוי יבוצע בימים א' – ה' בשעות 06:00 – 16:00 ובימי שישי וערבי חג עד לשעה 13:00. יובהר, כי על הקבלן להציב משאית דחס נוספת מעבר לאיסוף פסולת תכולת הקרטוניות, משאית זו הנוספת תעבוד ב- 2 משמרות לאיסוף קרטון באזורי העסקים, קרי רחובות ראשיים.
- 13.5.3. כלי אצירה – לצורך ביצוע העבודה יספק, יציב ויתחזק הקבלן כלי אצירה ייעודיים לאיסוף אריזות קרטון בהיקף של 45 כלי אצירה קרטוניות בנפח 12 קוב ייעודיים לאיסוף פסולת קרטון.
- 13.5.4. הרחבה – בנוסף לאמור לעיל לעירייה שיקול בלעדי להורות על הרחבה של מערך כלי האצירה המפורטים לעיל, ולרבות תוספת כלי אצירה שתידרש עם הקמת שכונות חדשות ו/או הרחבת שכונות קיימות בשיעור של עד 25% מסך כל האצירה הייעודיים.
- 13.6. סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי בוצעה הרחבה של 4 כלובים, וכן שונו מיקומים של כלובים קיימים.
- 13.7. כוח אדם - לשם הפעלת משאית דחס יועסק נהג ו- 2 פועלים לפחות.
- 13.8. סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי ישנו מנהל עבודה בעיר מטעם מהקבלן בכל ימות השבוע (א' – ו') אשר נותן מענה לכל הבעיות שעולות בזמן אמת. קיימת שביעות רצון מהעבודה עם הקבלן, והוא עומד בהתחייבויותיו.

13.9. התמורה – המחירים אינם כולל מע"מ

- 13.9.1. עבור פינוי טון בודד של פסולת אריזות קרטון מסוג "קרטונית", הכולל אספקה, הצבה ותחזוקה של כלי אצירה ייעודיים לאיסוף פסולת קרטון, פינוי ושינוע תכולתם למחזור – 349 ₪.
- 13.9.2. פינוי ושינוע לטון בודד של פסולת אריזות קרטון המצויה בצידי המדרכה וברחובות הראשיים בפינוי יום יומי מאזורי העסקים – 349 ₪.
- 13.10. ביום 15.6.2022, הוארך תוקף ההסכם לתקופה שבין 1.6.2022 עד 31.12.2022. על אף שההארכה בוצעה ביום 15.6.22 ותחולתה 1.6.2022, הביקורת מדגישה, כי ההסכם המקורי תקף עד 30.6.2022, ועל כן ההארכה בוצעה שלא בדיעבד.
- 13.11. יצוין, כי הארכה זו המצויה בידי הביקורת, אינה כוללת את חתימת נציג העירייה אלא רק את חתימת הקבלן.
- 13.12. בחודש דצמבר 2022, הוארך תוקף ההסכם לתקופה שבין 1.1.2023 ועד 31.12.2023.
- 13.13. לקראת סיום הביקורת, מסר סגן מנהל המחלקה, כי כעת מלינים קבלני פינוי הנייר והקרטון, כי ההתקשרות אינה כדאית מבחינה כלכלית עבורם.
- 13.14. הביקורת קיבלה לידיה התכתבויות של מנהלים מ"אינפיניה" ו"ק.מ.מ" הממוענות לסמנכ"ל תפעול ושפ"ע, בו הם מבקשים לסיים את ההתקשרות עם העירייה.
- 13.15. מההתכתבויות עולה, כי הסיבות לרצונם להפסקת ההתקשרות הן, כדלקמן:
- 13.15.1. ירידה חדה בערך שוק הנייר העולמי
- 13.15.2. ירידה חדה במחירי פסולת הקרטון
- 13.15.3. אינפלציה מתמשכת במשק ובשוק הגלובלי המובילה לעלייה במחירי התשומות.
- 13.16. כל אלה מובילים את החברות למצב בעייתי בו הן מפסידות כספים, ועל כן הן מבקשות:
- 13.16.1. "אינפיניה" מבקשת להפסיק את ההתקשרות ביום 31.12.2023, ומבקשת מהעירייה לפרסם מכרז חדש.
- 13.16.2. "ק.מ.מ" תגיש לעירייה תחשיב המעיד על גרעוניות העבודה. החברה תמשיך לתת שירות לעירייה במהלך חודש אוקטובר, ולאחר מכן היא מבקשת מהעירייה לבחון את התחשיב, ולשקול שינוי תעריף או לחילופין לצאת למכרז חדש.
- 13.17. סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי העירייה אינה מוכנה למכרז חדש לפינוי נייר וקרטון, וכעת בשל המצב שנוצר בשל מלחמת "חרבות ברזל", קיים קושי לרשויות רבות לפרסם מכרז בימים אלו.
- 13.18. הוא בחן את הנושא עם קולגות מרשויות אחרות אשר הסבירו לו, כי הם נמצאים במצב דומה.

מחזור – אגף התברואה

- 13.19. נציגי החברות הסבירו לסגן מנהל המחלקה, כי בשל המצב שנוצר רשויות מסוימות הסכימו לשלם תעריפים גבוהים יותר לתקופה קצובה עד אשר ייצאו למכרז חדש.
- 13.20. עם תום הביקורת, סגן מנהל המחלקה עדכן, כי התקיים סיכום בין נציגי החברות, נציגי העירייה ונציגת תאגיד "תמיר" במטרה למצוא פתרון לסוגייה זו, בו נקבע, כי החברות ימשיכו לפנות את הנייר והקרטון עפ"י ההסכם הנוכחי עד לחודש אפריל 2024 כולל. זאת ללא כל שינוי בתעריפים.
- 13.21. במהלך חודש מרץ 2024, תפרסם העירייה מכרז חדש לפינוי הנייר, קרטון וטקסטיל. לצורך כך נשכר יועץ חיצוני לכתיבת המכרזים.
- 13.22. הביקורת מצאה, כי ביום 8.1.2024 אישרה ועדת ההתקשרויות את (י.פ.) כיועץ חיצוני לכתיבת מכרזי מחזור.

14. תשלומים – נייר

14.1. הביקורת ריכזה את התשלומים ששולמו בעבור פינוי הנייר בין השנים 2021 – 2023 בטבלה, להלן:

2023		2022		2021		חודש
חשבונית (כולל מע"מ)	כמות איסוף (טון)	חשבונית (כולל מע"מ)	כמות איסוף (טון)	חשבונית (כולל מע"מ)	כמות איסוף (טון)	
16,264.56	54.515	15,606.70	52.31	6,800.64	24.59	ינואר
13,160.52	44.111	14,040.35	47.06	8,984.09	32.49	פברואר
16,546.20	55.459	12,590.37	42.2	9,198.42	33.26	מרץ
13,828.83	46.351	12,207.00	40.915	9,801.32	35.44	אפריל
15,534.79	52.069	13,065.34	43.792	8,158.55	29.5	מאי
12,963.31	43.45	12,334.99	41.344	9,820.69	35.51	יוני
14,581.27	48.873	13,175.74	44.162	8,655.87	31.06	יולי
13,187.97	44.203	14,525.62	48.686	11,361.40	42.22	אוגוסט
11,275.24	37.792	12,844.87	43.053	7,702.78	27.64	ספטמבר
		13,574.63	45.499	10,484.03	37.62	אוקטובר
		15,611.17	52.325	9,830.23	35.27	נובמבר
		13,758.72	46.116	10,205.35	36.62	דצמבר
127,342.7	426.823	163,335.5	547.462	111,003.4	401.22	סה"כ

14.2. מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי עלות פינוי הנייר עלתה בכ- 50,000 ₪ שהם כ-47% בשנת 2022 ביחס לשנת 2021. היות ונותרו עוד מספר חודשי תשלום לשנת 2023, יש להניח, כי הוצאה זו תגדל גם בשנת 2023 ביחס לשנת 2022.

מחזור-אגף התברואה

14.3. סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי העלייה בעלויות פינוי הנייר נובעת מהעובדה שהחל משנת 2022, נחתמו הסכמים חדשים עם קבלני הפינוי בהתאם למכרז. עפ"י ההסכם הישן עלות פינוי טון נייר 230 ₪ ועפ"י ההסכם החדש 255 ₪, כלומר, תעריף גבוה יותר, מה שמשפיע באופן ישיר על העלות הכוללת.

15. תשלומים – קרטון

15.1. הביקורת ריכזה את התשלומים ששולמו בעבור פינוי הקרטון בין השנים 2021 – 2023 בטבלה, להלן:

2023		2022		2021		חודש
חשבונית (כולל מע"מ)	כמות איסוף (טון)	חשבונית (כולל מע"מ)	כמות איסוף (טון)	חשבונית (כולל מע"מ)	כמות איסוף (טון)	
46,430.00	113.708	51,667.00	128	66,768.88	119.08	ינואר
47,136.00	115.435	37,779.00	92.52	63,786.19	113.56	פברואר
52,584.00	128.777	48,801.00	119.51	72,328.64	129.36	מרץ
44,599.00	109.222	43,891.00	107.49	68,605.01	122.47	אפריל
47,958.00	117.448	50,225.00	123	67,339.46	120.13	מאי
44,597.00	109.219	47,366.00	116	60,973.86	108.36	יוני
40,183.00	98.408	42,466.00	104	69,837.71	124.31	יולי
46,633.00	114.204	44,916.00	110	68,367.67	121.6	אוגוסט
39,274.00	97.284	42,058.00	103	59,274.67	104.91	ספטמבר
42,236.00	103.435	33,758.00	82.67	71,257.32	127	אוקטובר
		41,174.00	100.84	67,012.67	119.17	נובמבר
		40,408.00	98.96	63,541.02	112.77	דצמבר

מחזור-אגף התברואה

2023		2022		2021		חודש
חשבונית (כולל מע"מ)	כמות איסוף (טון)	חשבונית (כולל מע"מ)	כמות איסוף (טון)	חשבונית (כולל מע"מ)	כמות איסוף (טון)	
451,630.00	1,107.14	524,509.00	1,285.99	799,093.10	1,422.72	סה"כ

15.2. מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי עלות פינוי הקרטון ירדה בכ- 250,000 ₪ שהם כ-34%, בשנת 2022 ביחס לשנת 2021.

15.3. סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי הירידה בעלויות פינוי הקרטון נובעת מהעובדה שהחל משנת 2022, נחתמו הסכמים חדשים עם קבלני הפינוי בהתאם למכרז. עפ"י ההסכם הישן עלות פינוי טון קרטון 463 ₪ ועפ"י ההסכם החדש 349 ₪, כלומר תעריף נמוך יותר, מה שמשפיע באופן ישיר על העלות הכוללת.

16. מיצוי הכנסות ממחזור נייר וקרטון

16.1. הביקורת קיבלה לידיה את פירוט ההעברות לשנת 2022 שביצע תאגיד "תמיר" לעירייה בגין מחזור נייר והקרטון, ובחנה אותן למול ההכנסות בפועל שנקלטו במערכת הכספים העירונית.

16.2. יש לציין, כי תאגיד "תמיר" מעביר לעירייה סכום משולב עבור 2 זרמי המחזור: נייר וקרטון, וקיימות גם העברות נפרדות לזרם מחזור הכתומים כפי שפורטו בפרק ג'.

16.3. פירוט ההעברה בגין הרבעון המונפק מתאגיד "תמיר", נשלח ע"י הרפרנטית המטפלת בעיר בת-ים לסגן מנהל האגף, סגן מנהל המחלקה וחשבת החטיבה.

16.4. הביקורת ערכה השוואה בין עלות פינוי הנייר והקרטון, לבין צפי מימון תאגיד "תמיר" בהתאם להסכם וההעברות בפועל לשנת **2022** בטבלה שלהלן:

חודש	עלות פינוי הקרטון ששילמה העירייה = זהה לצפי הכנסות	עלות פינוי הנייר ששילמה העירייה	צפי הכנסות נייר מתאגיד "תמיר" (10%)	סה"כ צפי הכנסה מ"תמיר"	העברה בפועל	פער
ינואר	51,667.00	15,606.70	1,560.67	53,227.67	53,171.58	-56.09
פברואר	37,779.00	14,040.35	1,404.04	39,183.04	39,141.00	-42.04
מרץ	48,801.00	12,590.37	1,259.04	50,060.04	49,624.45	-435.59
אפריל	43,891.00	12,207.00	1,220.70	45,111.70	45,026.23	-85.47
מאי	50,225.00	13,065.34	1,306.53	51,531.53	51,433.03	-98.50
יוני	47,366.00	12,334.99	1,233.50	48,599.50	48,558.80	-40.70
יולי	42,466.00	13,175.74	1,317.57	43,783.57	43,725.94	-57.63
אוגוסט	44,916.00	14,525.62	1,452.56	46,368.56	46,293.78	-74.78
ספטמבר	42,058.00	12,844.87	1,284.49	43,342.49	43,295.86	-46.63
אוקטובר	33,758.00	13,574.63	1,357.46	35,115.46	35,075.22	-40.24
נובמבר	41,174.00	15,611.17	1,561.12	42,735.12	42,692.31	-42.81
דצמבר	40,408.00	13,758.72	1,375.87	41,783.87	41,739.83	-44.04
סה"כ	524,509.00	163,335.50	16,333.55	540,842.55	539,778.03	-1,064.52

16.5. הביקורת מצאה, כי הפערים בין צפי הכנסות לבין ההכנסות בפועל נובעים מעלות פינוי הנייר. כלומר, כל ההעברות בגין הקרטון תאמו את צפי ההכנסה, ואילו בנייר התגלו פערים כמוצג בטבלה.

פרק ה' - מחזור אלקטרוניקה וזכוכית

1. מחזור אלקטרוניקה

1.1 פסולת אלקטרונית מהווה כ 1% בלבד מהאשפה הנוצרת כל שנה בישראל ממשקי הבית אבל, אחראית על כ 70% מגורמי הזיהום והרעילות הנובעים מפסולת ביתית. על כן קיבלה כנסת ישראל ביולי 2012 את החוק לטיפול סביבתי בציווד חשמלי אלקטרוני ובסוללות התשע"ב - 2012 המטיל את חובת יישום תהליך האיסוף והמיחזור בישראל על אחראים לפינוי פסולת, יצרנים, יבואנים ומשווקים של ציווד חשמלי חדש.

1.2 עפ"י חוק זה, חלה אחריות על האחראים לפינוי פסולת (הרשות המקומית) לבצע הפרדה ואיסוף של פסולת ציווד וסוללות מהמגזר הביתי, וקביעת איסור של השלכה ופינוי של פסולת ציווד סוללות, שלא בהתאם להסדרים הקבועים בחוק.

1.3 תאגיד "מ.א.י" - מיחזור אלקטרוניקה לישראל בע"מ הוכר ביום ה 12/1/2014 כגוף יישום מוכר (תאגיד מיחזור) ליישום החוק לטיפול סביבתי בציווד אלקטרוני, חשמלי ובסוללות - התשע"ב 2012.

1.4 לצורך יישום הוראות החוק, התקשרה העירייה בפטור ממכרו עם תאגיד מחזור האלקטרוניקה "מ.א.י" כפי שיפורט בהמשך פרק זה.

1.5 במסגרת התקשרות זו, תושבי העיר יכולים להזמין את קבלן הפינוי להגיע לפנות ממדרכת ביתם מכשיר חשמלי גדול למחזור, ללא עלות.

1.6 במקרים מסוימים מתקיים איסוף מבית התושב (ולא מהמדרכה הסמוכה לביתו) בעלות נוספת סמלית (50 ₪), ואף קיימת החרגת גבייה מאזרחים ותיקים.

1.7 בנוסף, ניתן לתאם פינוי מוסדי של פסולת אלקטרונית להעבירה למחזור במקום השליכה.

2. מוקדי האיסוף העירוניים

2.1 על פי המידע המוצג באתר העירוני, ברחבי העיר קיימים 23 מוקדי איסוף עירוניים למחזור פסולת אלקטרונית קטנה וסוללות (2 מתקנים שונים). המתקנים נמצאים בבתי-ספר יסודיים, במרכזים קהילתיים, בחברה לתפוי"ס, בבניין העירייה ובבניין חטיבת הנדסה.

2.2 הביקורת בדקה עם מנהלת מחלקת בתי-הספר היסודיים, מנהלת האגף למרכזים קהילתיים בחברה לתפוי"ס, אחראית פניות הציבור בחטיבת ההנדסה ואב הבית של בניין העירייה לגבי המצאות מתקני מחזור האלקטרוניקה והסוללות במוסדות, ממצאי הבדיקה בטבלה להלן:

שם מוקד האיסוף	כתובת	בדיקת הביקורת
בית ספר הרצל	הדקל 5	קיים רק מתקן לאיסוף סוללות.
בית הספר יצחק שדה	השקמה 28	קיימים 2 המתקנים
החברה לתרבות פנאי וספורט	רהב 7	קיימים 2 המתקנים

מחזור-אגף התברואה

שם מוקד האיסוף	כתובת	בדיקת הביקורת
המכון לאומנות	שמחה הולצברג 18	קיימים 2 המתקנים
מרכז קהילתי גאולים	ניצנה 19	קיימים 2 המתקנים
מרכז קהילתי כנרת	כנרת 6	קיימים 2 המתקנים
המרכז לגיל הרך	החלוצים 9	קיים רק מתקן לאיסוף סוללות.
מרכז קהילתי יגלום	ליברנו 17	קיימים 2 המתקנים
מרכז קהילתי הבונים	אורט ישראל 9	קיימים 2 המתקנים
מרכז קהילתי כותר פיס	ז'בוטינסקי 5	קיימים 2 המתקנים
בניין חטיבת ההנדסה	סטרומה 1	קיימים 2 המתקנים

2.3 מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי מתוך 23 מוקדי איסוף פסולת אלקטרונית קטנה בעיר, המוצגים במידע לתושב באתר העירוני, רק ב- 9 מוקדים קיימים 2 המתקנים, וב- 2 מוקדים נוספים קיים רק מתקן לאיסוף סוללות. בכל יתר המוקדים המוצגים באתר, לא קיים כל מתקן.

2.4 אב הבית של בניין העירייה מסר לביקורת, כי תושבים מגיעים לבניין העירייה עם פסולת אלקטרונית וסוללות על מנת להניחה במתקנים, אך משום שאלו אינם קיימים בבניין הוא מפנה אותם למתחם המשק.

2.5 אחראית פניות הציבור בחטיבת ההנדסה מסרה לביקורת, כי עובדי המתחם וכן תושבים מביאים פסולת אלקטרונית למתקנים.

2.6 משמע, התושבים מעוניינים למחזר פסולת זו, והם נסמכים על המידע המוצג באתר וחשוב שיהיו מתקנים בפריסה עירונית.

2.7 הביקורת מעירה, כי המידע המוצג לציבור צריך להיות תואם למציאות פריסת מתקני המחזור בשטח.

2.8 הביקורת ממליצה, לעדכן את המידע של מוקדי איסוף האלקטרוניקה באתר העירוני או לחילופין לפעול מול תאגיד המחזור "מ.א.י" להציב מתקנים בכתובות אלו.

2.9 בנוסף, קיים כלוב לפסולת אלקטרונית הממוקם במתחם המשק הנמצא ברחוב "אהוד קינמון" 47, אליו מוזמנים התושבים להביא פסולת אלקטרונית בימים א' – ה' בין השעות 7:00 – 20:00.

2.10 הביקורת סיירה במתחם המשק ומצאה, כי תושבים אכן מביאים למקום פסולת אלקטרונית למחזור.

2.11 הביקורת מצאה, כי הטיפול בפינוי הפסולת האלקטרונית למחזור מבוצע ע"י היחידה לקיימות ואיכות הסביבה ולא ע"י המחלקה למחזור באגף התברואה.

2.12 מנהל המשק מסר לביקורת, כי כאשר מתמלא כלוב האלקטרוניקה במתחם המשק הוא פונה ליחידה לקיימות ואיכות הסביבה ע"מ שייצרו קשר עם התאגיד וידאגו לפינוי.

2.13 הביקורת סבורה, כי ההיבט התפעולי של כלל זרמי המחזור צריכים להיות באחריות מחלקת המחזור, אשר נמצאת בקשר ישיר עם תאגידי המחזור וקבלני הפינוי השונים. יתרון נוסף הוא העובדה שהמחלקה כפופה לאגף התברואה, ומטפלת ביתר הפסולת העירונית, ולה תמונה רחבה על ההיבטים התפעוליים והסתכלות רחבה על המרחב הציבורי.

2.14 סמנכ"ל תפעול ושפ"ע ציין, כי הוא סבור שהטיפול התפעולי במחזור האלקטרוניקה צריך להיות בסמכות מחלקת המחזור.

2.15 הביקורת ממליצה, לכפוף את הטיפול התפעולי במחזור אלקטרוניקה למחלקת המחזור.

3. ההסכם עם תאגיד "מ.א.י" למחזור פסולת אלקטרוניקה

3.1 ביום 26.11.2019, התקשרה העירייה בהסכם עם תאגיד "מ.א.י".

3.2 ראש תחום הרשויות בתאגיד המחזור "מ.א.י" (ע.א.) מסר לביקורת, כי התקשרות זו הינה פטורה ממכרז, משום שמתוקף התקשרות זו לא חלה על הרשות כל עלות כספית.

3.3 עיקרי ההסכם כדלקמן:

3.3.1 תוקף ההסכם – לא צוין ע"ג ההסכם, אך בסעיף 18 "סיום ההסכם" מוגדר, כי הסכם זה יעמוד בתוקפו כל עוד לא בוטל ע"י אחד הצדדים אלא אם כן, גוף היישום המוכר איבד את ההכרה בו כהגדרתו בחוק, במקרה זה יבוא ההסכם לסיומו מיד עם איבוד ההכרה.

3.3.2 בהסכם מוצגים 2 מסלולי פינוי פסולת אלקטרוניקה: כחול – התקשרות של האחראי לפינוי פסולת עם קבלן שאינו מורשה מטעם התאגיד, ירוק – התקשרות עם קבלן לפינוי פסולת אשר מורשה מטעם התאגיד.

3.3.3 הביקורת בדקה ומצאה, כי העירייה לא התקשרה עם קבלן כלשהו, ובעצם אף אחד מהמסלולים אינו מתקיים בעיר.

3.3.4 ראש תחום רשויות בתאגיד "מ.א.י" מסר לביקורת, כי במקרה של עיריית בת-ים לא חלה חבות על העירייה להתקשר עם קבלן. בפועל, "מ.א.י" מבצע את הפינוי באמצעות קבלן מטעמה, מהמגזר הביתי והמוסדי, וכל העלויות חלות עליה, על העירייה רק לרכז את הפסולת, ולתאם מול תאגיד "מ.א.י" פינוי.

3.3.5 בנוסף, לדבריו "מ.א.י" אוספת בעיקר מהמגזר הביתי ומכלוב המחזור במתחם המשק, אך הוא אינו מקבל בקשות מהעירייה לפינוי מוסדי.

3.3.6 "תכנית ההסברה תהא בכפוף לתקציב, מיתוג ותוכן שיאושרו על יד המשרד להגנת הסביבה בתקופה הרלוונטית. בכפוף לאמור, גוף היישום המוכר ישא במימון מחצית עלויות ההסברה לשיפור ביצועי האיסוף והמחזור, ובהתאם להיקף הציוד המאסף מאת הציבור בשטחו של האחראי לפינוי הפסולת... כולל פרסומם וקידומם של מוקדי איסוף של משווקים הפועלים עם גוף היישום המוכר. גוף היישום המוכר אינו

מחזור-אגף התברואה

מתחייב לממן כל פעילות הסברה אשר אינה עולה בקנה אחד עם תקציב ההסברה שאושר כאמור".

3.4 אחראי הרשויות בתאגיד "מ.א.י" מסר לביקורת, כי בשנים 2020 – 2023 הייתה השקעה של העירייה ושל התאגיד בתכנית הסברה, כמוצג בטבלה, להלן:

שנה	השקעת תאגיד "מ.א.י."	השקעת העירייה	סה"כ
2020	₪ 20,500	₪ 20,500	₪ 41,000
2021	₪ 800	₪ 800	₪ 1,600

3.5 מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי השקעת העירייה ותאגיד "מ.א.י" בשנים 2020 – 2021 הינה זהה (מאציינג).

3.6 בשנת 2022 פסקה לחלוטין ההקצאה של התאגיד והעירייה לביצוע תכנית הסברה למחזור אלקטרוניקה.

3.7 אחראי תחום הרשויות בתאגיד "מ.א.י" מסר לביקורת, כי ההסברה בשנים 2020-2021 כללה את הפעולות הבאות:

3.7.1 שנת 2020 – העירייה פרסמה קמפיין שילוט חוצות. תאגיד "מ.א.י" פרסמו קמפיין ממומן בפייסבוק וכתבות במקומונים.

3.7.2 שנת 2021 – העירייה פרסמה מודעה במקומון, תאגיד "מ.א.י" פרסם קמפיין ממומן בפייסבוק.

3.8 התחשבנות - התמורה שישלם תאגיד "מ.א.י" לעירייה בגין הפסולת האלקטרונית מוצגת בטבלה, להלן:

מסלול איסוף כחול	התמורה המשולמת	הערות
מוקד עירוני מוכר	200 ₪ לטון	בהתאם להנחיות האיסוף בנוהל הפינוי
פינויים גדולים ממוסדות העירייה	200 ₪ לטון	בהתאם להנחיות האיסוף בנוהל הפינוי
מרכז איסוף עירוני	200 ₪ לטון	המחיר כולל את כלל הפסולת שנמצאת במרכז איסוף לציוד, שיגיע ישירות למרכז האיסוף או לציוד שנאסף ממוקדי האיסוף
פינוי סוללות מהמגזר הבייתי אל מתקן טיפול מורשה מטעם מאי בלבד,	4000 ₪ לטון	אל מתקן טיפול מורשה מטעם מאי בלבד, וכולל את עלות הטיפול באותו מתקן טיפול מורשה בלבד.
פינוי מנורות לפורסנטים אל מתקן טיפול מורשה מטעם מאי בלבד	2550 ₪ לטון	אל מתקן טיפול מורשה מטעם מאי בלבד, וכולל את עלות הטיפול באותו מתקן טיפול מורשה בלבד.

פינוי מוסדי

3.9 ראש תחום רשויות בתאגיד "מאיי" מסר לביקורת, כי לעיתים כאשר מקיימים החלפה גדולה של מוצרי אלקטרוניקה, לדוגמא: החלפת מזגנים שאין להם ייעוד חדש, החלפת גופי

מחזור-אגף התברואה

- תאורה, או החלפת מכשירי קשר באגפים כמו הפיקוח והבטחון, ניתן ליצור קשר עם התאגיד, והוא מתאם פינני במקביל להחלפה.
- 3.10 בנוסף, במבני העירייה בהם מוחלפים באופן תדיר נורות פלורסנט, ניתן לרכזן ולתאם איסוף של הפסולת במקום להשליכה. זאת במטרה למחזור פסולת שהעירייה משליכה גם ככה, ויש לציין שמדובר בדרך כלל בפסולת מרובה.
- 3.11 לא נמצאו בעירייה פעולות מעין אלו המתוארות לעיל.
- 3.12 הביקורת שוחחה עם מנהל המשק, אשר הסביר לביקורת, כי התושבים מביאים פסולת אלקטרונית קלה לכלוב המחזור הקיים במתחם המשק, והוא מתאם מול הגורם ביחידה לקיימות את הפינוי של הכלוב בעת שהוא מתמלא.
- 3.13 בנוסף, כאשר הוא מוציא מכלל שימוש מזגנים למשל, לאחר אישור הליך ההוצאה מכלל שימוש בועדת רכש ובלאי, הוא מפרסם בעיתונות קריאה להציע הצעות בגין הפסולת (לעיתים מוכרים שאריות ברזל או כל רכיב אחר בעל ערך), ואז המציע בעל ההצעה הגבוהה קונה את הפסולת מטעם העירייה.
- 3.14 הביקורת שוחחה עם מנהל מחלקת החשמל, אשר מסר לביקורת שאינו מכיר הסדר זה, והיו כמה מקרים שכבר החליף גופי תאורה רבים והשליך את הישנים. אילו היה יודע שקיימת האפשרות היה מעדיף למחזור את הפסולת האלקטרונית במקום להשליכה.
- 3.15 הביקורת מדגישה, כי העירייה אינה מממשת את האפשרויות הקיימות להכנסות בגין פסולת האלקטרוניקה הניתנת למחזור, למרות שיש לכך משמעות כספית ואקולוגית.
- 3.16 ראש תחום רשויות בתאגיד "מ.א.י.", מסר לביקורת שחילופי המנהלים ביחידה לקיימות, יצר מצב בו אין לו קשרי עבודה שוטפים להעמקת שיעור מחזור האלקטרוניקה, והוא מוכן לכל יוזמה להיפגש עם מנהלים רלוונטיים בעירייה על מנת לעודד איסוף פסולת אלקטרונית מוסדית.
- 3.17 הביקורת ממליצה, ליזום פעולות להעלאת שיעור מחזור פסולת האלקטרוניקה המוסדית, זאת באמצעות הסברה למנהלים שונים בתחומי התפעול בעיקר, בדבר הפסולת המוסדית אותה ניתן למחזר.
- 3.18 הביקורת בדקה ומצאה, כי בין השנים 2020 – 2023 לא היו לעירייה הכנסות ממחזור אלקטרוניקה.
- 3.19 כמות הפסולת האלקטרוניקה אשר מוחזרה בעיר בת-ים בשנים 2021 – 2022 (בטון) מוצגת בטבלה שלהלן: (הנתונים התקבלו ממערכת תאגיד "מ.א.י." באמצעות ראש תחום רשויות)

שנה	סה"כ טון פסולת אלקטרוניקה שמוחזרה
2021	788 טון
2022	758 טון
2023	1,005 טון

מחזור-אגף התברואה

3.20 מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי חלה ירידה של כ- 4% בכמות הפסולת האלקטרונית הממוחזרת בשנת 2022 ביחס לשנת 2021, אך בשנת 2023 חלה עלייה של כ- 25% בכמות זו ביחס לשנת 2022.

3.21 הביקורת בדקה ומצאה, כי בין השנים 2021 – 2023, תאגיד "מ.א.י." פינה פסולת אלקטרונית מרחבי העיר, אך לא העביר לעירייה כספים בעבור הפסולת שנאספה כמוגדר בהסכם.

3.22 ראש תחום רשויות בתאגיד "מ.א.י." מסר לביקורת, כי לא הוצאה דרישת תשלום לתאגיד ולמעשה אין לו כתובת בעירייה לפנות אליה על מנת להסדיר את העניינים התפעוליים והמינהליים, ו, ולכן התאגיד לא העביר לעירייה תשלום בגין הפינויים שבוצעו בשנים אלו.

3.23 עפ"י נתוני תאגיד "מ.א.י.", קיים קיימת יתרת הכנסות לעיריית בת-ים בסך כולל של 1,954.40 ₪ - עפ"י הפירוט: עבור שנת 2020 - 561.4 ₪, עבור שנת 2021 - 896 ₪ ועבור שנת 2022 - 497 ₪.

3.24 הביקורת עדכנה את גזבר העירייה בעניין זה, וכן את מנהלת היחידה לקיימות ואיכות הסביבה אשר נכנסה לתפקידה ביום 1.12.2023.

3.25 בעקבות הערת הביקורת, שלחה מנהלת היחידה ביום 24.12.2023 דרישות תשלום כמפורט לאחראי רשויות בתאגיד "מאיי" אשר השיב לה, כי זה מועבר לביצוע תשלום.

3.26 ביום 28.12.2023 ביצע תאגיד "מ.א.י." העברה כספית לעירייה בסך 1,954.40 ₪.

3.27 הביקורת מציינת בחיוב, את הפעולות שמבצעת מנהלת היחידה הנכנסת על מנת לטפל בנושאים שעלו בביקורת.

3.28 הביקורת מתרשמת, כי נושא מחזור האלקטרוניקה אינו מטופל באופן רציף בשנים האחרונות, זאת בשל חילופי עובדים בתפקיד רכז פסולת מחזור ומנהל היחידה לקיימות, כפי שיפורט בפרק ו'.

4. מחזור זכוכית

4.1 לאריזות זכוכית בין אם מדובר בבקבוקים, צנצנות או מכלים יש יתרונות רבים כמוצרי אריזה. היא עשויה מחומרים טבעיים, היא קלה לעיצוב, לא מאבדת מצורתה, ומזון נשמר בה טרי לאורך זמן רב יותר.

4.2 לזכוכית יש גם יתרון סביבתי, היות והיא עשויה מחומרים טבעיים, היא לא מזהמת את הקרקע בהטמנתה, אך ליתרון זה ישנו חסרון. הזכוכית אמנם מתכלה באופן טבעי, אך רק לאחר מיליוני שנים, ובזמן הזה היא תופסת מקום רב באדמה.

4.3 מחזור זכוכית לא רק מונע את הטמנתה בקרקע, הוא גם חוסך בחומרי הגלם הנדרשים לייצור זכוכית חדשה, ומקטין את הזיהום התעשייתי הנגרם בעת ייצור זכוכית חדשה. זכוכית ניתן למחזר שוב ושוב ושוב, זאת מבלי לפגוע באיכותה.

מחזור-אגף התברואה

4.4 את אריזות הזכוכית יש להשליך לפחים סגולים ייעודיים, משם הן נאספות לתחנת אחסון והמכלה, ונשלחות במכולות אל מפעלי מחזור זכוכית בחו"ל.

4.5 כמות פסולת הזכוכית אשר מוחזרה בעיר בת-ים בשנים 2021 – 2022 (בטון) מוצגת בטבלה שלהלן: (הנתונים התקבלו מסגן מנהל המחלקה שניפק אותם מפורטל תאגיד "תמיר")

שנה	סה"כ טון פסולת זכוכית שמוחזרה
2021	29.2
2022	22.54
2023	13.14

4.6 מנתוני הטבלה ניתן לראות, כי שיעור מחזור הזכוכית ירד בכ- 23% בשנת 2022 ביחס לשנת 2021, ובשיעור של כ-42% בשנת 2023 ביחס לשנת 2022.

4.7 הביקורת מצאה, כי נכון למועד הביקורת קיימים בעיר 36 כלי אצירה למחזור פסולת זכוכית המפוזרים ברחבי העיר. כלי האצירה, נמצאים ברחובות מרכזיים ובסמוך לבתי-ספר.

4.8 פריסת כלי האצירה ומספרם מושפעת באופן ישיר מתוואי הרובע. כאשר רובע מתאפיין בבנייה צמודת קרקע ומחסור בשטחי מדרכה ציבוריים, מוצבים בו פחות כלי אצירה (כגון שכונת עמידר), ואילו ברובע שיש בו בנייה מעורבת ורוויה, ניתן להציב כמות גדולה יותר של כלי אצירה.

4.9 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי כל היבטי הטיפול במחזור הזכוכית הכוללים: הצבת כלי אצירה, תחזוקתם ואחזקתם ופינויים למחזור, מבוצעים ע"י תאגיד "תמיר".

4.10 "תמיר" מתקשרת עם קבלן לפינוי פסולת ייעודית זו, ויוצרת עבורו תכנית פינוי המותאמת לפיזור כלי האצירה בעיר.

4.11 כאשר מתקבלת פנייה מהמוקד העירוני בנושא מחזור זכוכית, היא מועברת ע"י סגן מנהל המחלקה לרפרנטית של "תמיר", עמה הוא נמצא בקשרי עבודה שוטפים.

4.12 סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי כל היבטי התפעול מנוהלים ע"י תאגיד "תמיר", ואין לו כל שליטה על מהירות התגובה או על הטיפול. הוא מציין, כי הטיפול בפניות מתעכב משמעותית, משום ש"תמיר" פועלים על פי לוח זמנים שלהם.

4.13 בנוסף, בשבועות האחרונים מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", "תמיר" לא מפנה את כלי אצירת הזכוכית כלל, ולא מטפל בפניות בנושא, לטענתו בשל מחסור בעובדים של הקבלן המפנה. נציגת "תמיר" הנחתה את סגן מנהל המחלקה להתקשר עם קבלן פינוי על מנת שיטפל בנושא הזכוכית בימים אלו.

4.14 ביום 12.11.2023, סגן מנהל המחלקה עדכן את הביקורת, כי "תמיר" התקשרה עם קבלן זמני לטיפול בהיבט זה, וכעת מטופלות פניות בנושא זכוכית שנאספו בזמן האחרון.

פרק ו' - היחידה לקיימות והמשרד להגנת הסביבה

1. כללי

- 1.1. המשרד להגנת הסביבה פועל לשמירה על הסביבה ועל בריאות הציבור באמצעות קידום חוקים, תקנות ותקנים ופיקוח על יישומם ואכיפתם. המשרד פעול גם מתוקף אמנות בין לאומיות מחייבות.
- 1.2. בתחומי האחריות של המשרד: טיפול באיכות האוויר, ניהול הפסולת, פיקוח על חומרים מסוכנים, הגנה על משאבי הטבע ועוד.
- 1.3. שיתוף הציבור בשמירה על איכות הסביבה מתבטא במסעות הסברה, בחינוך, בפרסום מידע מקצועי מפורט ובתמיכות בפעולות של רשויות מקומיות, מוסדות וארגונים ציבוריים העוסקים בקידום הגנת הסביבה.
- 1.4. במסגרת השלטון המקומי, המשרד תומך ביותר מ-50 יחידות סביבתיות שהוקמו בערים ובאיגודי ערים. היחידות הסביבתיות מוציאות לפועל את המדיניות הסביבתית ברמה המקומית, והן גוף מייעץ לרשות המקומית בנושאי איכות הסביבה.

2. מבנה ארגוני

- 2.1. בבת-ים קיימת יחידה לקיימות ואיכות הסביבה אשר כפופה למהנדסת העיר בחטיבת ההנדסה.
- 2.2. היחידה מטפלת בצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישיון), איכות הסביבה, בתי אוכל ומפעלים, פליטות של חומרים, רעש, זיהום קרקע ותהום ותכנון סביבתי וחינוך לקיימות. מנהלת היחידה משתתפת בועדת איכות הסביבה.
- 2.3. בנוסף, היחידה אחראית על הטיפול בדיווח השנתי המוגש למשרד להגנת הסביבה, כפי שיפורט בהמשך.
- 2.4. מנהלת היחידה הקודמת (ט.ק.פ.) סיימה את תפקידה ביום 18.7.2021.
- 2.5. מנהל היחידה הנוכחי (ג.ג.) שהחל את תפקידו ביום 1.3.2022 פרש מתפקידו בתאריך 31.10.2023 לקראת תום הביקורת. משמע, לא היה מנהל ליחידה לתקופה של 7.5 חודשים.
- 2.6. מנהלת מחלקת מכרזי כוח אדם, גיוס, השמה ותעסוקה, מסרה לביקורת, כי גויסה במכרז מנהלת חדשה ליחידה אשר עתידה להחל
- 2.7. בתום הביקורת, נערכה פגישה עם המנהלת החדשה שהחלה בתפקידה ביום 1.12.2023. הוצגו לה ממצאי הביקורת והומלצו לה ההמלצות הרלוונטיות לתפקידה. בנוסף הועבר לה ע"י הביקורת מידע חשוב בנושאי הטיפול בתחום המחזור, הן על הפעילויות שנעשו, והן על אלו שטרם טיפלו.

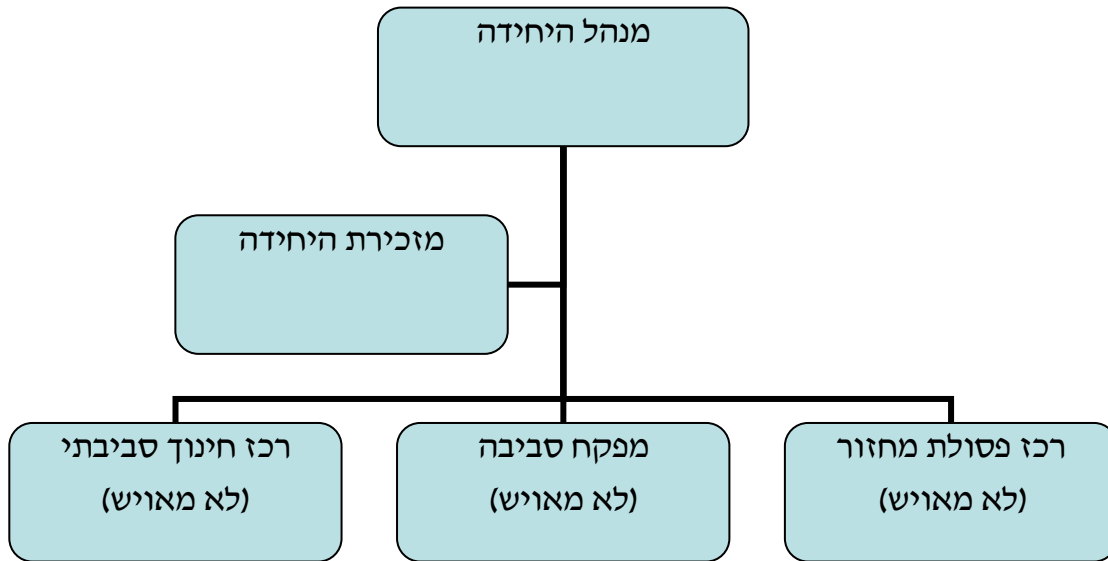
מחזור-אגף התברואה

2.8. התדירות הרבה של חילופי העובדים ביחידה, הקשה על הביקורת באיתור חומר ובקבלת מענה לשאלות הביקורת.

2.9. סגן מנהל המחלקה לשעבר (י.ח.) מסר לביקורת, כי יחסי העבודה ושיתוף הפעולה עם היחידה לקיימות בעת ניהולה של המנהלת הקודמת (ט.ק.פ) היו מיטביים ומאופיינים בקשר שוטף וכולל פגישות עבודה סדורות אחת לשבועיים.

2.10. סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי הקשר עם היחידה לקיימות הינו מינימלי. מנהל היחידה שפרש היה יוצר קשר עימו פעם בשנה על מנת לקבל נתונים מפורטל "תמיר" לצורך מילוי "טופס 1" השנתי (ראה סעיף 3.1).

2.11. המבנה הארגוני של היחידה מוצג בטבלה להלן:

2.12. ביחידה 4 תקנים המתוקצבים ע"י המשרד להגנת הסביבה, כדלקמן: מנהל יחידה, רכז פסולת מחזור, מפקח סביבה ורכז חינוך סביבתי. בנוסף קיימת ביחידה מזכירה, עובדת עירייה אשר אינה מתוקצבת ע"י המשרד.

2.13. יתר תקני היחידה אשר היו מאוישים בעבר, נמצאים בהליכי גיוס ואיתור מועמדים לאורך תקופה ארוכה, ללא הצלחה. תת איוש זה מביא למצב שמנהל היחידה נאלץ לקיים מספר תפקידים במקביל ותחומי אחריות שונים נזנחים או מתעכבים.

2.14. הביקורת בדקה ומצאה, כי שלוש תקני הרכזים ביחידה אינם מאוישים למשך חודשים רבים, כדלקמן:

2.14.1. מפקח סביבה – החל מחודש יוני 2022, לא מאויש למשך שנה ו-5 חודשים.

2.14.2. רכז פסולת מחזור – החל מחודש דצמבר 2021 – לא מאויש למשך שנה ו-11 חודשים.

2.14.3. רכז חינוך סביבתי – החל מחודש מרץ 2022 – לא מאויש למשך שנה ו-8 חודשים.

מחזור-אגף התברואה

- 2.15. אין ספק, כי איוש התקנים ביחידה הם תנאי הכרחי לטיפול בהיבטי איכות הסביבה ולעמידה ביעדים העירוניים.
- 2.16. לטענת מנהל היחידה, קיים קושי לגייס מועמדים לתפקידים אלו בשל שכר נמוך.
- 2.17. ביום 9.1.2024 פרסמה העירייה מכרזים לגיוס כלל תקני היחידה החסרים.
- 2.18. עם תום הביקורת מנהלת מחלקת מכרזי כוח אדם, גיוס, השמה ותעסוקה, עדכנה את הביקורת, כי התקיימו ועדות מראנייות, ונבחרו עובדים לתפקידים רכז הפסולת (מועמד פנימי) ורכז חינוך סביבתי (מועמד חיצוני).
- 2.19. המועמד הפנימי אשר זכה בתפקיד רכז הפסולת, הגיש גם מועמדות לתפקיד מנהל מדור פיקוח סביבתי, אך הועדה החליטה, כי הוא מתאים יותר לתפקיד רכז הפסולת.
- 2.20. זו הייתה המועמדות היחידה לתפקיד מנהל מדור הפיקוח הסביבתי, ועל כן התפקיד עדיין אינו מאויש.
- 2.21. להדגשה, כל עוד תקן מתוקצב אינו מאויש, העירייה לא מקבלת בגינו את התקצוב.
- 2.22. הביקורת מציינת בחיוב את הפעולות שנעשו על מנת לגייס את תקני היחידה החסרים, וממליצה להמשיך בגיוס התקן החסר עד לאיושו.

3. דיווח למשרד להגנת הסביבה

- 3.1. אחת לשנה בחודש ינואר, על העירייה למלא קובץ "דיווח מיחזור שנתי לרשות מקומית" עבור המשרד להגנת הסביבה. דו"ח זה אשר נקרא "טופס 1" נחתם ע"י ראש העיר.
- 3.2. לצורך איסוף הנתונים הנדרשים לדו"ח, מנהל היחידה פונה לקבלני הפינוי על מנת לקבל נתונים של הפסולת שפונתה (עפ"י זרמי המחזור) בנוגע לשנה שהסתיימה. בנוסף, הוא מבקש נתונים מסגן מנהל מחלקת המחזור, אשר לו הרשאה לפורטל "תמיר".
- 3.3. מנהל היחידה מסר לביקורת, כי הדרישה של המשרד היא לדווח בחודש ינואר, אך בפועל בשל עבודת ליקוט הנתונים והמתנה לקבלנים/לתאגיד אשר יתכללו את הנתונים לשנה שהסתיימה, הדיווח בפועל מתקיים רק במחצית השנה.
- 3.4. בנוסף מציין מנהל היחידה, כי משימה זו הינה במקור של האחראי על פסולת המחזור ביחידה, אך מכיוון שתפקיד זה אינו מאויש, הוא בפועל מבצע את ליקוט הנתונים והדיווח.
- 3.5. מריכוז נתוני דו"חות הדיווח השנתי שהוגש למשרד להגנת הסביבה (טופס 1) עולים הנתונים הבאים: (הנתונים המוצגים הינם בטון)

נושא	שנת 2021	שנת 2022
סך כל הפסולת	77,943.01	75,845.12
סך הפסולת למחזור	37,554.01	34,414.12
סך הפסולת לתחנת מעבר	73,389.51	69,821.60

מחזור-אגף התברואה

נושא	שנת 2021	שנת 2022
סך הפסולת להטמנה	40,389	41,431
אחוז שיעור המחזור	48.18%	45.37%
אחוז שיעור ההטמנה	51.82%	54.63%

3.6. מריכוז נתוני הדיווח ניתן לראות, כי אחוז שיעור המחזור העירוני ירד ב – 2.81% בשנת 2022 ביחס לשנת 2021, בהלימה לכך עלה אחוז שיעור ההטמנה.

3.7. סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי שיעור המחזור ירד משום שכמות כלי האצירה בעיר פחתה באופן משמעותי. לטענתו, בשנת 2023 גדל שיעור המחזור בשל תוספת כלי אצירה בעקבות התפתחות הבנייה בעיר.

4. קולות קוראים ומיצוי הכנסות

4.1. המשרד לאיכות הסביבה תומך בכל שנה בגופים שונים המבצעים מיזמים המקדמים את איכות הסביבה בישראל.

4.2. הבקשות לתמיכה עוברות דרך אתר התמיכות הממשלתי – מערכת מרכב"ה (מחשוב רוחבי כולל במשרדי הממשלה). הכניסה למערכת מתאפשרת בשימוש בכרטיס חכם בקורא הכרטיסים במחשב.

4.2.1. מנהל היחידה מסר לביקורת, כי בין השנים 2021 עד 2023 הגישה העירייה 10 קולות קוראים, בתחום איכות הסביבה מתוכם קול קורא אחד בנושא המחזור: הקמה ושדרוג של מרכזי מחזור ברשויות המקומיות – הוגש ע"י סמנכ"ל תפעול ושפ"ע וסגן מנהל אגף אחזקה.

4.3. הביקורת בדקה ומצאה, כי ביום 1.9.2022, מולאו טפסי קול קורא למשרד להגנת הסביבה להקמת מרכזי מחזור.

4.4. עפ"י טפסי הקול קורא קיימים 3 סוגים של מרכזי מחזור שניתן להקים במסגרת קול קורא זה: מרכז מחזור עירוני גדול, מרכז מחזור שכונתי בינוני ומרכזון מחזור קטן.

4.5. סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי הטיפול בנושא הקול קורא החל ממש עם כניסתו לתפקיד, וטופל ע"י מנהל אגף אחזקה וסמנכ"ל תפעול ושפ"ע.

4.6. סמנכ"ל תפעול ושפ"ע מסר לביקורת, כי הוגש קול קורא ע"ס 3,000,000 ₪, כאשר הקמת כל מרכז מחזור עומדת ע"ס 50,000 – 60,000 ₪.

4.7. סמנכ"ל תפעול ושפ"ע מסר לביקורת, השתלשלות מיילים בנושא זה, אשר הסטטוס האחרון הינו מיום 19.7.2022, בו נציג החברה חיזונית המטפלת בקולות הקוראים של העירייה מעדכן, כי הקול קורא הוגש במרכב"ה בזמן.

מחזור-אגף התברואה

- 4.8. ביום 31.1.2024 עדכן סגן הגזבר לנושא הכנסות את הביקורת, כי היה עיכוב נוסף בקול הקורא משום שקיבלו משוב מהמשרד להגנת הסביבה שחסרים מסמכים והאגף פעל להשלימם במערכת המרכב"ה. כעת ממתינים שוב לאישור הקול קורא.
- 4.9. במסגרת הכנת המסמכים לקול הקורא, סגן מנהל המחלקה נפגש עם יועץ מטעם חברה חיצונית המטפלת בקולות הקוראים של העירייה (א.ה.), ויחד הם קיימו סיורים בעיר על מנת למפות את הצרכים העירוניים ולתכנן מרכזי מחזור שכונתיים.
- 4.10. לאחר מכן, מנהל אגף האחזקה בנה דגם לדוגמא (פיילוט) במרכז המסחרי ברחוב "אנה פרנק" בבת-ים. מרכז מחזור זה פורק לאחר שהעירייה הגיעה למסקנה, כי הוא אינו מוצלח.
- 4.11. סגן מנהל המחלקה מסר לביקורת, כי הוגדר כ"לא מוצלח" משום שהיה פער בין הרעיון לביצוע. המבנה שהוקם תפס חלק נכבד מהשטח במרחב הציבורי, ולכן הוסר.